

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XVIII, številka 6, junij 2013, ISSN 1318-797X

Ljubljana

11
Načrtovane
gradnje
mestne
infrastrukture
2013–2014

16
Kinodvorovo
poletje
pod zvezdami

4
Župančičeve
nagrade
za vrhunske
umetniške
stvaritve

40
Košarka
pred vrati!

Poletje v Mostah

Fotografiji: arhiv Center kulture Španski borci

Center kulture Španski borci je za 5. 6. in 7. julij pripravil pester program festivalskih dogodkov *Poletje v Mostah*. Na sliki: Žonglerska skupina Čupakabra in nizozemska ulična predstava Sulky M1.

Prvi petek in soboto v juliju, 5. in 6. julija, bo v Mostah pisano kot še nikoli! Mogočih poti bo veliko: morda vas bo lahkoten korak vodil skozi vzporedne svetove cirkuških veščin, žonglaž, predstav z ognjem, plesnih nastopov, boljšega sejma, ustvarjalnih delavnic, med ritmi eksotične glasbene mešanice ... In še marsikam – do poznih večernih ur! Letošnji dvodnevni festival brezplačnih dogodkov na prostem *Poletje v Mostah* – lani sta ga prvič predstavila Somoščana Španski borci (Zaloška 61) in Etno klub Zlati Zob (Zaloška 69) – bo še bolj barvit, igriv, ustvarjalen in navihan, s programom za vse generacije. V Mostah, delavskem predelu Ljubljane, kjer je četrtna skupnost še kako živa, pa četudi ni velikih prostorov, namenjenih združevanju, bodo dva dni gostili tudi priljubljeni mednarodni festival uličnega gledališča Ana Desetnica!

Pestro dogajanje

Začeli bomo v petek ob 16.00 z obnovitveno vadbo za starejše in modre či gong. Vadba, ki bo potekala v plesnem studiu Španskih borcev, sprosti telo, krepi zdravje, je enostavna za izvajanje in zanjo ni telesnih ali starostnih ovir. Ob 18.30 se nam že pridruži Ana Desetnica. Zvečer boste lahko izbirali med plesno-gledališko predstavo *Pas de tea* v veliki dvorani Španskih borcev (20.00), Ano Desetnico (18.30, 19.30 in 21.00) in koncertom Papirniškega pihalnega orkestra Vevče pri Zlatem Zobu (19.30), kjer bomo sklenili večer s koncertom zasedbe Etno Histria in Matije Solceta (ob 21.00).

V soboto bomo pred Borci dejavni že dopoldne z delavnicami, okroglo mizo in knjižnico pod krošnjami. Ob 16.00 vas vabimo pred Španske borce na boljši sejma. Ker so pred vrati dopusti, bomo na boljšem sejmu še posebej veseli prodajalcev in kupcev opreme za prostočasne poletne aktivnosti, pa tudi rabljene otroške igrače in oblačila bodo na sejmu lahko prišle v nove roke (prijava za brezplačno pridobitev mesta za prodajo: karmen.kerzar@en-knap.com ali 01/ 620 87 84).

V okviru Ane Desetnice bomo med drugim pri Španskih borcih in Zlatem Zobu videli 20-minutno ognjeno predstavo žonglerske skupine Čupakabra, zabavno in spektakularno nizozemsko ulično predstavo Sulky M1, spoznali bomo edinstven slog žongliranja Matthiasa Romirja, britansko predstavo Thingamabob – mešanico cirkusa, inventivnosti,

komedije in nenavadnih naprav, ter še mnogo vznemirljivega! Poleg barvitih in navihanih uličnih predstav Ane Desetnice se v soboto od 16.00 do 20.00 najmlajši lahko udeležijo tudi brezplačne kreativno-umetniške delavnice *Ustvarjamo z Mladimi zmaji*, namenjene otrokom od 8. leta dalje in mladim.

V soboto od 16.00 dalje bo Ana Desetnica v Moste pripeljala tudi svoje tradicionalno zaključno »piknikiranje«, gostijo kultur in plesno noč – svojemu nosu boste lahko sledili med orientalskimi, ruskimi, srbskimi in slovenskimi vonjavami, ki se bodo širile iz kuharskih loncev, ter poplesavali na eksotične glasbene ritme.

Knjižnica pod krošnjami

V juliju vas pred Španskimi borci na odmik od dnevne rutine vabi tudi ena človekovih najboljših prijateljic: knjiga, ki jo lahko prelistate v pomirjujoči senci. Vsak dan v juliju bo pri Kavarni Internacionala pred Borci med 10. in 20. uro namreč gostovala Knjižnica pod krošnjami – priročna zbirka časopisov, revij in knjig! Pri pripravi programa *Poletje v Mostah* so sodelovali še Gledališče Ane Monro ter Javni zavod Mladi zmaji, Inštitut Divja misel in Zavod Flota Ljubljana.

Poletje v Mostah bo vašo denarnico pustilo nedotaknjeno, saj je celoten program brez vstopnin! Pridružite se! Več na www.spanskiborci.si

Program Poletja v Mostah 2013

5. 7. Pred Španskimi borci, Zaloška 61

● 10:00 Divja misel in Španski borci: **Knjižnica pod krošnjami, branje na prostem** (do 20:00) ● 16:00 Španski borci/Anita Kajtezovič: **Obnovitvena vadba za starejše in modre** (v plesne studiu, 120') ● 18:30 ZLFKuK: **Ples na pločniku, plesna intervencija** (AUT, 50') ● 19:30 AZOD: **Osvoboditev à la carte, ulična predstava** (SLO, 20') ● 20:00 Kaja Janjič, Matic Bobnar: **Pas de tea, plesno-gledališka predstava** (SLO, 40', velika dvorana) ● 21:00 ZLFKuK: **Ples na pločniku, plesna intervencija** (AUT, 50')

5. 7. Pred Zlatim Zobom, Zaloška 69

● 19:30 Zlati Zob: **Papirniški pihalni orkester Vevče, koncert** (SLO, 60') ● 21:00 Zlati Zob: »Etno Histria«, **Matija Solce & Co.** (SLO, 60')

6. 7. Pred Španskimi borci, Zaloška 61

● 09:00 **Veselo v mesto, raziskovalna delavnica** (SLO) ● 10:00 Divja misel in Španski borci: **Knjižnica pod krošnjami, branje na prostem** (do 20:00) ● 11:00 Ana

Desetnica: **Vloga uličnega gledališča v množičnih protestih, okrogla miza** (120') ● 16:00 Španski borci: **Boljši sejma opreme za prostočasne poletne aktivnosti** (oprema za kampiranje, pohodništvo, športni rekviziti ipd.), **boljši sejma** (do 20:00) 240 ● 16:00-20:00 Mladi Zmaji: **Brezplačna kreativno – umetniška delavnica Ustvarjamo z Mladimi zmaji, za otroke od 8. leta dalje in mlade** (240') ● 16:00 ZLFKuK: **Ples na pločniku, plesna intervencija** (AUT 50') ● 16:00 AAI: **Prvi pogovori z velikani, ulična animacija** (SLO / CHI 180') ● 16:00 **Tradicionalni piknik - Poletje v Mostah & Ana Desetnica: POLETJE V MOSTAH & PIKNIK & GOSTIJA KULTUR & PLESNA NOČ** (300') ● 16:30 ŠUGLA SEE-PPPP, **gibalna predstava** (SLO, 35') ● 17:00 Paul-Henri Jeannel: **Magična pokrivala, ulična animacija** (FRA, 180') ● 17:00 Endvatri: **Stoj! Spektakel, ulična predstava** (SLO / USA, 25') ● 17:30 Shoshanna Utchenik: **Ležeča večerja, predstava s hrano in lutkami** (USA, 25') ● 18:00 AZOD: **Osvoboditev à la carte, ulična**

predstava (SLO, 20') ● 18:00 Duo Strellala: **Svoboda vodi ljudstvo, ulična predstava** (SLO, 30') ● 18:30 Matthias Romir: **Življenje je ... (kratke zgodbe), žonglaža** (GER, 30') ● 19:00 ZLFKuK: **Ples na pločniku, plesna intervencija** (AUT, 50') ● 19:00 Shibidam: **Shibidum, gibalna predstava** (BUL, 25') ● 19:30 Bad Rabbits: **Vzpon in padec demokracije, nenavadna cirkuška predstava** (LTU, 35') ● 20:00 Kaja Janjič in Matic Bobnar: **Pas de tea, plesno-gledališka predstava** (velika dvorana, SLO, 40')

6. 7. Pred Zlatim Zobom, Zaloška 69

● 20:30 Compagnie Mobil: **Sulky M1, ulična predstava** (NED, 30') ● 21:00 Pangottic Circus Theatre: **Thingamabob, klovnada** (GBR, 45') ● 21:30 ETHOS theater: **Eşyalar Arasında - Med dobrinami, ulična predstava** (TUR, 35') ● 22:00 Čupakabra: **Mojca v čudni deželi, predstava z ognjem** (SLO, 20') ● 22:30 Zlati Zob: **Gypsy Universal Magic Orchestra, koncert** (BUL, 60')

Ljubljana

Ljubljana – »najlepše mesto« po meri človeka

Poletje v Mostah	2
Evald Flisar: Ljubljana – »najlepše mesto« po meri človeka	3
Meta Kušar: Župančičeva nagrada za pot od vajenca do mojstra	4
Evald Flisar: Zahvalni govor na podelitvi Župančičevih nagrad	5
Mag. Neda R. Bric: Pismo Ivanu Peternelju	6
Niko Goršič: Nekaj spominčic za Braneta	7
Darja Korez Korenčan: Slovenski tolkalni projekt (SToP)	8
Načrtovane gradnje mestne infrastrukture 2013–2014	9
Anketna raziskava: Pogled na oživljeno Ljubljano	14
Film pod zvezdami na Ljubljanskem gradu	16
Nada Breznik: Mestna štipendistka dr. Jela Krečič	20
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Matevža Peršina	21
Mirjana Ribič: Pogovor z inovatorjem dr. Simonom Mandljem	22
Pogovor z ajurvedskim in sidra zdravnikom Nithijem Subramaniamom	23
Programi ohranjanja in promocije zdravja mladostnic in mladostnikov	24
Nagradni natečaj za osnovnošolce Mozaik moje Ljubljane	25
Nada Breznik: Okrogla miza Zavoda za oskrbo na domu o demenci	26
Nada Breznik: Pogovor z dr. Alešem Kogojem	27
Emi Vega: Ljubljanski hostli II	28
Mirjana Ribič: Mestna trgovina Müller	29
Četrtna skupnosti	30
Staša Cafuta Trček: Tuji turisti o Ljubljani	35
Ljubljanske novice	36
Okoljske meritve	39
Nina Šibič: Eurobasket 2013	40

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Pogled na Šmarno goro,
foto: Dunja Wedam

Spodaj: Evald Flisar, Župančičev nagrajenec za
življenjsko delo ob vpisu v mestno spominsko
knjigo, foto: Nik Rovar

Fotografiji na 3 strani:

Evald Flisar, foto: zasebni arhiv

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.000 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Ko sem leta 1965 prišel v Ljubljano študirat, se mi mesto nikakor ni zdelo »najlepše mesto na svetu«. Ulice je vsako jesen ovijala vlažna megla, ki me je kar naprej preganjala domov v Mursko Soboto. Bil sem reven, sin socialistično obubožanih staršev (ki jim je pred vojno šlo relativno dobro, saj je oče imel trgovino, po vojni pa mu jo je napredna oblast zaplenila). Imel sem sicer štipendijo, vendar je komaj zadoščala za preživetje (spominjam se, da sem pri enaindvajsetih tehtal 60 kilogramov, zdaj jih imam 85, čeprav nisem debel). Stanoval sem (skupaj s pokojnim Petrom Balohom, Brankom Maksimovičem in pozneje Andrejem Brvarjem v eni sobi) pri hromi gospe v Trnovem, kjer smo sicer imeli vodo, ne pa tuša. Naslednje leto sem z Jožetom Horvatom in Vilijem Vukom prebival v kletni sobi blizu Žal, kjer smo do pipe z vodo prišli po deski, položeni čez blatna tla nedokončane kleti. V Ljubljani se kot študent nikoli nisem počutil, kot da bi lahko kdaj postala moj dom (čeprav mi je bilo veliko ljudi zelo naklonjenih in nisem skoraj nikjer naletel na zaprta, kaj šele neprebojna vrata). Ampak takrat, seveda, sem bil zelo mlad in tudi ne dovolj resen. In še dobro, da nisem bil, saj sicer ne bi odšel po svetu. In če ne bi odšel po svetu, se leta 1990 ne bi mogel vrniti v Ljubljano kot človek, v katerega me je svet spremenil (in ki je bil radikalno drugačen od človeka, ki je iz Ljubljane odšel).

Seveda se v letih odsotnosti nisem spremenil samo jaz, spremenila se je tudi Ljubljana. Depresivne megle ni bilo več, dogajala se je zgodovina, Slovenija je bila na vrhuncu pomladnega prebujenja, prihodnost je obljubljala marsikaj, zdelo se je, da je vse mogoče. In je bilo, nekaj časa. Potem, morda neizogibno, so se stvari začele krhati, zanos je izzvenel, enotnost je popustila, pojavile so se prve slutnje, da se za obzorjem skrivajo črni oblaki. In morda ne za obzorjem, ampak v naših srcih, v naših dušah, v našem narodnem značaju. Kljub temu (ali prav zato, kajti pisatelji in dramatikci potrebujemo in celo ljubimo konflikte, nesporazume, prepire in razsulo) mi je Ljubljana prirasla k srcu. V preteklih dvajsetih letih (odkar je postala moj dom) nisem niti enkrat pomislil, da bi se preselil nazaj v London ali drugam. Seveda sem na svojih potovanjih po več kot 90 državah videl veliko »najlepših mest na svetu«, zato se mi Ljubljana ne zdi dovolj izjemna, da bi to etiketo rezerviral izključno zanjo. »Najlepša mesta« so tudi London, Amsterdam, Sydney, New York, Dunaj, Kyoto, Taipei, Rio de Janeiro, Praga, da jih omenim le nekaj. Vendar človek ne more živeti v vseh, izbrati mora eno. Izbral sem Ljubljano. In zdaj tukaj nisem samo doma, ampak se počutim doma.

Vsi, ki za Ljubljano pravijo, da je »dolga vas«, se motijo. Morda je res bistveno manjša od velemest, kot so Tokio, Cairo, Mexico City, Džakarta, Šanghaj, New Delhi, Mumbai, Sao Paolo, Hongkong itd. Toda mesto je nekaj drugega kot število ljudi, ki v njem živijo. Mesto je urbano središče, ki ima univerzo, galerije, muzeje, gledališča, kulturne centre, imenitne restavracije in knjigarne, parlament, narodno knjižnico, tržnico, grad, zanimive in kakovostno grajene stavbe, lepo ohranjeno staro mestno jedro, festivale vseh vrst in druge dogodke, obvoznico, probleme s parkiranjem, sprehajališča ob reki, cone za pešce, kolesarske steze in podobne pridobitve civiliziranega življenja. Vse to Ljubljana ima (poleg stvari, ki jih nisem naštel) in vse to je njenim prebivalcem (pa tudi turistom) dosegljivo veliko bolj kot v velemestih, omenjenih zgoraj. Velikost Ljubljane je pravnija (če ne kar idealna) za udobno in ne preveč stresno življenje. V primerjavi z Londonom (recimo), ki sega od Ljubljane do Celja in še nekoliko dlje, je Ljubljana neskončno bolj obvladljiva. Narejena je po meri človeka; v času, ki ga v Londonu potrebuješ za to, da opraviš eno zadevo, jih v Ljubljani opraviš pet. Vožnja od Črnuč (najlepše ljubljanske četrti) do centra traja od 15 do 30 minut. Pred kratkim sem imel goste iz Džakarte (mesta prometnih zamaškov, kot ji pravijo). Rekli so, da je Ljubljana tako rekoč »prazna«.

Daleč od tega. Ljubljana je polna vsega mogočega. Predvsem dobrega. Pa tudi slabega. Kolesarjev, recimo, ki bi jim nekdo moral dopovedati, da prehod za pešce ni podaljšek kolesarske steze. In da so pločniki namenjeni v prvi vrsti pešcem, ne pa njim (samo čakam, kdaj bom v črni kroniki prebral novico, da je kolesar na pločniku zbil – in morda ubil – otroka). Skratka, vse je lepo; v primerjavi z večino drugih mest morda prelepo. Ni pa vse tako, kot bi moralo biti. Morda je tudi to le vprašanje časa. In potem bomo res živeli v »najlepšem mestu na svetu«.

Evald Flisar

Vrhunsko umetniško z Župančičevimi

Fotografije: Nik Rovar

Slovesna podelitev Župančičevih nagrad v Centru kulture Španski borci 11. junija je bila tudi letos eden najlepših slovenskih kulturnih dogodkov, ki se je spoštljivo poklonila letošnjim nagrajencem. Pripravil jo je scenarist, koreograf in režiser Iztok Kovač z izvrstno ekipo umetnikov ob izvršni produkciji Oddelka za kulturo, z obiskom pa jo je počastil tudi minister za kulturo dr. Uroš Grilc. Na sliki: Skupinska slika nagrajencev z županom Zoranom Jankovičem, Alojzem Martinom Flisarjem, sinom nagrajenca za življenjsko delo, vodinjo Oddelka za kulturo mag. Matejo Demšič, ministrom za kulturo dr. Urošem Grilcem, direktorico Mestne uprave Jožko Hegler in predsednikom komisije za podelitev Župančičevih nagrad prof. dr. Milčkom Komeljem.

Tudi letos se je mesto z velikim spoštovanjem in slovesno prireditvijo poklonilo vrhunskim slovenskim umetnikom, ki ustvarjajo v Ljubljani, za njihovo izjemno delo s podelitvijo Župančičevih nagrad. Komisija, ki ji predseduje prof. dr. Milček Komelj, izredni član SAZU, njeni člani pa so izr. prof. dr. Andrej Blatnik, Matevž Čelik, Jurij Meden, doc. dr. Gregor Pompe, doc. dr. Tomaž Toporišič in Vojko Vidmar, je Župančičevo nagrado za življenjsko delo namenila kulturnemu pisatelju, pesniku, dramatik, prevajalcu in uredniku Evaldu Flisarju, nagrade za dveletni opus pa dramskemu igralcu, gibalcu in režiserju Ivanu Peternelju, lutkovnemu umetniku, igralcu, animatorju in predavatelju Branetu Vižintinu in ansamblu Slovenski tolkalni projekt (SToP). Bleščečo slovesnost, ki je na Župančičev rojstni dan 11. junija potekala v Centru kulture Španski borci, je v izvršni produkciji Mestne občine Ljubljana pripravil Iztok Kovač kot scenarist, koreograf in režiser, nastopili pa so EnKnapGroup, Ansambel Festine, Demolition Group, dirigirala je Živa Ploj Peršuh, videopredstavitve nagrajencev je pripravila Strup produkcija Nejca Sajeta in Jaka Ivanca, avtorsko glasbo je prispeval Drago Ivanuša, prireditev pa je povezovala Nada Vodušek. Zaslužne nagrajence je nagovoril in jim nagrade izročil župan Zoran Janković.

EVALD FLISAR

Mestna občina Ljubljana je podelila Župančičevo nagrado za življenjsko delo pisatelju, pesniku, dramatik, prevajalcu in uredniku Evaldu Flisarju za mojstrski književni opus – z najbolj brani slovenskim romanom po drugi svetovni vojni, velikim tekstom Čarovnikovim vajencem na čelu –, ki v zvrstno neuvrstljivih romanih in dramskih besedilih, poimenovanih tragikomedije, z neprizanesljivo introspekcijo in empatijo, ob tem pa z očarljivo neposrednostjo, slikovitimi zgodbami in doživetji razkriva tesnobno krhko človekovo eksistenco, ki jo na življenjskem potovanju lahko potešijo samo odgovori na temeljno samospraševanje o smislu bivanja, identiteti, bogu, resnici, samouresničenju, rojstvu in smrti. Svetovljan, svetovni popotnik, svetovni ambasador slovenske književnosti Evald Flisar v slovenski literarni in mentalni prostor vnaša svetovno daljo in nebeško stran, ki se v stanovskem okrožju meri s številnimi nagradami in nominacijami zanje ter s prevodi in

uprizoritvami dramskih besedil po vsem svetu, žetev, ki jo je umetnik s svojim široko odzivnim opusom že doslej obrodil kot poglobljen premišljevalec in kritičen motrilec, pa prinaša oprijemljivo upanje za novo samozavedanje in čuteče sožitje slovenskega in svetovnega občestva.

Župančičeva nagrada za pot od vajenca do mojstra

Meta Kušar

Zakaj imajo Evalda Flisarja slovenski bralci radi, čeprav je po številu izposojenih knjig med več kot 14.000 avtorji v knjižnicah šele na 42. mestu? Zakaj ga radi gledajo celo kot igralca v televizijskih filmih, v katerih potuje po Indiji in za

ustvarjanje počaščeno nagradami

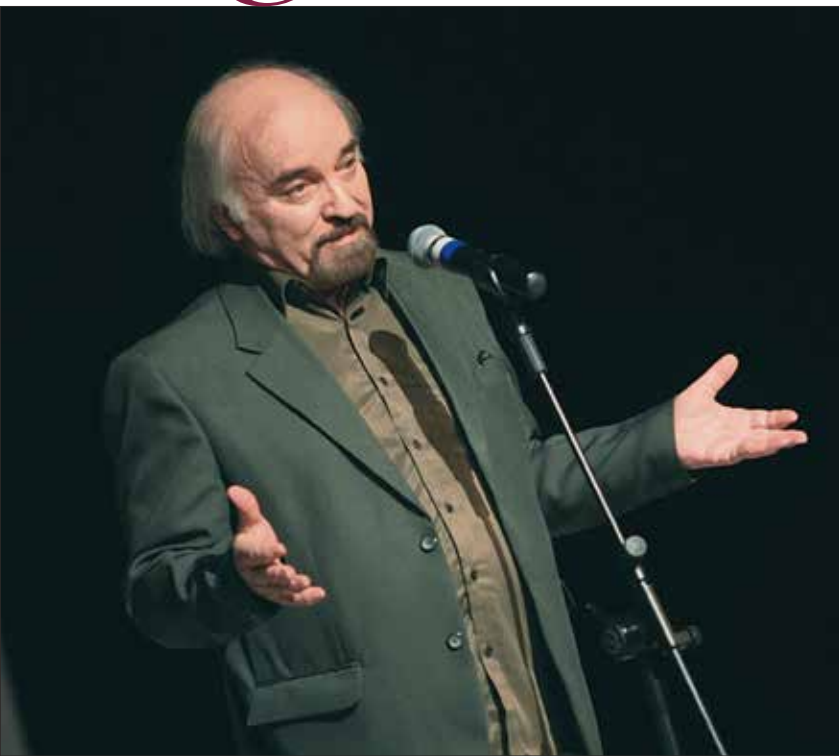

Foto: Nik Rován

Zahvalni govor Župančičevega nagrajence za življenjsko delo Evalda Flisarja.

katere je, kajpak, sam napisal scenarije? Ali za njegove knjige velja, da jih bralci raje kupujejo, kakor da bi si jih sposojali v knjižnicah? Za tiste, ki so več kot osemkrat ponatisnjene, prav gotovo. Zakaj so Evalda Flisarja imeli radi angleški poslušalci, ko je njegova literarna usoda šele začela plesti vzorec, ki ga je tkal v zgodbe in radijske igre za BBC? Zakaj zdaj berejo njegove knjige v 33 jezikih in gledajo njegove drame na odrih večmilijonskih mest evropskega, arabskega in azijskega sveta? Zakaj je *Čarovnikov vajenec*, ki je zdaj star skoraj 30 let, še vedno knjiga, ki jo je potrebno brati in tudi podariti?

Zato, ker se o tej knjigi lahko pogovarjam z evropskim sodnikom za človekove pravice, s svojim zobozdravnikom, z višjo sodnico in z mlado odvetnico, s pleskarskim mojstrom in vrtnarico, z brucem in z veleposlanikovo ženo, ki ima devetdeset let in vse Flisarjeve knjige takoj »požre«. Nenehno govorjenje o *Vajencu* je nehoteno primerjanje te knjige z njegovim drugim obsežnim literarnim delom, ki pa takega primerjanja ne prenese. Kakor je vsak naš otrok posameznik, tako je tudi vsako literarno delo individualno.

Evald Flisar je mojster, ki pozna dramaturgijo, zna biti duhovit, koncizen in zvest samemu sebi. Ne okleva pred globokimi vsebinami in verbalno zapletenimi dialogi, ki pa na odru zvenijo presenetljivo naravno. To so dosežki učenca, od katerega so angleški uredniki hoteli najboljše in ne samo »tisto, kar zmore«. Kar nekaj dram je Evald Flisar tudi sam režiral, s čimer je še dodatno preverjal, ali se domišljija besedila prepričljivo igra. Izogiba se aktualnim družbenopolitičnim temam in piše o človeškem telesu, ki je duša v bogati in najbolj ekspresivni, planetarni obliki.

Morda je Flisarjeva priljubljenost usidrana v dialektičnem nasprotju med idilično pokrajino rojstnih Gerlinec in usodnim občutkom krivde, ker so pred očmi njegove mame ustrelili ruskega vojaka, ki je malega Valdija odnesel v gozd, da bi ga ujčkal. Iz zgodovinske trpkosti je želel izstopiti in priti k sebi. Ni se obotavljal oditi iz mnogih krajev, celin in angažmajev, da bi ostal to, kar je: kolikor mogoče pošten in dober tudi do tistih, ki do njega niso. Takšna je usoda človeka, ki ljubi in ima talent. Zato tudi ne odriva številnih svojih nagnjenosti, ki jih je odkril in razvijal od Dunaja do Avstralije. In še v 90 državah, ki so

vmes. Tako gre vse od mladosti pa do jutrišnjega dne. Ustvaril je velik opus in je zares uspešen človek.

Evalda poznam 24 let. Spoznala sva se na Riharjevi 13, ko je še prihajal iz Londona in bil prava sreča zame, ker je poznal resnično mero literata in jo cenil. Tudi mojo. Ni izhajal iz nobenega literarnega kroga, kar na prvi pogled ni bilo videti kot prednost. Imel je nekatere večje prednosti od takšne pripadnosti: prigaral si je sposobnosti, s katerimi je uspel v okoljih, ki so imela poštena merila in visoko kulturo demokratičnega vedenja. Oblikovala ga je angleška kultura, ki razume, zakaj se zmagovalcu ploska: ker tokratni poraženec lahko upa, da bo z resnim delom naslednjic on stal na zmagovalnem odru. Naučimo se še mi ploskati zmagovalcu, namesto da ga spregledamo, kakor je letos časopis Delo spregledal Župančičeve nagrajence.

Tudi če kdo ne mara njegovih dram, ki jim navdušeno ploskajo Egipčani, Indonezijci, Indijci, Japonci, Avstrijci, Angleži, Islandci, Kitajci, Belorusi in številni drugi, bo le moral priznati, da je dobro, da imamo Slovenci tudi dramatika, ki se izogiba političnim temam Srednje Evrope in v koreninah hrani hotenje, razumeti vsakršno življenje. Občudujem njegovo rast in poganjanje. Veliko je dosegel ta energični prekmurski fantič, ki je v gozdu ob hiši prvič doživel strah in slast vzporednega, literarnega sveta. Nepretrogoma ga žene prav hotenje, razumeti življenje, kar naprej išče lečo, skozi katero si je težavo mogoče ogledati v drugačnem okviru. Prav tako, kot mi je napisal v knjigo, ki mi jo je podaril, ko je *Čarovnikov vajenec* izšel drugič: »Problema ni tam, kjer ga vidiš, ampak tam, od koder ga opazuješ.«

Zahvalni govor Župančičevega nagrajence za življenjsko delo pisatelja Evalda Flisarja

Spoštovani gospod župan, cenjeni gospod minister, dragi prijatelji in sorodniki nagrajencev, spoštovani in dragi vsi v dvorani!

Rečeno mi je bilo, da moram pripraviti zahvalni govor. To je baje običajna kazen, ki sodi k nagradi za življenjsko delo. Če se nalogi ni mogoče izogniti, jo je pač treba opraviti. Zato hvala, gospod župan, in hvala vam, cenjeni člani strokovne komisije, za posrečen izbor letošnjih nagrajencev. Ta izbor pokriva, kot se spodobi, na prvi pogled zelo raznorodna področja. Samo na prvi pogled, kajti v resnici smo vsi vsaj do neke mere igralci. Kar pomeni, da se v interesu preživetja znamo pretvarjati. Vsi smo lutkarji, ki bi radi vsaj občasno nekaj svojih znancev spremenili v marionete. In na trenutke nam to tudi uspe. Vsi smo tolkalci in radi zaropotamo, kadar se nam zgodi bolj ali manj očitna krivica. Predvsem pa znamo vsi iz najmanjše stvari narediti dramo.

Komisija za nagrade je očitno vedela, kako sorodna so si raznorodna področja, ki jih je izbrala za dodelitev nagrad. Čeprav sem že večkrat javno izjavil, da so komisije in žirije zmotljive (in kdo si upa trditi, da niso?), moram priznati, da se MOL-ova strokovna komisija tokrat ni zmotila. Vsaj ne, kar zadeva moje sonagrajence. Kar zadeva mene, pa ... no, morda se komisija tudi v mojem primeru ni prehudo zmotila. Nagrada za življenjsko delo sicer pomeni, da naj bi mojega dela zdaj bilo konec. Žal moram zbrano družino posvariti, da je bilo vse, kar sem doslej naredil, samo vaja. Resnega dela se bom lotil zdaj. V preteklih letih sem si nabral dovolj izkušenj, da bom mogoče v naslednjih, kolikor mi jih pač usoda nakloni, ustvaril kaj zares dobrega, morda izvrstnega.

In s tem je zahvalnega dela mojega govora konec!

Rad bi pa – če dovolite – povedal nekaj besed o naključjih, ki so – kot ugotavljajo nekateri – ena pglavitnih tem v moji literaturi. Če bi ostal v Prekmurju, kjer sem se rodil in odrastel, ne bi nikoli dobil te nagrade, saj do nje ne bi bil upravičen. Bilo bi enako, če bi ostal v Avstraliji, kjer sem dve leti in pol vozil podzemni vlak in kjer mi je železniška uprava, na podlagi dejstva, da sem znal pravilno črkovati več kot pet angleških besed, napovedala položaj direktorja avstralskih železnic v manj kot desetih letih. Isto bi se zgodilo, če se ne bi odločil, da se iz Londona vrnem v Slovenijo. Tam sem kot urednik enciklopedije znanosti in drugih zahtevnih

Župančičevi nagrajenci: Evald Flisar Brane Vižintin in Slovenski tolkalni

Na slovesni podelitvi Župančičevih nagrad se je zbrala elitna družba častilcev umetnosti.

Dramski igralec, režiser in gibalec Ivan Peternelj ob prejemu Župančičeve nagrade za vrhunske dosežke zadnjih dveh let.

publikacij imel dohodke, o kakršnih danes lahko samo sanjam. Kaj me je pripravilo do tega, da vse to pustim, se vrnem v Slovenijo in se naselim v Ljubljani?

Odgovor je sila preprost. Po ločitvi od svoje druge žene, ki je bila Nizozemka, in po nekaj kratkih obiskih v Sloveniji sem sprevidel, da so slovenska dekleta najlepša na svetu. In da sem bil zaradi dvajsetletne odsotnosti v tujini prikrajšan za marsikaj zanimivega ☺ Ugotovil sem še nekaj: da je slovenski jezik, ne glede na to, da sem takrat dovolj uspešno pisal že tudi v angleščini, vendarle tisti medij, ki živi v meni najbolj avtentično, in je torej edini, ki mi lahko omogoči avtentično obravnavo človeških odnosov. In naključij, ki sestavljajo našo usodo.

Da nisem ostal v Prekmurju, da nisem ostal kot študent v Ljubljani, da nisem ostal pri triindvajsetih s prvo ženo in otrokom na Dunaju, da nisem ostal kot študent v Londonu in sem se z drugo ženo preselil v Avstralijo, da nisem ostal v Avstraliji, kjer bi bil zdaj upokojen direktor avstralskih železnic, da me ni premamila zavirljiva plača urednika pri največji mednarodni založbi v Londonu, da sem se vrnil v Ljubljano, ki ji gospod župan pravi najlepše mesto na svetu (čeprav seveda ni *edino* najlepše mesto na svetu), vse to so bile posledice trenutnih, impulzivnih, pretežno nezavednih, naključnih odločitev v danem trenutku.

Radi si domišljamo, da je vse, kar storimo v življenju, stvar temeljitega premisleka. Nisem tako naiven, da bi to verjel. Za naše življenje, za našo usodo, so odgovorni kažipot, ki jih nosimo v podzavesti.

Kako bi se sicer zgodilo, da bodo najpomembnejšo vlogo v mojem življenju odigrali prav Španski borci? S tem ne mislim na to, da mi je bila v njih podeljena Župančičeva nagrada. Prijetna stvar, brez dvoma, vendar mi ne bo spremenila življenja. Veliko pomembnejši dogodek se je zgodil leta 1995, ko je igralka Violeta Tomič, izjemno pohvaljena za vlogo v moji drami o Tristanu in Izoldi, po smrti enako izjemnega igralca Sreča Špika skušala obnoviti predstavo v Španskih borcih z novo ekipo. O premieri je po radiu slišala 19-letna mladenka, ki se je pripravljala na študij dramaturgije na AGRFT in je izbrala prav to dramo za sprejemni izpit.

Rezervirala je vstopnico po telefonu. Dobila je sedež 13 v 13. vrsti. Bil je 13. april. Predstava je odpadla, ker si je Boris Kerč na stopnicah zvil gleženj. Kakšna sreča! Kajti mlada bodoča dramaturginja me je kljub dežju počakala pred vhodom, da bi ji pojasnil nekaj stvari v zvezi z dramo. Ob osmih zvečer sva šla na kavo. Bila je dolga kava, srkala sva jo do treh zjutraj. Vmes so naju vrgli iz treh lokalov. Ugotovila sva, da so v igri še dodatne trinajstice: ona je bila rojena trinajstega, jaz sem bil rojen trinajstega. Njena starša sta se imenovala Alojz in Marija, moja prav tako. Usoda ali naključje? Brez dvoma naključje, vendar usodno za šestletnega Martina Alojza, ki sedi tamle v drugi vrsti in me začudeno gleda. On se sicer ni rodil trinajstega, če pa seštejemo števila njegovega rojstnega dneva, 2. 2. 2007, dobimo trinajst, kaj pa drugega. Edina nerodna reč je, da sem nagrado prejel dva dni pred trinajstim. Vendar, zanimivo, leta 2013!

Ali sem torej, nekdanji urednik enciklopedije znanosti, vraževeren? Daleč od tega. Verjamem pa, da je človeška usoda seštevek naključij in da nič v življenju ni vnaprej določeno. To pomeni, da smo vsaj v tem pogledu absolutno svobodni in bomo kljub odločitvam, kakorkoli

impulzivnim in napačnim, na koncu vsi prispeli do nečesa, kar bo naša življenjska zgodba. Z nagradami ali brez. Lahko si predstavljate, da Župančičeva nagrada za življenjsko delo ni največja nagrada, ki sem jo prejel v Španskih borcih. Kajti naključno srečanje pred vrati te stavbe je rodilo novo, zaenkrat nedolžno življenje. To pa ostaja edino absolutna, edino brezmadežna vrednota v sistemu vrednot, za katere tako radi pravimo, da so propadle.

Vrednote niso propadle. Opešalo je naše spoštovanje vrednot. Ampak – to lahko popravimo, če se le malo potrudimo. V interesu naše skupne prihodnosti in v interesu naših otrok, za katere smo odgovorni, bi bilo dobro, da se začnemo truditi že kar kmalu. Recimo zdaj. Hvala še enkrat, vsem, ki ste tukaj.

IVAN PETERNELJ

Dramskemu igralcu, gibalcu in režiserju Ivanu Peternelju je Mestna občina Ljubljana podelila Župančičevo nagrado za vrhunske dosežke v obdobju zadnjih dveh let: za umetniško dognane vloge v predstavah *Ribič in njegova duša* ter *Luna na cesti*, ki ju je tudi režiral, *Izgnubljena čast Katarine Blum*, *Klistirajmo srčka!* in *Škrat Kuzma dobi nagrado*, v katerih se Peterneljev igralski register giblje v tako širokem žanrskem razponu, vsestranskem obvladovanju spektakelskih veščin in intenzivni odrski prezenci, da mu samodejno preračča v celostno odrsko zamisel, ki daje opazen pečat njegovemu matičnemu Slovenskemu mladinskemu gledališču in odpira nov razmah njegovi zreli ustvarjalnosti, s katero posebej izvirno nagovarja dojemljivo otroško publiko.

Pismo Ivanu Peternelju

Mag. Neda R. Bric

Ivan dragi, kdo bi si mislil, da bom kdaj sedela v dvorani in gledala, kako ti podeljujejo nagrado mesta Ljubljane! Prav Ljubljana je namreč mesto, ki naju je povežalo. Spoznala sva se nekoč zdavnaj v Cankarjevem domu, na Dnevih plesa, kjer sva še kot dijaka nastopala vsak v svoji skupini, ti v idrijski, jaz novogoriški. Čez nekaj let sva po naključju postala sošolca na AGRFT in takoj sva se ujela; nekaj zaradi skupne plesne preteklosti, še bolj pa zato, ker sva bila oba Primorca. Od takrat se najini poti nista več razšli.

Spominjam se skupnih nastopov pri umetnosti giba, pa kako sva opogumljala drug drugega pred »strašnimi« profesorji in prve resne predstave *Služkinji*, ki smo jo uprizorili s še dvema sošolcema: Matjažem Pograjcem in Natašo Konc in ki je vse štiri

za življensko delo ter Ivan Peternej, projekt (SToP) za obdobje zadnjih dveh let

Slovesnost je obogatil tudi ples skupine EnKnapGroup z domicilom na prizorišču podelitve.

Lutkovni umetnik, igralec, animator in predavatelj Brane Vižintin ob prejemu Župančičeve nagrade za vrhunske dosežke zadnjih dveh let.

neločljivo povezala za vedno. Pa tudi določila našo poklicno estetiko. Tako smo se po koncu akademije znašli skupaj v Slovenskem mladinskem gledališču, kjer smo še danes: ti, Pograjc in jaz. Koliko predstav, koliko skupnih dni in večerov, prebitih v strastnih pogovorih o našem delu, o umetnosti pa tudi o osebnem življenju. Koliko gostovanj po vsem svetu! Južna Amerika, Evropa, Afrika, Azija ... vse sva doživela! Spominjam se tudi poletnega potovanja v Italijo, ko smo skupaj z mojim možem raziskovali Pompeje, se izgubili v ulicah Neaplja, se smejali, da smo se srečno izvlekli, ter kasneje poskušali razvozlati tvoje kalabrijske korenine.

Že od začetka si bil krasen igralec, zelo poseben, tako v govoru, še bolj pa v telesu. Tvoje telo je sposobno govoriti samo zase, tako pri plesu kot pri gledališki igri. Gledalci vedno znova občudujejo tvoj nenavaden, pripoveden gib, ki ne potrebuje besed, da na odru spregovori. Vsaka od tvojih vlog je drugačna, ampak vsaka prepoznavno tvoja in neponovljiva.

Ko si zelo kmalu po akademiji začel sam pripravljati svoje projekte, sem se čudila tvojemu pogumu; zdelo se mi je nemogoče, da bi se tudi sama lotila česa takega. In vendar sem se, prav s tvojo pomočjo in spodbudo. Danes sem tudi sama režiserka in noben moj projekt ne mine brez tebe, saj si najbolj vsestranski in kreativen človek, kar jih poznam. V moji prvi predstavi si sodeloval kot koreograf, pri drugi si igral glavno vlogo, pri vsaki naslednji si najmanj svetovalec in zaupnik. Se spominjaš, ko sva šla z »našimi Aleksandrinkami« prvič v Egipt? Kako sva v ogromni Aleksandriji na podlagi stare razglednice iskala in našla hišo, kjer je pred sto leti delala moja babica aleksandrinka. Oba sva jokala od ganjenosti in ti si naredil fotografijo, natanko takšno, kot je bila na razglednici – danes sta obe razstavljeni v Etnografskem muzeju v Ljubljani.

Čez nekaj let sva šla v Kairo s predstavo o bratih Rusjan, kjer si igral Edvarda, in se spraševala, zakaj nama je usojen ta Egipt, saj si ga ti obiskal še nekajkrat s svojimi predstavami. In potem veliki podvig Šanghai z isto predstavo; tudi Mladinsko gledališče prvič na Kitajskem. In lani si doživel še Japonsko, ki si si je tako želel! S svojo magično predstavo *Amado mio* še vedno potuješ po vseh koncih sveta. Lepšega si ne bi mogla želeli, saj sva oba velika radovedneža, zanimajo naju vse kulture, sploh najstarejše, in imela sva srečo, da sva z najinim »mladincem« lahko izkusila več, kot sva kdaj upala.

Nemogoče je ubesediti vse, kar naju veže in kar sva skupaj doživela, vzpone in padce, smeh in jok – vse je laže, če lahko deliš s prijateljem. Oba imava še veliko drugih prijateljev, vendar vem, koga bi poklicala sredi noči, če bi potrebovala pomoč. Še nikoli te nisem, dovolj je zavest, da si vedno tam! Zame obstajajo tri vrste popolnoma različnih, ampak enako močnih ljubezni: do otroka, do partnerja in do prijatelja. In ta Prijatelj si zame ti, Ivan, z veliko začetnico! Hvala ti za presmejjane dneve, za prejojane ure in vse, kar deliš z mano! Še enkrat ti čestitam za Župančičevo nagrado, nagrado za vrhunske umetniške dosežke, ki jo podeljuje Ljubljana, kjer bova, upam, še dolgo skupaj ustvarjala.

BRANE VIŽINTIN

Lutkovnemu umetniku, igralcu, animatorju in predavatelju Branetu Vižintinu je Mestna občina Ljubljana podelila Župančičevo nagrado za vrhunske dosežke v obdobju zadnjih dveh let: za igralsko-animacijske stvaritve v predstavah *Bagdadski tatič*, *Romeo&Julija*, *Mala čarovnica* – pri slednjih je animacijo sousmerjal ob režiserju –, *Živalska farma in Ti loviš!* in nepogrešljivo režijsko asistenco tudi v predstavah *Makalonca* in *Salto mortale*. Ob topli glasovni barvi in vselej inventivni animaciji je navdušujoča prva večkrat nagrajene Vižintinove umetnosti do kraja živeto poistovetenje z lutko, ki pred gledalcem prepričljivo oživi od mizanscene do obrazne mimike in s svojo igrivostjo enako animira soigralce-animatorje kot tudi mlade gledalce in njihove odrasle spremljevalce.

Nekaj spominčic za Braneta

Niko Goršič

Branetov – ki jih spoštujem – je v umetniškem prostoru kar nekaj. Med njimi so tudi nekateri moji dobri znanci, pa kolegi sodelavci in prijatelji. Nekateri so tudi že preminuli. Če pa dodam še Brankote, Branimire, Branislave, Branete iz nekdanje države, pa jih je vsaj ducat in pol. Ne da bi omenjal Branete še v drugih jezikih. Toda med vsemi temi pesniki, igralci, slikarji, režiserji, filmarji, plesalci, radijci ... je samo eden lutkar – Brane Vižintin. Je član Lutkovnega gledališča Ljubljana in predavatelj animacije na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. In zdaj prejemnik letošnje Župančičeve nagrade za vrhunske dosežke zadnjih dveh let.

Lutke povezujemo s svojim otroštvom. In za veliko odraslih je bilo to najsrečnejše obdobje njihovega življenja. Lutke – srečnice. Pa naj so to bile punčke in fantki iz cunj ali iz plastike, leseni pajaci ali svinčeni vojaki, avtomobilčki ali vlakci, kamenčki ali našagani koščki lesa, medvedki in kužki in dinozavri, žogice marogice, zvezdice zaspanke ... Z imeni ali brez njih. Neverjetno je, koliko srečnih trenutkov je v bilo v teh Predmetih. In prav je, da to zapišemo z veliko začetnico. Koliko srečnih trenutkov smo preživeli z njimi in koliko resnih pogovorov! In to ure in ure. Bili so velikokrat naši najboljši, najintimnejši prijatelji in sogovorniki z dušo ... in naši neprecenljivi spremljevalci v svet sna in sanj. In v tistih časih smo bili tudi njihovi mehaniki in očki in mamice ... in zdravniki. Da, celo zdravniki! Kar sami smo to bili, medtem ko so morali odrasli hoditi k drugim zdravnikom. Prav jim je, zakaj pa so bili odrasli.

Ansambel Slovenski tolkalni projekt (SToP), ki ga sestavljajo Matevž Bajde, Marina Golja, Damir Korošec, Barbara Kresnik, Tomaž Lojen, Franci Krevh, Davor Plamberger in Dejan Tamše, ob prejemu Župančičeve nagrade za vrhunske dosežke zadnjih dveh let.

In tu nastopi naš čudežnik Brane. Pa naj bo to v vlogi igralca-animatorja ali režiserja ali asistenta režiserja ali svetovalca za animacijo ali pa predavatelja. In nič ne bomo razpredali in tehtali, koliko je (še) v njem otroka, ampak bomo raje občudovali, koliko je pri njem še ostalo tistega čudežnega otroškega daru, ko Predmeti oživijo, ko se lahko z njimi pogovorimo in razrešimo toliko stvari. (In na našo srečo je pravih lutkarjev pri nas veliko! Toda ne preveč! Zmeraj sem si jih predstavljal kot srečne ljudi, ki vse življenje hodijo po dolgem čarobnem mostu, ki se pne od otroštva pa vse do naših starih dni. Igrajo se z našimi sanjami in nas zmeraj znova spominjajo, da ne smemo pozabiti na otroka v sebi. Ker potem postanemo drugačni. Zli. In mnogo manj srečni!)

Toda lutkar Brane ni samo »otrok, ki se igra«, ampak je to igro razvil v dragoceno večino. Je neprekosljiv specialist za različne lutkovne tehnike (ročne lutke, marionete, javajke, siciljanke, mimične lutke, namizne lutke in lileke). Animacijo lutk je pri nas izmojstril kot nihče drug, dvignil je naše lutkarstvo na novo raven. Malo šaljivo bi lahko rekli: V sam mehanizem lutkovne predstave je posegel kot kirurg, pognal je njeno srce. In zaradi tega se je veliko spremenilo v slovenskem lutkarstvu, ko je tam od devetdesetih let prejšnjega stoletja kot dvajsetletnik začel svojo ustvarjalno pot. Pri koliko pomembnih predstavah, ki so slavo našega lutkarstva ponesle v svet prek naših meja, in s koliko pomembnimi umetniškimi ustvarjalci je sodeloval in drugoval. Nedvomno je bil odločilna vez med njimi. Koliko predstav, naloga za prihodnje dramaturge, bi bilo res pomembnih brez njegovega stvariteljskega elementa, njegove zagnane predanosti, duhovite in virtuozne animacije, posrečenih igralskih transformacij in njegove pregovorne srčnosti. Kajti zavedati se je potrebno, da razmere niso niti malo urejene. In kaže, da bo tako ostalo tudi v prihodnje. Spomniti se je potrebno, s koliko strokovnimi predsodki so odločno pometla prav ta gledališča!

Kar nas še posebej navdušuje pri vrhunskem lutkovnem umetniku in pedagogu Branetu Vižintinu, pa je njegova raziskovalna izvirnost in duhovna odprtost, ki je v našem lutkarstvu silno redka. Vesel sem njegove nagrade in neskritosti njegovega dela. Zapisal se je med velika imena slovenskega lutkarstva. *Igralski kolega Niko Goršič.*

SLOVENSKI TOLKALNI PROJEKT (SToP)

Ansambel Slovenski tolkalni projekt (SToP), ki ga sestavljajo Matevž Bajde, Marina Golja, Damir Korošec, Barbara Kresnik, Tomaž Lojen, Franci Krevh, Davor Plamberger in Dejan Tamše, je Mestna občina Ljubljana podelila Župančičevo nagrado za vrhunske dosežke v obdobju zadnjih dveh let: za glasbeno-plesno predstavo SRH v Cankarjevem domu, koncerte in delavnice v Ljubljani in Celju (z gostom Neyem Rosaurom), Bumfest (mednarodni festival tolkalnih skupin), Tolkala in Musma (mednarodni projekt Music Masters on Air) in vrsto drugih odmevnih nastopov, predvsem tudi na vsakokratnih Slovenskih glasbenih dnevih. Njihovo izvajanje klasične glasbe 20. in 21. stoletja spodbuja k pisanju slovenske skladateljice in privablja v svoj krog vrhunske svetovne tolkalce, v slovensko koncertno dogajanje pa vnaša izvirno zvočnost redkega instrumentalnega sestava.

Slovenski tolkalni projekt (SToP)

Darja Korez Korenčan

Skupino SToP sestavlja osem glasbenikov, a niso oktet, ampak projekt! Joj, kako izrabljena beseda, a v tem primeru ne gre za tiste projekte, o katerih vsakodnevno slišimo, ampak za inovativno tolkalno skupino, ki jo sestavljajo mladi akademski glasbeniki, znani pod imenom SToP (kratica za Slovenski tolkalni projekt). Stopovci so v več kot desetletju obstoja postali sinonim za nekonvencionalne nastope, s katerimi raziskujejo nove zvoke tolkal in v izvedbe vključujejo tudi številne predmete. To so kuhalnice, posode, igrače, avtomobilske zavore, cevi, žoge, žebelji, kladiva, sodi, piščalke in še kaj. Občasno sodelujejo tudi z drugimi glasbeniki, ne branijo se vokala, plesa in določenih scenskih elementov, ki ustvarijo vizualno atraktivno celostno umetnino. Odprti so za nove ideje, ne stremijo le k izvajanju klasične glasbe, ampak jim je blizu tudi sodobna elektro-akustična tolkalna glasba, kar jih uvršča med najbolj inovativne tolkalne skupine pri nas. Tako se ni čuditi, da jih k svojim projektom radi pritegnejo takšni sestavi, kot so zbor Carmina Slovenica, ansambel Slowind, Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije in drugi.

Skupina je znana po spodbujanju skladateljev, da pišejo zanje novitete, tako je med drugim nastala *Kantata po sv. Elizabeti Turinški* za mešani zbor in tolkalno skupino Andreja Missona. Tridelna kantata skozi zgodbo o sv. Elizabeti odkriva vzajemen glasbeni odnos med vokalom in tolkali. Sicer pa za skupino, ki je gostovala na festivalih po Evropi in v Južni Koreji, radi pišejo tudi tuji avtorji.

Vsako leto pripravijo vsaj en koncert z znanimi skladbami za tolkala, ki se izvajajo na svetovnih odrih, pri nas pa še niso bile izvedene; ta cikel koncertov prinaša najzahtevnejši tolkalni program. *Mala kuhinjska glasba* so poimenovali nenavadne koncerte oz. glasbeni teater, v katerem poleg splošno znanih tolkal uporabljajo različne predmete. Gre za predstavo s prepletom klasične tolkalne glasbe z zabavnimi elementi. Največ tovrstnih skladb je napisal nemški skladatelj in tolkalec Manfred Menke, druge pa Peter Šavli ali pa so jih prispevali člani SToP-a. Na teh koncertih občinstvo nagovarjajo takole: »Ali ste vedeli, da se lahko na kuhinjski mizi postreže z okusno skladbo?« In potem zaslišite npr. koncertno marimbo, na kateri igrajo hkrati kar štirje tolkalci! Ja, pravo glasbeno gledališče z ritmom, ki mu pri nas na tolkalnem področju izvrstno utira pot skupina SToP.

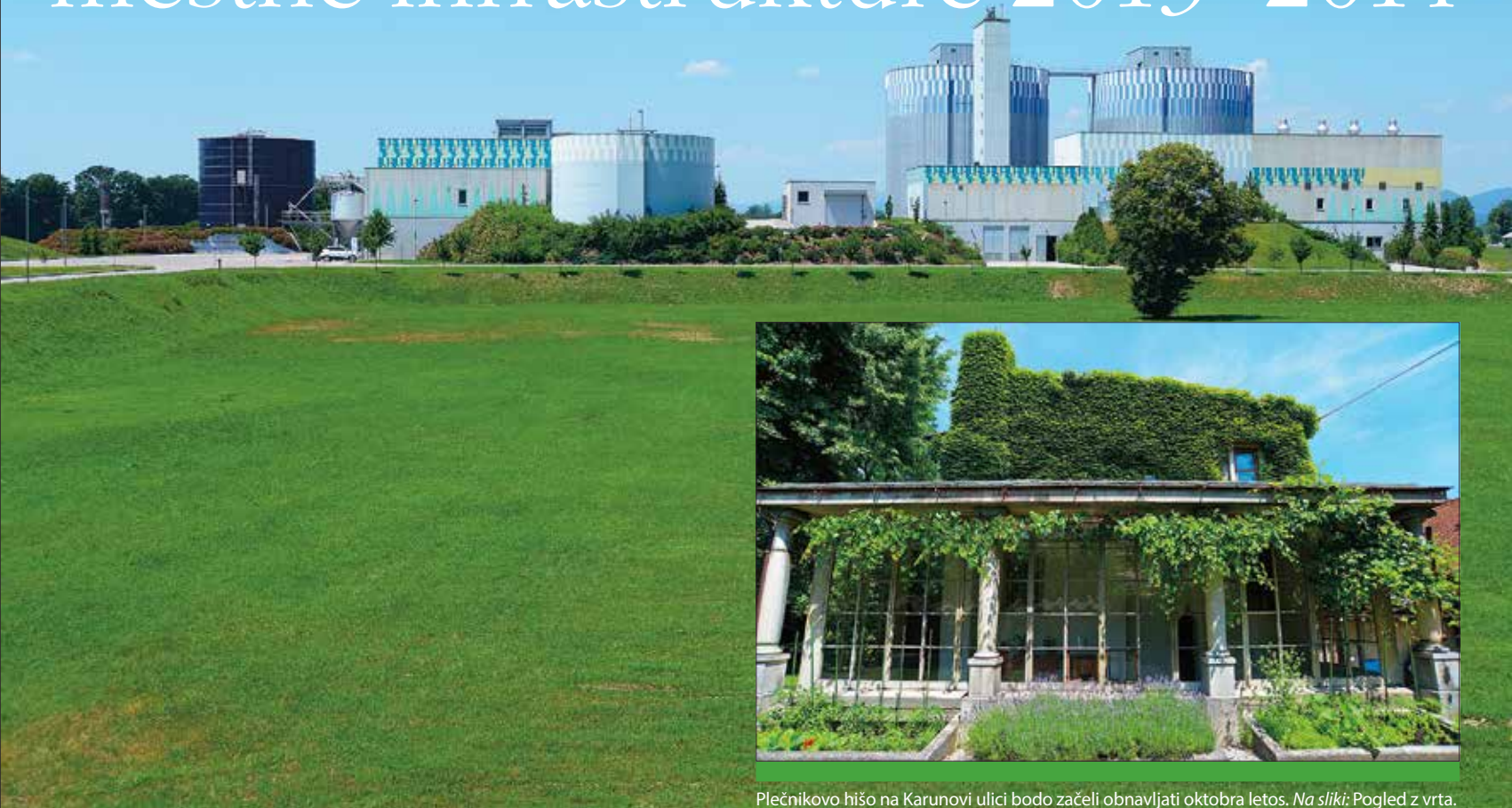
Stopovci se zavedajo, da tolkala še vedno nimajo enakovrednega mesta v primerjavi z drugimi instrumenti, zato pripravljajo tudi koncerte za otroke in mladino, da bi mlade poslušalce že zgodaj seznanili s tem, kakšne možnosti pravzaprav tolkala ponujajo. Pri tem imajo veliko izkušenj, saj so sami pedagogi in člani profesionalnih orkestrrov in programe lahko prilagodijo različnim starostnim skupinam poslušalcev. Skupina SToP ima več različnih programov – od tistih, ki so namenjeni otrokom, do takšnih, ki jih znajo poslušati le najbolj zahtevni poslušalci.

Tolkala v orkestru so komentiran koncert SToP-a in orkestra Slovenske filharmonije v sodelovanju z Glasbeno mladino Slovenije o tem, kdaj, zakaj in kako so tolkala vstopila v simfonični orkester. Simfonična matineja je namenjena učencem od 6. razreda osnovne šole in srednješolcem. *Tolkala za radovedneže* seznanjajo mlade od 3. do 7. razreda devetletke z osnovami tolkal, o njihovem izvoru, vrsti, razvoju, načinu igranja itd. Predstavitve *Tolkala skozi čas* so namenjene učencem 8. in 9. razreda, pa tudi gimnazijcem, govorijo pa o glasbenih gibanjih in obdobjih. *Mala tolkalna glasba* pa je primerna za vse starostne skupine in vključuje poleg običajnih tolkal tudi vsakdanje predmete.

Tolkalna skupina SToP pri nas nedvomno izstopa iz povprečja in orje ledino, ko gre za uveljavljanje ritmičnih in melodičnih tolkal na različnih koncertnih odrih. V poslušalcih uspejo zbuditi bodisi iskreno zanimanje za tolkala ali pa pravi umetniški užitek, odvisno od tega, koga imajo pred sabo v dvorani. Ob njihovih izvedbah nam včasih zastaja dih, ker so polne elementarne mladostne energije, ki jo znajo razdajati poslušalcem in z njimi vzpostaviti nevidni magnetizem.

Načrtovane gradnje mestne infrastrukture 2013–2014

Plečnikovo hišo na Karunovi ulici bodo začeli obnavljati oktobra letos. Na sliki: Pogled z vrta.

Fotografije: Dunja Wedam

Izgradnja III. faze Centralne čistilne naprave Ljubljana, ki je projekt, sofinanciran z evropskimi sredstvi, se začneja decembra letos.

V obdobju zadnjih šestih let se je Ljubljana pred našimi očmi prelevila v očarljivo evropsko prestolnico, ki so jo okronale tudi prestižne evropske nagrade. Prenovljeno staro mestno jedro, po katerem tuji gostje visoko cenijo bogato mestno zgodovino in njeno večplastno historično arhitekturno dediščino, je postalo posebej ob prenovljenih nabrežjih in prometno zaprtih družabnih otokih v središču tudi živahna dnevna soba vseh generacij z vseslovensko in vse bolj tudi mednarodno študentsko populacijo na čelu. Z velikim razvojnim ciklom, ki ga je Ljubljana vizionarsko prehitela tik pred nastopom krize, so bili izvedeni vsi tisti temeljni projekti, ki dajejo mestu pečat državne prestolnice. Kar Ljubljana tačas vendarle še pogreša, pa pravkar še nastaja ali je v načrtu v najbližji prihodnosti – do konca letošnjega in prihodnjega leta, pri nekaterih zahtevnejših projektih pa gre tudi za malo daljše načrtovano obdobje. Tokratni pregled načrtov gradenj namreč upošteva poleg mestnih investicij, ki jih zagotavlja mestni proračun, tudi tako imenovane kohezijske projekte, katerih uresničevanje je povezano s črpanjem evropskih sredstev, pa tudi večje nacionalne naložbe, ki predvidevajo državna sredstva. Njihova uresničitev v zastavljenem časovnem okviru je odvisna od soglasodajalcev v upravnih postopkih, morebitnih pritožnikov v postopkih javnega naročanja in seveda od finančnih virov, na katere vpliva ne le gospodarska situacija, temveč tudi nacionalni varčevalni ukrepi.

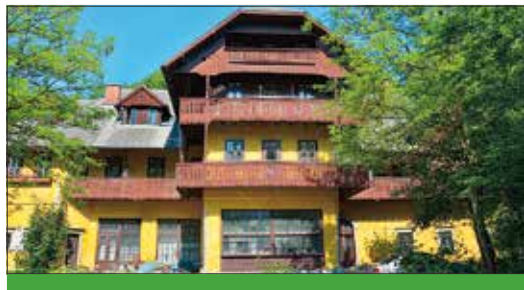
Ob pregledu domala 150 večjih projektov, ki so pripravljene za izvedbo in jih navajamo v preglednici na naslednjih straneh, je posebej razveseljivo dejstvo, da se naložbe iz središča povečini enakomerno širijo tudi v vse druge mestne predele in tako napovedujejo, da se bodo nekatere dosedanje rane na mestnem obrobju že kmalu zacelile. Prav zato projekte predstavljamo po območjih četrtnih skupnosti. Drugo razveseljivo dejstvo ob tem je tudi vse več pobud in vedno večja zavzetost posameznikov in skupin, ki urejanja svojega ožjega življenjskega okolja – ulice, trga, funkcionalnega zemljišča, parka ... – ne štejejo več za odtujene površine, za katere morajo skrbeti le mestne službe, ampak želijo z njimi aktivno partnersko sodelovati. Tako so nastali Križevniška četrt, park Tabor, promenada Gornji trg, Plata v Zalogu, tako živijo soseske vrtičkarjev v mestnih vrtičkih in na nekaterih degradiranih območjih, tako preraščajo dnevi sosedov v prijateljske soseščine, tako se, skratka, udejanja in v praksi živi ideja vizije Ljubljane do leta 2025, ki ji nobena kriza ne more do živnega. Obojemu prihaja nasproti tudi upoštevanje pobud za spremembe izvedbenega dela Občinskega prostorskega načrta in obsežna evidenca mestnega nepremičnega premoženja, ki bo že kmalu pomagala razločiti funkcionalna zemljišča od lastniških, zagotoviti pregledno upravljanje z njimi in tako še povečati partnersko soupravljanje mesta med mestnimi službami ter nami meščani, ki naj bi v skladu z zastavljeno vizijo prenovljeno Ljubljano vse bolj udomačevali in skrbeli za njen trajnostni razvoj kot za vrtno mesto v objemu razkošno zelenega mestnega zaledja.

Od julija 2013 bo potekala II. faza prenove stavbe in ureditev poslovnega dela ter bivalnih enot na Belokranjski.

Na ulici Stare pravde bodo julija in avgusta letos obnavljali objekt za Izobraževalni center za pedagoške delavce OPP.

Od maja 2014 bo dve leti potekala prenova stavbe Švicarija za umetniške ateljeje.

Marca prihodnje leto se začne prenova Trga republike po načrtih Edvarda Ravnikarja, ki bo trajala do avgusta 2014.

Celovita obnova podzemne komunalne infrastrukture, nove podzemne zbiralnice in nova oprema parterja na Čopovi je v zaključni fazi.

Prenova Petkovškovega nabrežja bo končana avgusta letos.

IME PROJEKTA

ČAS GRADNJE

ČS Bežigrad

● II. faza prenove stavbe in ureditev poslovnega dela ter bivalnih enot na Belokranjski.	julij 2013–marec 2014
● Energetska sanacija Vrtca Ciciban, enota Lenka	julij 2013–avgust 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Osnovni šoli Savsko naselje	avgust 2013–september 2013
● Prenova Dunajske ceste (rumeni pasovi)	marec 2014–maj 2014
● Obnova Zdravstvenega doma Bežigrad	junij 2014–december 2014

ČS Center

● Obnova komunalne infrastrukture na Maistrovi ulici	september 2012–avgust 2013
● Obnova nadhoda čez železniško progo v podaljšku Streliške ulice na Hrdeckega cesto	december 2012–julij 2013
● Prenova Petkovškovega nabrežja	marec 2013–avgust 2013
● Prenova Novega trga	april 2013–september 2013
● Celovita obnova podzemne komunalne infrastrukture, nove podzemne zbiralnice in nova oprema parterja na Čopovi ulici	maj 2013–julij 2013
● Izgradnja parkirne hiše Kozolec II.	junij 2013–julij 2014
● Celovita obnova komunalne infrastrukture na Poti na Golovec	junij 2013–avgust 2013
● Prenova objekta za Izobraževalni center za pedagoške delavce OPP na Ulici stare pravde	julij 2013–avgust 2013
● Ureditev prostorov Zavoda za usposabljanje Janeza Levca – energetska sanacija (Levstikov trg)	julij 2013–september 2013
● Prestavitev začasne brvi z lokacije Mrtvaškega mostu na lokacijo v podaljšku Potočnikove ulice	julij 2013–september 2013
● Energetska sanacija Ljubljanskega gradu	julij 2013–oktober 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Osnovni šoli Majde Vrhovnik	avgust 2013–september 2013
● Prenova trakta E za Muzej lutk na Ljubljanskem gradu	september 2013–december 2013
● Prenova dveh poročnih dvoran na Ljubljanskem gradu	september 2013–marec 2014
● Prenova vile Urška na Poljanski 97 za Zavod za oskrbo na domu	oktober 2013–februar 2014
● Ureditev stanovanjskih enot v podstrešju Zarnikove 4 in prenova objekta	december 2013–september 2014
● Prenova za motorni promet zaprtega dela Slovenske ceste (odsek med Ajdovščino in Šubičevo cesto)	januar 2014–julij 2014
● Gradnja nove Ribje brvi ter ureditev Cankarjevega nabrežja in Ribjega trga	februar 2014–maj 2014
● Izgradnja Parkirne hiše Tržnica	marec 2014–avgust 2015
● Prenova Trga republike	marec 2014–avgust 2014
● Prenova stavbe Švicarija za umetniške ateljeje	maj 2014–maj 2016
● Ureditev Hribarjeve dvorane na Ljubljanskem gradu	maj 2014–oktober 2014
● Ureditev območja Špice s pristani na Gruberjevem nabrežju	junij 2014–marec 2015
● Energetska sanacija Vrtca Pod Gradom, enote Zemljemerska	julij 2014–avgust 2014

ČS Črnuče

● Obnova Zdravstvenega doma Ljubljana, enote Bežigrad, PE Črnuče	september 2012–junij 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v vrtcu Črnuče, enoti Ostržek	avgust 2013–september 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Osnovni šoli Maksa Pečarja	avgust 2013–september 2013
● Izgradnja športne dvorane za športe na mivki in ureditev športnega parka Črnuče	september 2013–september 2014
● Prenova 1. nadstropja stavbe in komunalne infrastrukture v objektu na Cesti 24. junija 32.	december 2013–maj 2014
● Nova telovadnica in adaptacija šolskih prostorov na OŠ Maksa Pečarja	april 2014–junij 2015
● Obnova mostu čez Savo v Črnučah	maj 2014–september 2014
● Obnova komunalne infrastrukture na Izletniški ulici	maj 2014–november 2014
● Energetska sanacija Vrtca Črnuče, enote Gmajna	julij 2014–avgust 2014
● Energetska sanacija Vrtca Črnuče, Enote Ostržek	julij 2014–avgust 2014

IME PROJEKTA

ČAS GRADNJE

ČS Dravljje

● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Vrtcu Hansa Christiana Andersena, enoti Marjetica	avgust 2013–september 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v vrtcu Mojca, enoti Tinkara	avgust 2013–september 2013
● Izgradnja komunalne infrastrukture na Toškem čelu	avgust 2013–marec 2014
● Gradnja komunalne infrastrukture v Podutiku	november 2013–maj 2014
● Gradnja komunalne infrastrukture po Cesti Andreja Bitenca	april 2014–marec 2015

ČS Golovec

● Rušenje in novogradnja Vrtca Otona Župančiča, enote Čebelica	avgust 2013–januar 2014
● Gradnja komunalne infrastrukture na območju Hrušica–Litjska cesta	avgust 2013–april 2014
● Izgradnja pokrite dvorane in prostorov ČS	julij 2014–junij 2015

ČS Jarše

● Energetska sanacija Vrtca Zelena jama, enote Zmajček	julij 2013–avgust 2013
● Energetska sanacija Vrtca Jarše, enote Mojca	julij 2013–avgust 2013
● Obnova vročevoda po Šmartinski cesti in Ulici Gradnikove brigade	julij 2013–september 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Vrtcu Zelena jama, enotah Zmajček in Vrba	avgust 2013–september 2013
● Zamenjava parovoda v TE-TOL Julon	avgust 2013–oktober 2013
● Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Vrtcu Jarše, enoti Rožle	avgust 2013–september 2013
● Protipotresna sanacija, energetska sanacija in dozidava prizidka OŠ Vide Pregarc	september 2013–junij 2015
● Obnova stavbe Starega letališča v muzej letalstva	marec 2014–oktober 2014
● Prenova in energetska sanacija Vrtca Jarše, enote Kekec	maj 2014–september 2014
● Energetska sanacija Vrtca Jarše, enote Rožle	julij 2014–avgust 2014

ČS Moste

● Obnova parnega in vročevodnega kolektorja na Partizanski cesti	junij 2013–avgust 2013
● Obnova vročevoda Ob sotočju–Kajuhova	julij 2013–september 2013
● Prenova poslovne stavbe Ob Ljubljani 42 v stanovanjsko stavbo z neprofitnimi stanovanji	julij 2014–marec 2015
● Gradnja Tržnice Moste v sklopu parkirne hiše Moste	avgust 2014–maj 2015

ČS Polje

● Gradnja komunalne infrastrukture na Cesti 30. avgusta v Vevčah	maj 2013–september 2013.
● Gradnja komunalne infrastrukture na Rjavi cesti	junij 2013–september 2013
● Prenova naselja na Cesti španskih borcev	junij 2013–december 2013 (I. faza) in februar 2014–februar 2015 (II. faza)
● Gradnja komunalne infrastrukture na območju Vevče–Slape	junij 2013–februar 2014
● Prenova kuhinje in energetska sanacija Vrtca Miškolin, enote Novo Polje	julij 2013–avgust 2013
● Izgradnja II. faze komunalne infrastrukture v Novem Polju (po cestah XVII, XVIII, XIX, in XXI)	julij 2013–september 2013
● Energetska sanacija in izgradnja požarnega stopnišča v Vrtcu Pedenjped, enoti Vevče	julij 2013–september 2013.
● Energetska sanacija in dozidava Vrtca Pedenjped, enote Kašelj	julij 2013–september 2014
● Ureditev varnega dostopa in intervencijske poti v Vrtec Miškolin, enota Sneberje	avgust 2013–september 2013
● Izgradnja priključka Zaloške ceste na AC na odseku od Rjave ceste do Zadobrovske ceste	avgust 2013–avgust 2014.
● Izgradnja stanovanjske soseske Polje III	september 2013–februar 2015
● Izgradnja Poslovno-upravnega centra Zalog	oktober 2013–junij 2014
● Preureditev križišča Zaloške ceste s Kašeljso cesto	maj 2014–oktober 2014
● Gradnja Vrtca Pedenjped, nove enote Zgornji Kašelj	junij 2014–marec 2015

Junija je bila zaključena obnova Zdravstvenega doma Ljubljana, enote Bežigrad, PE Črnuče.

Prenova 1. nadstropja stavbe in komunalne infrastrukture v objektu na Cesti 24. junija 32 se začneja decembra 2013.

Foto: Robert Ribič

Na Toškem čelu se avgusta letos začneja izgradnja komunalne infrastrukture.

Avgusta letos se začneja rušenje in novogradnja Vrtca Otona Župančiča, enote Čebelica.

Septembra letos se začneja protipotresna sanacija, energetska sanacija in dozidava prizidka k OŠ Vide Pregarc.

Julija se začneja obnova vročevoda Ob sotočju–Kajuhova.

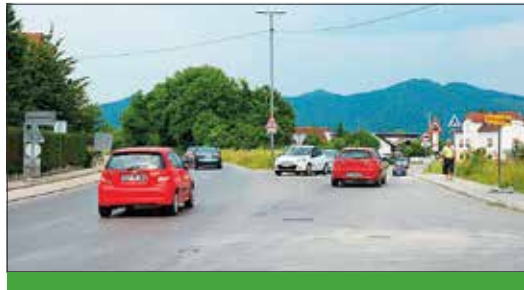
Julija 2014 je v načrtu začetek prenove poslovne stavbe Ob Lubljani 42 v stanovanjsko stavbo z neprofitnimi stanovanji.

Junija letos se je začela prenova I. faze naselja na Cesti Španski borci.

Izgradnja III. faze Centralne čistilne naprave Ljubljana se začela decembra letos.

Začetek preureditve križišča Zaloške ceste s Kašeljso cesto je predviden maja 2014.

Julija 2013 se začela energetska sanacija OŠ Oskarja Kovačiča.

Začenja se gradnja komunalne infrastrukture na Cesti na Brdo, ki bo končana avgusta letos.

IME PROJEKTA

ČAS GRADNJE

ČS Posavje

- Ureditev kolesarske in pešpoti ob Savi med Tomačevim in črnuškim mostom – II. faza projekta september 2013–april 2014
- Ureditev Bratovševe ploščadi september 2014–junij 2015
- Asfaltiranje ceste, izgradnja hodnika za pešce in javne razsvetljave na Bratov Kunovarjev ulici julij 2013–avgust 2013

ČS Rudnik

- Izgradnja kolesarske steze ob Dolenjski cesti april 2013–julij 2013
- Gradnja komunalne infrastrukture Rudnik, III. faza: Pot na Orle, Rudnik I, Rudnik II in Rudnik III april 2013–december 2013
- Zacevitev jarkov ob Izanski cesti na odseku od križišča za Črno vas do odcepa za Mateno maj 2013–avgust 2013
- Energetska sanacija OŠ Oskarja Kovačiča julij 2013–avgust 2013
- Sanacija ceste Ob dolenski železnici julij 2013–september 2013
- Gradnja komunalne infrastrukture na Gornjem Rudniku april 2014–marec 2015

ČS Rožnik

- Gradnja komunalne infrastrukture na Cesti na Brdo junij 2013–avgust 2013
- Izgradnja ceste in komunalne infrastrukture na Območju VS 3/5 in VP 3/2 Brdo jug junij 2013–oktober 2013
- Ureditev hodnika za pešce ob Cesti Dolomitskega odreda junij 2013–november 2013 in marec 2014–april 2014
- Izgradnja povezovalne ceste med Tržaško cesto in Cesto na Vrhovce avgust 2013–december 2015
- Izgradnja vrtca v Tehnološkem parku Ljubljana oktober 2013–januar 2014
- Izgradnja prizidka Vrtca Vrhovci, enote Brdo februar 2014–avgust 2014
- Gradnja Hiše Sonček na Vinčarjevi ulici april 2014–februar 2015
- Izgradnja zavetišča za živali v Živalskem vrtu Ljubljana maj 2014–marec 2015
- Ureditev območja Brdnikove ulice avgust 2014–november 2014

ČS Sostro

- Gradnja komunalne infrastrukture (vodovod) na Ravnem brdu maj 2013–junij 2013
- Obnova podstrešja POŠ Janče za potrebe vaške učne točke in vrtca Pedenjped, enote Janče junij 2013–september 2013.
- Gradnja komunalne infrastrukture (vodovod) na Selah pri Pancah julij 2013–september 2013
- Gradnja povezovalnega cevovoda od črpališča Trebeljevo do vodohrana Prežganje avgust 2013–september 2013

ČS Šentvid

- Izgradnja prizidka Vrtca Šentvid, enote Mravljinec junij 2013–marec 2014
- Obnova toplotne postaje in kotlovnice v Vrtcu Šentvid (enoti Mravljinec in Sapramiška) avgust 2013–september 2013
- Energetska sanacija Vrtca Šentvid, enote Mravljinec julij 2014–avgust 2014

ČS Šiška

- Energetska sanacija Vrtca Najdihojca, enote Palček julij 2013–avgust 2013
- Energetska sanacija Vrtca Mojca, enote Muca julij 2013–avgust 2013
- Obnova toplotne postaje in kotlovnice v OŠ Valentina Vodnika avgust 2013–september 2013
- Ureditev varnega dostopa in intervencijske poti v Vrtcu Mojca, enoto Kekec avgust 2013–september 2013
- Prenova Hale Tivoli april 2014–september 2014
- Energetska sanacija Vrtca Mojca, enote Mojca julij 2014–avgust 2014

ČS Šmarna gora

- Ureditev cestišča (betoniranje) dela ceste Šmarnogorska pot julij 2013–avgust 2013
- Asfaltiranje podaljška Igličeve ulice julij 2013–avgust 2013
- Popravilo ceste in čiščenje jarkov na Gustinčičevi ulici avgust 2013–avgust 2013
- Asfaltiranje celotne ulice in ureditev hodnika za pešce v začetku ulice Angele Ljubič avgust 2013–oktober 2013
- Izgradnja hodnika za pešce od Zgornjih Gameljnov do AC maj 2014–oktober 2014
- Asfaltiranje in javna razsvetljava stranskega kraka Spodnje Gameljne 29 do 29 c avgust 2013–avgust 2013
- Izgradnja kanalizacije stranskega kraka Spodnje Gameljne 26 do 27 b julij 2013–avgust 2013
- Sanacija gradbene jame in jarka ob delu glavne ceste na Rašico julij 2013–julij 2013

IME PROJEKTA

ČAS GRADNJE

ČS Trnovo

- Gradnja komunalne infrastrukture v stranskih ulicah Rakove jelše julij 2013–februar 2016
- Prenova Plečnikove hiše oktober 2013–januar 2015
- Obnova mostu čez Gradaščico med Krakovskim nabrežjem in Trnovskim pristanom avgust 2014–november 2014

ČS Vič

- Urejanje Ceste dveh cesarjev junij 2013–avgust 2013
- Izgradnja ceste Za progo na Dolgem mostu avgust 2013–oktober 2013
- Rušitev starega kopališča Kolezija in izgradnja I. faze novega kopališča september 2013–maj 2014
- Izgradnja podvoza Vič november 2013–oktober 2014
- Izgradnja stanovanjske soseske Dolgi most februar 2014–februar 2015

PROJEKTI, SOFINANCIRANI Z EVROPSKIMI SREDSTVI

ČS Center

- Ureditev območja Cukrarne marec 2014–januar 2015
- Prenova tovarne Rog v Center Rog junij 2014–junij 2016

ČS Moste

- Izgradnja P+R Studenec zaključeno 2013

ČS Polje

- Izgradnja III. faze Centralne čistilne naprave Ljubljana december 2013–januar 2015

ČS Rudnik

- Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Ljubljanice Krajinskega parka Ljubljansko barje junij 2014–junij 2015

ČS Trnovo

- Izgradnja P+R Barje avgust 2014–december 2014

ČS Vič

- Nadgradnja regijskega centra za ravnanje z odpadki Ljubljana (RCERO Ljubljana) oktober 2013–april 2015
- Veliki nacionalni gimnastični center Cerar-Pegan-Petkovšek oktober 2013–november 2014

ČS Šentvid, Posavje, Bežigrad, Jarše in Polje

- Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodnosnika Ljubljanskega polja, izgradnja zbirnega kanala CO in deloma sočasna gradnja plinovoda oktober 2013–julij 2015

DRUGI PROJEKTI NA OBMOČJU MOL

- Nakup 75 avtobusov, ki uporabljajo eno od alternativnih goriv – avtobusi 110+ 2014–2017

PROJEKTI, SOFINANCIRANI Z EVROPSKIMI SREDSTVI PO LETU 2014

- Izgradnja javne kanalizacije aglomeracije 2000PE v naseljih Sostro in Zavogljje: julij 2015–oktober 2016 (ČS Sostro),
- Izgradnja javne kanalizacije aglomeracije 2000 PE v naseljih Šmartno pod Šmarno goro, Zgornje, Srednje in Spodnje Gameljne: julij 2015–oktober 2016,
- Izgradnja mreže P+R zbirnih središč na območju MOL: ● Pri Gorjancu (ČS Vič), ● Barje (ČS Trnovo), ● Rudnik (ČS Rudnik), ● Bizovik (ČS Golovec), ● Studenec (ČS Moste), ● Polje (ČS Polje), ● Zadobrova (ČS Polje), ● Črnuče (ČS Črnuče), ● Stanežiče (ČS Šentvid): 2014–2020

Foto: Robert Ribič

Začenja se obnova podstrešja POŠ Janče za potrebe vaše učne točke in vrtca Pedenjped, enote Janče.

Foto: Robert Ribič

Gradnja komunalne infrastrukture, vodovoda, na Ravnem brdu je bila zaključena junija letos.

Začela se je izgradnja prizidka Vrtca Šentvid, enote Mravljincek.

Julija se začela energetska sanacija Vrtca Najdihojca, enote Palček.

Oktober 2013 gre v prenovi Plečnikova hiša na Karunovi ulici.

Rušitev starega kopališča Kolezija in izgradnja I. faze novega kopališča se začela septembra 2013.

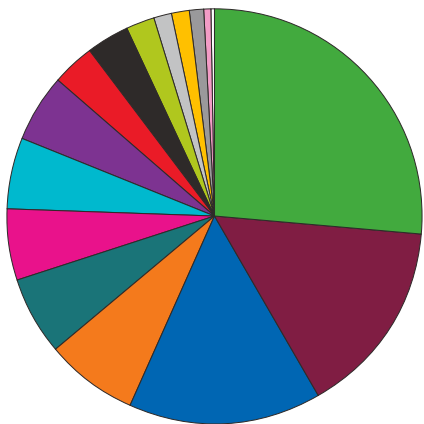
Pogled na oživljeno Ljubljano

Anketna raziskava

Med 17. in 22. junijem 2013 je agencija Ninamedia izvedla raziskavo o tem, kako prebivalke in prebivalci vidimo z novimi pridobitvami oživljeno Ljubljano. Anketiranje je potekalo po metodi računalniško podprtega telefonskega anketiranja. Osnova vzorčenja je bil univerzalni telefonski imenik, iz katerega so bila naključno izbrana gospodinjstva iz Mestne občine Ljubljana in znotraj njih naključno izbrani anketiranci po metodi zadnjega rojstnega dne. Od poklicanih 7742 naključno izbranih telefonskih naročnikov je bilo anketiranih 1000 oseb.

Foto: Dunja Wedam

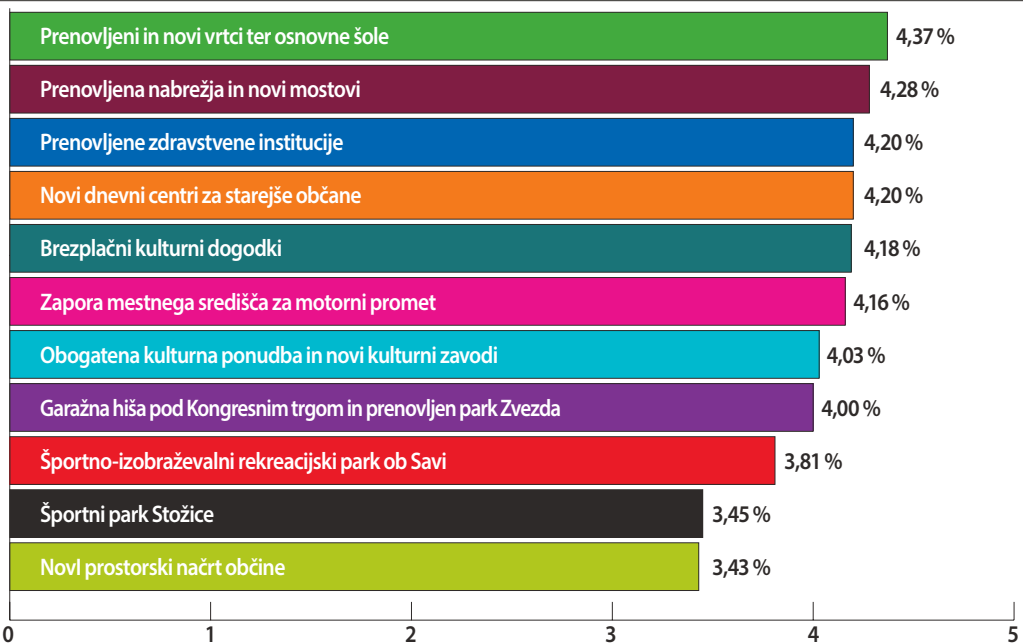
Ena izmed največjih mestnih pridobitev zadnjih let je za motorni promet zaprt Kongresni trg z garažno hišo. Prenovljen je po Plečnikovih načrtih in je postal reprezentativno središče kulturnega in družabnega dogajanja.

26,6 %	Zapora mestnega središča za motorni promet
15,3 %	Prenovljena nabrežja in novi mostovi
15,0 %	Športni park Stožice
7,3 %	Prenovljeni/novi vrtci in šole
6,1 %	Prenovljene zdravstvene institucije
5,6 %	Prenovljena kanalizacija
5,3 %	Garažna hiša pod Kongresnim trgom in prenovljen park Zvezda
5,3 %	Ne vem
3,5 %	Brezplačni kulturni dogodki
3,3 %	Novi dnevni centri za starejše občane
2,1 %	Drugo*
1,5 %	Šmartinski park pri Žalah
1,4 %	Športno-izobraževalni rekreacijski park ob Savi
1,2 %	Obogatena kulturna ponudba in novi kulturni zavodi
0,5 %	Novl prostorski načrt občine
0,1 %	Park v Župančičevi jami

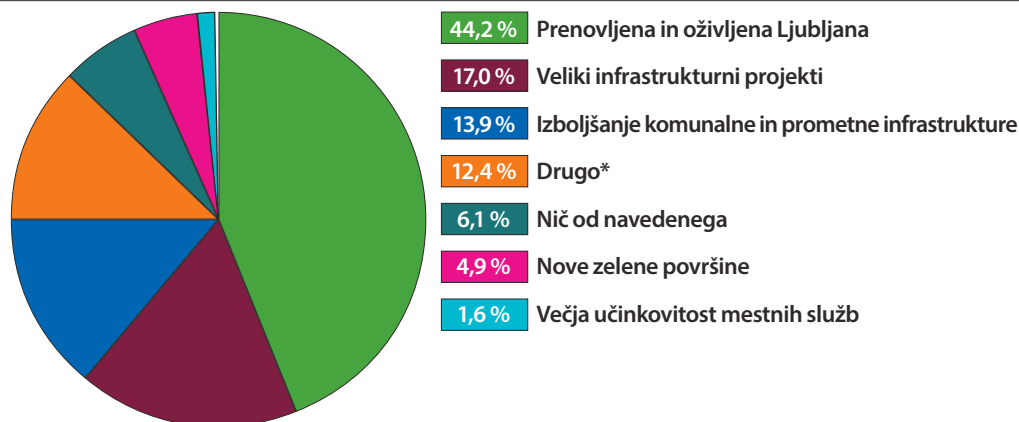
Vir: Ninamedia d. o. o.

Kaj izmed naštetega se vam zdi največja pridobitev za Ljubljano?

Vir: Ninamedia d. o. o.

Kako pomembna pridobitev za mesto so po vašem mnenju naslednji izvedeni projekti / aktivnosti mestne uprave?

Vir: Ninamedia d. o. o.

Kaj po vašem mnenju najbolj zaznamuje županovanje Zorana Jankoviča?

Dobro sprejete nove pridobitve

Anketiranci so kot najbolj pomembno ocenili prenovljene in nove vrtce in osnovne šole (4,37), prenovljena nabrežja in nove mostove (4,28), nove dnevne centre za starejše občane (4,20) in prenovljene zdravstvene ustanove (4,20), nov Občinski prostorski načrt (4,43) ter športno izobraževalni rekreacijski park ob Savi (3,81). Izmed vseh pridobitev se anketirancem zdi najbolj pomembna zapora mestnega središča za motorni promet (26,6 %). Ob naštetem so anketiranci pohvalili tudi urejen Mostec, čistočo, dan odprtih vrat za galerije in muzeje, kolesarske steze, krožni promet, prenavo mesta, pri kateri je ohranjena zgodovinska dediščina, odpravo ovir za gibalno ovirane, oživitvev Ljubljane in ureditve parkov ob solah in vrtcih, postavitev podzemnih zbiralnic za odpadke, prenavo mestnih pročelij, ureditev Tivolija in Rožnika, urejeno in čisto ter zeleno mesto, urejenost cest in trgov.

Mesto kulture in zeleno mesto

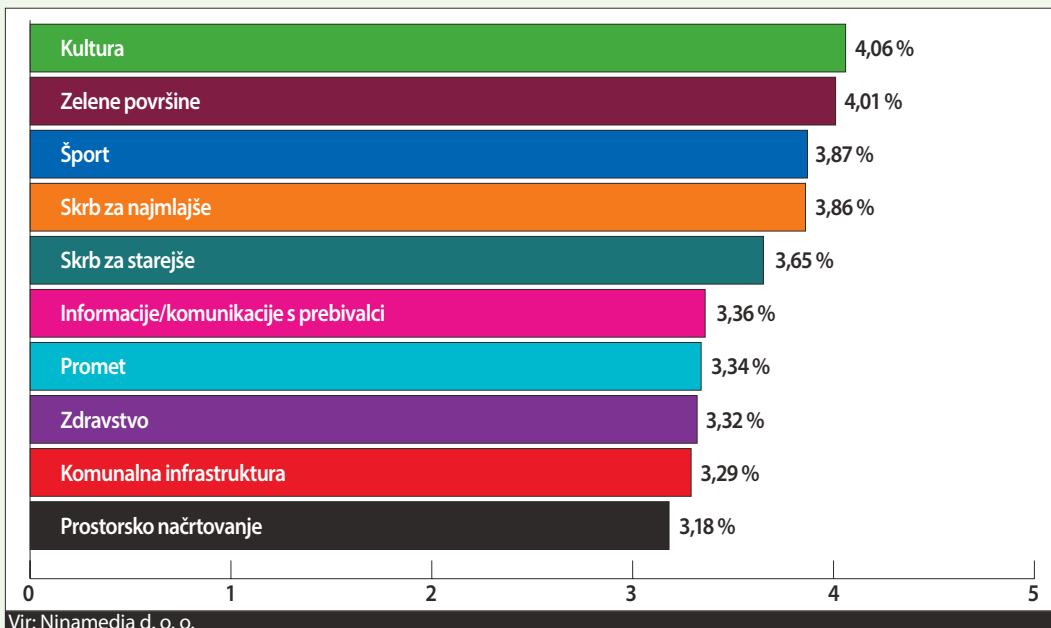
Ljubljana je za devet desetih anketirancev mesto kulture, prijazno mesto in mesto študentov, za 85 % je zeleno mesto in mesto za vse generacije. Anketiranci menijo, da bi si Ljubljana zaslužila naziv evropska zelena prestolnica (4,39). Po njihovem mnenju je mestno vodstvo najbolj uspešno na področju kulture (4,06) in zelenih površin (4,01).

Priznanje delu Mestnega sveta in župana

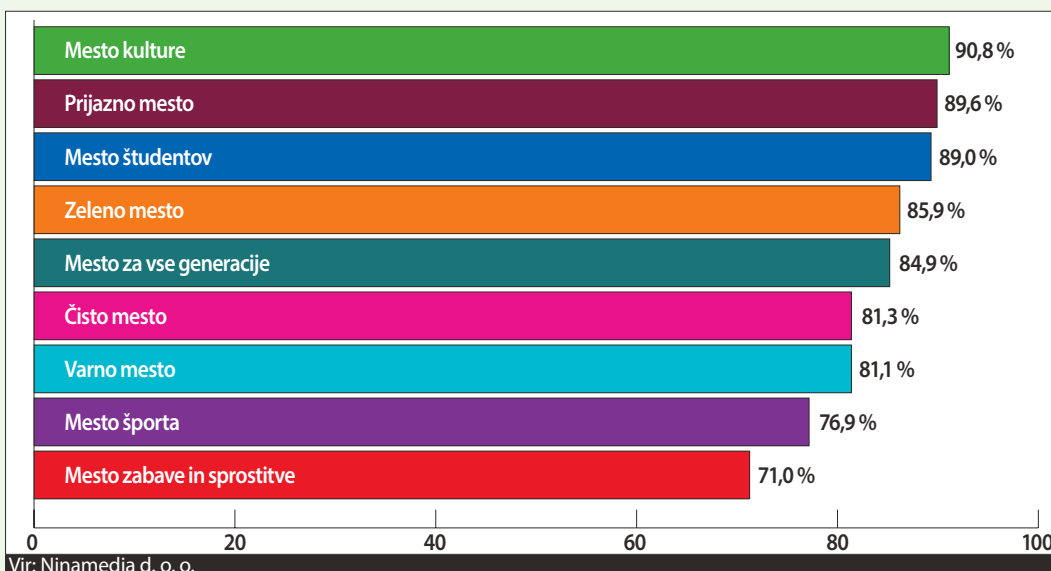
Delo sedanjega Mestnega sveta so anketiranci ocenili s povprečno oceno 3,25, pri čemer ga petina ocenjuje kot slabo ali zelo slabo in 40 % kot dobro ali zelo dobro. Dosedanje delo župana Zorana Jankovića so anketiranci ocenili s povprečno oceno 3,58, pri čemer ga kot slabo ali zelo slabo ocenjuje petina anketirancev, kot dobro ali zelo dobro pa 55 % anketirancev. Skoraj polovica anketirancev (44,2 %) je mnenja, da bo županovanje Zorana Jankovića najbolj zaznamovala prenovljena in oživljena Ljubljana, sledijo tisti, ki so mnenja, da bodo to veliki infrastrukturni projekti (17 %).

Glasilo Ljubljana primeren poročevalec

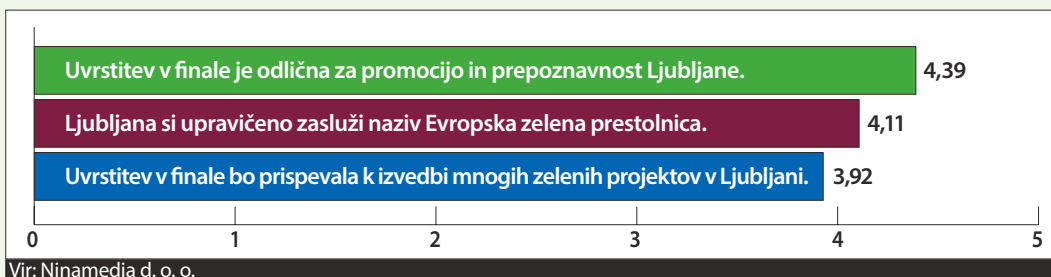
43,8 % anketirancev redno bere glasilo Ljubljana, 24,5 % jih glasilo bere občasno, redko ali nikoli pa ga bere 27,9 % anketirancev. Pohvalili so grafično podobo glasila (3,93), dokaj zadovoljni so tudi s splošnim vtisom in kakovostjo informacij. Glasilo je za dnevnikoma Delo in Dnevnik na tretjem mestu, kjer meščanke in meščani dobijo informacije o dogajanju v Ljubljani.

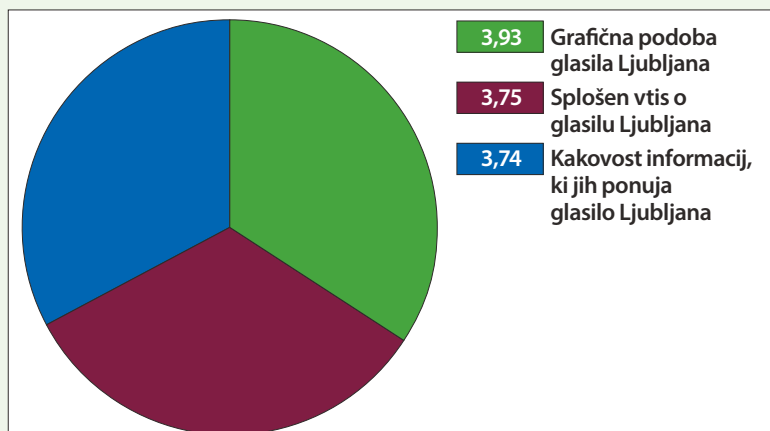
Kako uspešno je po vašem mnenju mestno vodstvo (z javnimi podjetji in javnimi zavodi) na posameznih področjih?

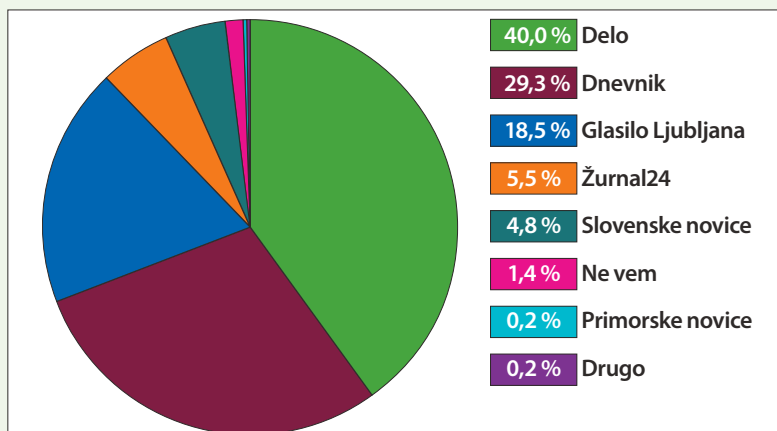
Kakšno mesto je po vašem mnenju Ljubljana?

Ljubljana se je s svojo kandidaturo uvrstila med finalistke za zeleno prestolnico Evrope 2015. Kako ocenjujete zgornje trditve?

Kako ocenjujete grafično podobo, splošen vtis in kakovost informacij v glasilu Ljubljana?

V katerem tiskanem mediju običajno najдете največ informacij o dogajanju v Ljubljani?

Poletje pod zvezdami

Foto: arhiv Kinodvora

Film *Dej mi, no!* je zaključni film Kinodvorišča, ki bo na sporedu od 10. julija dalje.

Foto: arhiv Kinodvora

Film pod zvezdami se bo 25. julija na Ljubljanskem gradu pričel s projekcijo filma *Vaje v objemu*.

Kinodvorišče

od 20. junija do 13. julija

Mestni kino Kinodvor se vsako poletje s svojimi projektorji in filmskimi predstavami preseli na prosto, pod zvezde. Med 20. junijem in 13. julijem se Kinodvorovo platno vsak večer preseli na plano. Kinodvorišče je poletni kino, ki se dogaja v atriju Slovenskih železnic. Vhod je skozi Dvorano Kinodvora, vse predstave pa se začnejo ob 21:30. V primeru dežja je projekcija filma ob isti uri v Dvorani Kinodvora. Letošnji otvoritveni film je bila duhovita izraelska farsa *Opomba*, ki je bila v Kinodvorišču na sporedu do 25. junija, od 26. junija dalje pa je na sporedu v Dvorani. Na programu so še trije filmi, predstavljeni na lanskoletnem Ljubljanskem mednarodnem filmskem festivalu (LIFFE).

Od 26. junija je bil v Kinodvorišču na sporedu *Otrok iz zgornjega nadstropja* (*L'enfant d'en haut*), dobitnik nagrade FIPRESCI na LIFFu. Pod zvezdnim nebom je bil na sporedu do 2. julija, od 3. julija dalje pa je predvajan v Dvorani. V glavni vlogi nastopa francoska igralka Léa Seydoux, ki je na letošnjem canskem festivalu skupaj z režiserjem Abdellatifom Kechichem in soigralko Adèle Exarchopoulos prejela zlato palmo za film *La Vie D'Adèle – Chapitre 1 & 2*.

Od 3. do 9. julija je v Kinodvorišču na ogled film *Klip* mlade srbske režiserke Maje Miloš, ki je na 23. LIFFu prejel nagrado vodomec.

Zaključni film poletnega kina v atriju Slovenskih železnic bo na sporedu od 10. do 13. julija – gledali bomo norveško komedijo *Dej mi, no!* (*Få meg på, for faen*), ki z osvežujočo odkritosrčnostjo in nagajivim humorjem raziskuje pogosto prezrto temo neovladljivega spolnega apetita pri najstniških dekletih.

Letos nadaljujemo s podaljševanjem filmskih večerov v glasbeno noč: 3. julija po premieri nadaljujemo druženje z ustvarjalci umetniškega kolektiva globoke elektronike *Chilli Space*, 10. julija pa bomo večer nadaljevali z DJ ekipo *JuicyJuice*.

Film pod zvezdami

od 25. julija do 17. avgusta na Ljubljanskem gradu

Kinodvor zdaj že tradicionalno konec julija preseli svoje projektorje pod zvezdno grajsko nebo in v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana in Ljubljanskim gradom 24 zaporednih večerov razveseljuje ljubitelje filmske umetnosti. Na dvorišču Ljubljanskega gradu bomo projektorje zagnali 25. julija, letošnja posebnost Filma pod zvezdami pa je, da bosta otvoritveni in zatvoritveni film slovenska!

Program Filma pod zvezdami

Začeli bomo z zadnjim filmom Metoda Pevca *Vaje v objemu*, na otvoritvi pa nas bodo pozdravili režiser in igralska ekipa filma. Pod zvezdnim nebom bomo vztrajali do 17. avgusta, ko se bomo za leto dni poslovili od grajskega dvorišča z Vikendovo predpremiero novega celovečerca režiserja Nejca Gazvode *Dvojina*. Tudi na zaključnem večeru bodo z nami režiser in njegova ekipa.

Program Filma pod zvezdami je zdaj že ustaljena mešanica: Kinodvorovih uspešnic, najbolj gledanih filmov zadnjega Ljubljanskega mednarodnega filmskega festivala in filmov zadnje kinematografske sezone, za katere menimo, da so bili na sporedu prekratek čas. Seveda tudi letos ne bodo manjkale poslastice v obliki premier ter predpremier, ki jih bo kar šest.

Že drugi dan Filma pod zvezdami, v petek, 26. julija, se nam obeta prva predpremier: film *Pred polnočjo* (*Before Midnight*) je tretji v nizu filmov »Before« ameriškega režiserja Richarda Linklaterja (*Pred zoro* in *Pred sončnim zahodom*), ki je začel svojo evropsko filmsko popotovanje na letošnjem festivalu v Berlinu. Zadnji juljski dan bo na vrsti druga predpremiera *Samo bog odpušča* (*Only God Forgives*), novi film danskega režiserja zdaj že kulturnih filmom *Vozi!* in *Božji bojevniki* Nicholasa Winding Refna. Film je bil premierno predstavljen na letošnjem canskem festivalu.

V petek, 2. avgusta, sledi predpremier filma *Bling Ring* (*The Bling Ring*), ki je bil prav tako premierno predstavljen letos v Cannesu. Film režiserke Sofie Coppola popisuje dogodivščine s slavo obsedene najstniške tolpe, ki ropo hiše slavnih osebnosti.

Petek, 9. avgusta, bo v znamenju predpremiere filma *V hiši* (*Dans la maison*), predzadnjega filma plodovitega francoskega režiserja François Ozona. Film na redni spored Kinodvora prihaja v začetku septembra.

V petek, 13. avgusta, bo na vrsti predzadnja premiera, ko si bomo še svežega iz Cannesu ogledali film *Moje življenje z Liberacejem* (*Behind the Candelabra*)

režiserja Stevena Soderbergha, za katerega avtor pravi, da je njegov zadnji in da se bo zdaj posvetil »drugim« rečem. Film že naslednji dan prihaja na redni spored Kinodvora, v glavnih vlogah pa nastopata Michael Douglas in Matt Damon.

Film pod zvezdami se bo zaključil 17. avgusta z Vikendovo predpremiero filma *Dvojina* režiserja Nejca Gazvode.

Kinodvorove uspešnice

Od Kinodvorovih uspešnic si bo pod zvezdami moč ponovno ogledati danska *Lov* (*Jagten*) in *Kraljevsko afero* (*En kongelig affære*), najbolj gledan Kinodvorov film lanskega leta *Kraljestvo vzhajajoče lune* (*Moonrise Kingdom*), dokumentarec *Marley* o življenju, delu in zapuščini enega najvplivnejših glasbenikov 20. stoletja, pa film *Gospodar* (*The Master*), v katerem blestita Joaquin Phoenix in Philip Seymour Hoffman, ter zadnji film Terrencea Malicka *Čudežu naproti* (*To the Wonder*).

Izmed najbolj gledanih filmov zadnjega LIFFa si boste lahko ogledali lanskega zmagovalca canskega festivala, Hanekejevo *Ljubezan* (*Amour*), Loachev *Angelski delež* (*The Angels' Share*), zadnji film Mattea Garroneja *Resničnost* (*Reality*) in zmagovalca letošnjih oskarjev *Misijo Argo* (*Argo*).

Izbrani filmi pretekle sezone

V izboru filmov pretekle kinematografske sezone bodo na ogled z oskarjem za režijo nagrajeno *Pijevo življenje* (*Life of Pi*), kostumsko *Ano Karenino*, *Za dežjem posije sonce* (*Silver Linings Playbook*; oskar za glavno žensko vlogo - Jennifer Lawrence), Tarantinov *Django brez okovov* (*Django Unchained*) in nova filmska priredba romana *Veliki Gatsby* (*The Great Gatsby*) režiserja Baza Luhrmanna, v katerem v naslovni vlogi nastopa Leonardo DiCaprio.

Vsi filmi bodo na sporedu ob 21:30, za obiskovalce poletnega kina na Ljubljanskem gradu pa bo na voljo tudi znižana cena povratne vozovnice za vzpenjačo.

s Kinodvorom

Kinodvor.
Mestni kino.
www.kinodvor.org

Foto: arhiv Kinodvora

Moje življenje z Liberacejem: 13. avgusta premierno, že naslednji dan na rednem sporedu Kinodvora.

Foto: arhiv Kinodvora

V hiši: 9. avgusta predpremierno na Filmu pod zvezdami, septembra na rednem sporedu Kinodvora.

SPORED FILMA POD ZVEZDAMI

Ljubljanski grad, 25. julij – 17. avgust 2013

ČETRTEK, 25. JULIJA: OTVORITEV

Vaje v objemu, Tango Abrazos

Metod Pevec, Slovenija, 2012, 89'

I: Jana Zupančič, Uroš Fürst, Pia Zemljič, Primož Pirnat
Tjaša in Lena svoja partnerja zvabita na plesni tečaj. Moška, tipična in prava, se sprva spodobno upirata, potem godrnjaje pristaneta – zgolj z razlogom, da bo v hiši mir. Vendar je v nadaljevanju prav tega vse manj... Ljubezenska drama Metoda Pevca, ki sooči argentinsko vročekrvnost in pregovorno slovensko togost, je dobitnica nagrade vesna za najboljšo režijo, najboljšo igralko (Jana Zupančič) in najboljšega igralca (Uroš Fürst).

PETEK, 26. JULIJA: PREDPREMIERA

Pred polnočjo, Before Midnight

Richard Linklater, ZDA/Grčija, 2013, 108'

I: Ethan Hawke, Julie Delpy

Skoraj dvajset let potem, ko sta s filmom Pred zoro prvič osvojila srca gledalcev in desetletje po njunem grenko-sladkem ponovnem srečanju v filmu Pred sončnim zahodom, se ponovno pridružimo Jesseju in Celine, zdaj paru pri štiridesetih na družinskih počitnicah v Grčiji. Tretje poglavje ene največjih ljubzenskih zgodb ameriškega neodvisnega filma.

SOBOTA, 27. JULIJA

Misija Argo

Ben Affleck, ZDA, 2012, 120'

I: Ben Affleck, Bryan Cranston, Alan Arkin, John Goodman

4. november 1979, vrhunec islamske revolucije. Iranski revolucionarji vdrejo v ameriško veleposlaništvo v Teheranu in zajamejo 52 ameriških talcev. Šestim uspe v kaosu pobegniti in se zateči na dom kanadskega veleposlanika. Argo opisuje tajno operacijo, s pomočjo katere naj bi šesterico pretihotapili iz države pod pretvezo, da gre za hollywoodsko filmsko ekipo. Zgodba je tako neverjetna, da se lahko pripeti le v filmu. Pa vendar...

NEDELJA, 28. JULIJA

Kraljevska afera, En kongelig affære

Nikolaj Arcel, Danska/Švedska/Češka, 2012, 137'

I: Mads Mikkelsen, Alicia Vikander, Mikkel Boe Følsgaard, Trine Dyrholm, David Denick

Kraljevska afera je epska zgodba o ljubezenskem trikotniku med kraljico, dvornim zdravnikom in norim kraljem ter napet politični triler o boju za oblast in političnih spletkah, ki so v 18. stoletju pretresale danski dvor. Razkošno kostumsko dramo s pridihom sodobnosti je posnel Nikolaj Arcel, scenarist švedskega Dekleta z zmajskim tatujem. Film je prejel nominacijo za oskarja za najboljši tujejezični film ter srebrnega medveda za najboljšega igralca in najboljši scenarij v Berlinu.

PONEDELJEK, 29. JULIJA

Kraljestvo vzhajajoče lune, Moonrise Kingdom

Wes Anderson, ZDA, 2012, 94'

I: Bruce Willis, Edward Norton, Bill Murray, Frances McDormand, Tilda Swinton, Jason Schwartzman, Bob Balaban, Harvey Keitel, Jared Gilman, Kara Hayward

Film »fantastičnega gospoda Andersona« je zabavna, pristrčna in vizualno domišljena pripoved o mladem paru, ki ju prva ljubezen tako prevzame, da se resničnost zazdi kot fantazija. Avtor nas z značilno mešanico ekscentričnega humorja in melanholije posrka v svoj univerzum, kjer se velike teme ljubezni, osamljenosti in brsteče spolnosti prepletajo z lahkotnostjo glasbene pravljice. Najbolj gledan film letošnje Kinodvorove sezone.

TOREK, 30. JULIJA

Lov, Jagten

Thomas Vinterberg, Danska, 2012, 115'

I: Mads Mikkelsen, Thomas Bo Larsen, Annika Wedderkopp, Lasse Fogelstrøm, Susse Wold, Anne Louise Hassing, Lars Ranthe, Alexandra Rapaport

Nepremišljene besede majhne deklice sprožijo množično histerijo v tesno povezani podeželski skupnosti in priljubljeni vzgojitelj se je prisiljen podati v samotni boj za svoje življenje in dostojanstvo. Lov, ki ga številni kritiki opevajo kot najboljši film Thomasa Vinterberga po njegovi mednarodni senzaciji Praznovanje, je napeta psihološka drama o moči laži ter uničujočih posledicah krive obtožbe. Nagrada za najboljšega igralca v Cannesu.

SREDA, 31. JULIJA: PREDPREMIERA

Samo bog odpušča, Only God Forgives

Nicolas Winding Refn, Danska/Francija, 2013, 90'

I: Ryan Gosling, Kristin Scott Thomas, Vithaya Pansringarm

Julian z bratom vodi boksarski klub v Bangkoku, ki pa je le krinka za posle z drogami. Ko brata ubijejo, iz Amerike prispe njuna mati, glava velike kriminalne organizacije, in besna zahteva maščevanje. A Julian se mora najprej soočiti s skrivnostnim policistom Changom... Eden najbolj pričakovanih in hkrati najbolj kontroverznih filmov letošnjega Cannesu.

ČETRTEK, 1. AVGUSTA

Angelski delež, The Angels' Share

Ken Loach, VB/Francija/Belgija/Italija, 2012, 101'

I: Paul Brannigan, John Henshaw, Gary Maitland, William Ruane, Jasmin Riggins, Roger Allam, Siobhan Reilly, Charlie MacLean

S socialnorealistično pravljico Angelski delež se veteran Ken Loach vrača v svet simpatičnih zgub in malih kriminalcev, a tam namesto obupa najde humor, optimizem in vero v človeško dobroto. Film pripoveduje o mladem brezposelnem fantu, katerega življenje se obrne na glavo, ko začne odkrivati skrivnosti, finese in radosti pokušnje viskijev. Protikrizna komedija je osvojila nagrado žirije v Cannesu in odprla lanskoletni LIFFE.

Foto: arhiv Kinodvora

Kinobalon za zamudnike: *Ernest in Celestina*.**PETEK, 2. AVGUSTA: PREDPREMIERA****Bling Ring**, The Bling Ring

Sofia Coppola, ZDA, 2013, 90'

I: Israel Broussard, Emma Watson, Leslie Mann, Katie Chang, Taissa Farmiga, Claire Julien, Georgia Rock

Film, posnet po članku v reviji Vanity Fair, pripoveduje o skupini s slavo obsedenih najstnikov, ki je vdrla v domove zvezdnikov v Los Angelesu in iz njih odnesla na kupe dizajnerskih oblačil in drugih luksuznih predmetov. Med žrtvami so se med drugim znašli Paris Hilton, Orlando Bloom in Rachel Bilson, družina pa je v medijih postala znana pod imenom »The Bling Ring«. Film oskarjevke Sofie Coppola je odprl letošnjo sekcijo Posebni pogled v Cannesu.

SOBOTA, 3. AVGUSTA**Marley**, Marley

Kevin Macdonald, VB/ZDA, 2011, 145'

I: Bob Marley, Ziggy Marley, Cedella Marley, Rita Marley, Neville 'Bunny Wailer' Livingston, Chris Blackwell, Neville Garrick, Lee 'Scratch' Perry

Edini film o Bobu Marleyju, ki ga je avtorizirala njegova družina, je ultimativni filmski dokument o življenju, delu in zapuščini enega najvplivnejših glasbenikov 20. stoletja.

Oskarjevec Kevin Macdonald (Zadnji škotski kralj, Državniške igre) s pomočjo javnosti doslej neznanega gradiva in skozi pogovore s tistimi, ki so mu bili najbliže, naslika intimen portret človeka za legendo.

NEDELJA, 4. AVGUSTA**Ana Karenina**, Anna Karenina

Joe Wright, VB, 2012, 130'

I: Keira Knightley, Jude Law, Aaron Taylor-Johnson, Kelly Macdonald, Matthew Macfadyen, Domhnall Gleeson, Ruth Wilson, Alicia Vikander, Olivia Williams, Emily Watson

Na razkošnem prizorišču cesarske Rusije poznega 19. stoletja se Ana Karenina (Keira Knightley), žena vplivnega ministra Karenina, zaplete v strastno in pogubno razmerje s postavnim konjeniškim častnikom Vronskim. Britanski režiser Joe Wright (Prevezetnost in pristranost) je po scenariju Toma Stopparda posnel izvirno, konceptualno drzno, spektakularno teatralno ter hkrati vznemirljivo filmično vizijo znamenite Tolstojeve epske ljubezenske zgodbe.

PONEDELJEK, 5. AVGUSTA**Pijevo življenje**, Life of Pi

Ang Lee, ZDA, 2012, 2D, 127'

I: Suraj Sharma, Irrfan Khan, Tabu, Rafe Spall, Gérard Depardieu

Po brodolomu tovarne ladje se na majhnem reševalnem čolnu sredi brezkončne modrine pacifiškega oceana znajdejo šestnajstletni Pi, zebra, hijena, orangutan in veličastni bengalski tiger z imenom Richard Parker. Priredba istoimenske knjižne uspešnice Yanna Martela v režiji Anga Leeja (Prežeci tiger, skriti zmaj in Gora Brokeback) je dobitnica štirih oskarjev, vključno z oskarjem za najboljšo režijo.

TOREK, 6. AVGUSTA**Zveri južne divjine**, Beasts of the Southern Wild

Benh Zeitlin, ZDA, 2012, 93'

I: Quvenzhané Wallis, Dwight Henry

V tej poetični postkatrinski pravljici se mali človek sooči z uničujočimi silami narave, ki trčijo ob mitične pošasti v apokaliptični bitki epskih razsežnosti. Film pripoveduje o neustrašni šestletni deklici, ki živi z očetom v pozabljeni, od sveta odrezani skupnosti nekje v južni Louisiani. Velika nagrada žirije v Sundanceu, zlata kamera in nagrada FIPRESCI v Cannesu ter štiri nominacije za oskarja.

SREDA, 7. AVGUSTA**Gospodar**, The Master

Paul Thomas Anderson, ZDA, 2012, 137'

I: Joaquin Phoenix, Philip Seymour Hoffman, Amy Adams, Laura Dern

Gospodar, posnet v veličastnem *larger than life* formatu, barvah in slogu petdesetih let, je intimna zgodba epskih razsežnosti o silovitem razmerju med trpinčenim veteranom druge svetovne vojne, ki po vrnitvi s tihomorskih bojišč nikakor ne najde svojega mesta v povojni Ameriki, in karizmatičnim »Vodjem«, ustanoviteljem in glavo duhovnega gibanja Cilj. Nova ameriška klasika.

ČETRTEK, 8. AVGUSTA**Nesrečniki**, Les Misérables

Tom Hooper, Velika Britanija, 2012, 157'

I: Hugh Jackman, Russell Crowe, Anne Hathaway, Amanda Seyfried

Spektakularna filmska priredba enega najuspešnejših muzikalov vseh časov, nastale po epskem romanu Victorja Hugoja. Zgodba o izgubljenih sanjah, neuslišani ljubezni, strasti, žrtvovanju, odrešitvi in moči človeškega duha je postavljena v Francijo 19. stoletja. Film Toma Hopperja (Kraljev govor) je dobitnik treh zlatih globusov in treh oskarjev.

PETEK, 9. AVGUSTA: PREDPREMIERA**V hiši**, Dans la maison

François Ozon, Francija, 2012, 105'

I: Fabrice Luchini, Kristin Scott Thomas, Emmanuelle Seigner, Ernst Umhauer

Srednješolski učitelj francoščine Germain je razočaran nad nedomiselnimi nalogami svojih učencev – dokler ne prebere spisa fanta iz zadnje klopi. Navdušen nad pisateljskim darom šestnajstletnega Clauda, ki svoj navdih črpa iz skrivnega opazovanja sošolčeve hiše, sklene, da ga bo spodbujal. A meje med resničnostjo in fikcijo se kmalu začnejo podirati ... Duhovit in napet film francoskega mojstra satire François Ozona (Gospodinja, 8 žensk) je prejel najvišje priznanje v San Sebastiánu in nagrado FIPRESCI v Torontu.

SOBOTA, 10. AVGUSTA**Za dežjem posije sonce**, Silver Linings Playbook

David O. Russell, ZDA, 2012, 122'

I: Bradley Cooper, Jennifer Lawrence, Robert De Niro, Jacki Weaver, Chris Tucker

Pat Solatano se je po osmih mesecih v psihiatrični ustanovi in po tem, ko je izgubil hišo, službo in ženo, prisiljen ponovno preseliti k svojim staršem. Odločen je, da spet zaživi normalno življenje, ostane optimističen in se pobota s svojo ženo. A ko spozna Tiffany, nenavadno deklo s kopico lastnih težav, se stvari zapletejo ... Z oskarjem za najboljšo igralko (Jennifer Lawrence) nagrajena romantična komedija je popoln film za sobotni zmenek.

NEDELJA, 11. AVGUSTA**Čudežu naproti**, To the Wonder

Terrence Malick, ZDA, 2012, 113'

I: Ben Affleck, Olga Kurylenko, Rachel McAdams, Javier Bardem

Neil se v Franciji zaljubi v Marino, ki se – prepričana, da je našla moškega svojega življenja – z desetletno hčerko kmalu preseli k njemu v Ameriko. A ljubezen mladega para začne kmalu ugašati in nadomesti jo občutek negotovosti ... Terrence Malick se le dobro leto po Drevesu življenja vrača z lirično in impresivistično vizualno meditacijo o ljubezni v vseh njenih oblikah, pa tudi o tem, kako lahko ljubezen spremeni, uniči in ponovno osmisli življenje.

PONEDELJEK, 12. AVGUSTA**Resničnost**, Reality

Matteo Garrone, Italija/Francija, 2012, 116'

I: Aniello Arena, Loredana Simioli, Nando Paone, Graziella Marina, Nello Iorio, Nunzia Schiano, Rosaria D'Urso, Giuseppina Cervizzi, Claudia Gerini, Raffaele Ferrante

Luciano je tipičen neapeljski prodajalec rib – rojen igravec, ki nikoli ne zamudi priložnosti za nastop pred svojimi strankami in številnimi sorodniki. Nekega dne ga družina pregovori, naj se preizkusi v resničnostnem šovu Big Brother ... Satirična fellinijevska pravljična o fantazmagoričnih učinkih resničnostne televizije na običajnega človeka, umeščena v postberlusconijevsko Italijo, je režiserju Gomore Matteu Garroneju prinesla že drugo nagrado žirije v Cannesu.

TOREK, 13. AVGUSTA: PREMIERA**Moje življenje z Liberacejem**, Behind the Candelabra

Steven Soderbergh, ZDA, 2013, 118'

I: Michael Douglas, Matt Damon, Dan Aykroyd, Rob Lowe, Debbie Reynolds

Pred Elvisom Presleyem, pred Eltonom Johnom, Madonno in Lady Gaga je bil Liberace: virtuozni pianist, veliki zabavljac ter ekstravagantni odrski in televizijski zvezdnik. Film, ki ga je režiser Steven Soderbergh razglasil za svojega zadnjega, je bil na letošnjem festivalu v Cannesu sprejet z velikim navdušenjem, kopice pohval pa sta bila deležna tudi Michael Douglas in Matt Damon.

SREDA, 14. AVGUSTA**Django brez okovov**, Django Unchained

Quentin Tarantino, ZDA, 2012, 168'

I: Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio, Kerry Washington, Samuel L. Jackson

Dve leti pred ameriško državljansko vojno na ameriškem jugu. Suženj Django v zameno za svobodo pomaga lovcu na glave dr. Kingu Schultzu pri iskanju morilskih bratov Brittle. V upanju, da bo našel svojo ljubljeno ženo Broomhilda postane po uspešno zaključeni misiji Schultzov partner. A tu se zgodba šele dobro prične ... Oskar za najboljši izvirni scenarij in za najboljšega stranskega igralca (Waltz).

ČETRTEK, 15. AVGUSTA**Ljubezen**, Amour

Michael Haneke, Avstrija/Francija/Nemčija, 2012, 127'

I: Jean-Louis Trintignant, Emmanuelle Riva, Isabelle Huppert, Alexandre Tharaud

Georges in Anne sta upokojena učitelja glasbe, ki živita zadovoljno in umirjeno življenje v svojem pariškem stanovanju, predana drug drugemu in svoji strasti do glasbe. Nekega dne Anne zadene kap. Čeprav si opomore, se njeno stanje hitro slabša. Brezpogojna ljubezen starega para se znajde še pred zadnjo preizkušnjo. Najnovejša stvaritev avstrijskega avtorja, ki so jo številni navdušeni kritiki razglasili za mojstrovino in film leta, je prejemnica canske zlate palme in oskarja za najboljši tujejezični film.

PETEK, 16. AVGUSTA**Veliki Gatsby**, The Great Gatsby

Baz Luhrmann, Avstralija/ZDA, 2013, 2D, 142'

I: Leonardo DiCaprio, Tobey Maguire, Carey Mulligan, Joel Edgerton

Baz Luhrmann je po slovitom romanu F. Scotta Fitzgeralda posnel novo interpretacijo zgodbe o neuresničnem pisatelju Nicku Carrawayu, ki se spomladi leta 1922, sredi dekadentnih »divjih dvajsetih«, poda v New York in spoprijatelji s skrivnostnim milijonarjem Jayem Gatsbyjem. Otvoritveni film letošnjega festivala v Cannesu.

SOBOTA, 17. AVGUSTA:**VIKENDOVA PREDPREMIERA****Dvojina**, Dual

Nejc Gazvoda, Slovenija/Danska, 2013, 102'

I: Nina Rakovec, Mia Jexen, Matjaž Tribušon, Nataša Barbara Gračner, Jure Henigman

Nekega poletnega večera se v Ljubljani križata poti dveh deklet: skrivnostne Danke Iben, ki se je tu znašla zaradi tehničnih težav letala na poti v Grčijo, in osamljene Slovenke Tine, priložnostne voznice minibusa, ki prevaža potnike v ljubljanski hotel. Drugi celovečerec Nejca Gazvode (Izlet), ki je svojo premiero doživel na letošnjem festivalu v Karlovih Varih, je zgodba o dveh sorodnih dušah, ki se spoznata v napačnem trenutku.

Foto: arhiv Kinodvora

Kinobalon – film iz sklopa Gozd: *Bonobo Beni*.

Kinobalon, Kinodvorov program za otroke in mlade, tudi med počitnicami

Kinobalon tudi v poletnih mesecih ne počiva. Vsak vikend v juliju in avgustu bosta v soboto ob 17. uri in v nedeljo ob 15. oziroma 16. uri na sporedu izbrana filma (Kinobalon za zamudnike, tematski izbor filmov na temo gozda ...), na ogled pa bo kar 13 različnih. V drugi polovici avgusta so otroci vabljeni na **počitniško delavnico stop motion animacije** pod mentorstvom **Špele Čadež** in **Leona Vidmarja**, potekala pa bo med 16. in 20. avgustom in med 23. in 27. avgustom. Ker je število mest omejeno, sprejemamo prijave na kinobalon@kinodvor.org.

Koristne informacije – Film pod zvezdami:

- **Filmi so na sporedu vsak dan ob 21:30.**
- **Filmi so predvajani v izvirnem jeziku s slovenskimi podnapisi.**
- **Cena vstopnic: 4 €, premiere in predpremiere 5 € (Pred polnočjo, Samo bog odpušča, Bling Ring, V hiši, Moje življenje z Liberacejem, Dvojina). Dodatnih popustov ni.**
- **Vstopnice lahko kupite pri blagajni Kinodvora (blagajna se odpre uro pred prvo predstavo v Kinodvoru), Info centru na Ljubljanskem gradu (odprt vsak dan od 9:00 do 21:00), na spodnji postaji tirne vzpenjače, Petrolovih bencinskih servisih, Kompasovih poslovalnicah po Sloveniji ter na drugih prodajnih mestih mojekarte.si. Spletni nakup na www.ljubljanskigrad.si in www.mojekarte.si.**
- **Cena povratne vozovnice tirne vzpenjače za obiskovalce Filma pod zvezdami je 3 €. Zaradi omejenega števila parkirnih mest priporočamo uporabo tirne vzpenjače ali pešpoti.**
- **V primeru odpovedi bo film predvajan naslednji dan ob 21:30 v Kinodvoru. V primeru odpovedi predpremier in premier bosta naslednji dan v Kinodvoru na sporedu dve nadomestni projekciji: ob 19:00 in 21:30.**
- **Vse podrobnosti o Kinodvorovih poletnih programih najdete tudi na spletni strani www.kinodvor.org.**

Koristne informacije - Kinodvorišče:

- **Cena vstopnice: 4,95€ (veljajo običajni popusti).**
- **Vstopnice so naprodaj pri blagajni Kinodvora uro pred prvo predstavo.**
- **Vse projekcije se začnejo ob 21:30**
- **V primeru dežja je projekcija filma ob isti uri v Dvorani Kinodvora.**
- **Vstop na večerna druženja v Kinodvorišču je prost.**

Kinodvorov poletni spored

Kinodvor seveda ostaja odprt vse poletje, le predstav je nekoliko manj. Na sporedu Dvorane ostajata programska sklopa **Za zamudnike** (ob nedeljah ob 19. uri) in pa **Kino v plenica** za starše z dojenčki (vsako prvo sredo v mesecu ob 13. uri) ter **Kinobalonove predstave ob vikendih**. V Kinodvorovi Galeriji pa je vse do 18. avgusta na ogled **razstava fotografij Katje Goljat**, poimenovana **Metakino: preplet energij**, ki odsevajo s platna in vejejo iz gledalcev, je v desetletjih dvorano preprijal z emocijami.

Komedija na križišču

Dr. Jela Krečič, doktorica filozofije, novinarka Dela

Nada Breznik

Na povabilo k intervjuju se je odzvala s smehom: »V takšni vlogi pa nisem dostikrat.« Navadno je ona tista, ki sprašuje. Za seboj ima že zajetno število pogovorov s predstavniki intelektualne in ustvarjalne elite, med katerimi so francoski filozof Alain Badiou, eden najpomembnejših svetovnih kulturnih teoretikov Fredric Jameson, Slavoj Žižek in mnogi drugi. Njeni članki in komentarji pričajo o temeljitosti, s katero se loteva problematike, o globokem uvidu in občutljivosti za družbena dogajanja, jezikovni spretnosti, ki presega novinarsko poročanje, zrelosti, ki bi jo njenim letom in pojavi težko prisodili na prvi pogled. Še vedno vidim v njej študentko, ki se je po prvem, skoraj sramežljivem pozdravu, široko nasmejela, študentko, ki je pisala poezijo in plesala orientalske plese ter s svojimi izvrstnimi študijskimi uspehi zbudjala spoštovanje.

Foto: Voranc Vogel

Dr. Jela Krečič

Kaj je bilo tisto odločilno, kar te je usmerilo v študij najprej kulturologije in kasneje filozofije? Kaj je tisto poglobitno, kar si pridobila s študijem filozofije?

Pravzaprav sem, zanimivo, v študij kulturologije padla po naključju. Hotela sem namreč na Akademijo za likovno umetnost, a po končani maturi nisem bila sprejeta tja. Sprva sem mislila, da bo študij na Fakulteti za družbene vede enoletni odvod od ponovnega poskusa zalezovanja moje oblikovalske poti, a sem kmalu ugotovila, da me teorija in filozofija močno privlačita, zato sem vztrajala pri kulturologiji.

Podiplomski študij na filozofiji je bil na nek način nadaljevanje in poglobljanje tega usodnega srečanja s teorijo. Na vprašanje, kaj mi je študij filozofije prinesel, bi se na prvi pogled zdelo, da ne kaj dosti, vsaj če gledamo s stališča tega, da delam v novinarstvu, za katero to znanje ni potrebno. Prav tako ni doktorat v nobenem pogledu izboljšal mojega materialnega stanja. Toda čeprav ti učinki niso neposredno vidni in študij ne unovčljiv, je bil celoten proces, vključno s pisanjem doktorata pod mentorstvom profesorja Mladena Dolarja, zame konstitutiven; za vzgojo misli, če temu lahko tako rečem, in je s tem nepreklicno zaznamoval moje življenje; tako poklicno, novinarsko kot tudi zasebno. Gre predvsem za to, kako sploh zgrabit nek problem, kako se soočiti na primer z nekim družbenim fenomenom, ki se zdi povsem na dlani. Pri tem je za moj poklic še posebej pomembno, kako nek drugačen pogled ali morda zgolj dvom utemeljiti, kako zgraditi močan argument, kako razviti neko misel.

Danes si ena vodilnih novinark časnika Delo. Kako je potekala tvoja poklicna uveljavitev?

Hvala, a samo sebe bi težko tako okvalificirala, zato tudi ne vem, ali je na mestu beseda uveljavitev. Lahko rečem, da že vseskozi stremim k čim bolj strogemu spoštovanju novinarske etike tako na ravni tega, katerih tem se lotavam, kot na ravni tega, kako jih pokrivam. Pomembno se mi zdi, da novinarstvo ohranja svojo javno funkcijo, kar pomeni, da vzdržuje senzibilnost za probleme, ki zadevajo javnost, javni interes in skupno dobro. To ravno ne pomeni, da morajo slediti večinskemu okusu, željam in potrebam, ampak zaznati teme, reči, naj bodo še tako partikularne, ki v končni instanci zadevajo vse.

Če naj dam primer iz kulture, ki jo pokrivam, se mi zdi pomembno pisati tudi o nekih na videz marginalnih temah in manj o tistih, ki so množično gledane in obiskane – čeprav seveda tudi te

terjajo profesionalno novinarsko obdelavo. Najprej zato, ker ti množično obiskani dogodki tako ali tako dobijo veliko medijskega prostora, drugič pa zato, ker si morda neka na videz obrobna dogajanja, kadar so pomembna za umetnost in s tem kulturni prostor nasploh, zaslužijo toliko večjo pozornost medija. Naj navedem primer: Pri nas gre pogostokrat za dogodke ali projekte na sodobni umetniški sceni, od Kapelice do projektnega prostora Aksioma, če se omejim zgolj na dva pomembna prostora, ki povezujeta morda najbolj prodrone akterje na slovenski umetniški sceni.

Katera področja te še posebej pritegujejo?

Moje področje delovanja me potiska k obdelavi raznih tem, tudi bolj kulturnopolitičnih – nazadnje sem se na primer ukvarjala s prostovoljci v kulturi. Na osebni ravni me privlači film, vse bolj televizijska serija, katere produkcija predvsem, ne pa zgolj, v ZDA prinaša res zanimive rezultate. Zanimajo me teoretski dogodki in knjige, pa tudi določeni literarni ali literarni fenomeni, kot je roman *Petdeset odtenkov sive*. Zakaj se kot novinarka lotavam te pogrošne literature? Mislim, da je naloga resnega časopisja, da tudi takšne popularne kulturne produkte in fenomene, kot je omenjeni roman ali pa kraljevska poroka na britanskem dvoru, kontekstualizira, postavi v nek okvir, ponudi premislek o njih.

Ali meniš, da bo novinarstvo v celoti zadovoljilo tvoje poklicne in ustvarjalne ambicije? Kam še segajo tvoje želje in cilji?

Novinarstva že zdaj ne vidim kot edinega polja svojih ambicij, čeprav so vsa moja stremjenja med seboj povezana in se tudi medsebojno oplajajo. Še vedno se spogledujem s teorijo, na tem polju sem zadnja leta aktivna bolj na področju filmske teorije, denimo z zbornikom, ki sva ju uredili z Ivano Novak (prav tako štipendistko MOL) pri Slovenski kinoteki: *Proti koncu* o fenomenu tv-serij in čisto sveže izšli zbornik *Zadeva Lubitsch* o režiserju Ernstu Lubitschu. Imam tudi precej zamisli, ki potrpežljivo čakajo na trenutek, da se jih lotim, potem je tu pisanje predvsem kratke proze, kjer podobno razni drobci in pasusi terjajo gesto avtorice, da jih zaokroži v neko prebavljivo celoto. Če bi morala najti križišče svojih teoretskih, pisateljskih preokupacij, in ko pride do blogov za delo.si, tudi novinarskih, bi rekla, da je to komedija – ta zelo podcenjen, a nadvse resen žanr.

Urbana poezija

Nagrajena fotografija Matevža Peršina

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Matevža Peršina

Nagrajeni cikl fotografij.

Živimo v optičnem in materialnem svetu, ki nas nenehno izziva, navdihuje in omogoča znanstvene ter umetniško-ustvarjalne rešitve. Naravni pojav svetlobe, teme in sence omogoča življenje in nudi neskončno paleto motivov, ki jih zasledujejo in na različne načine upodabljajo vizualni ustvarjalci: slikarji, kiparji, arhitekti, scenografi, fotografi, filmski ustvarjalci. Naše bivanje se odvija med temo in svetlobo; božansko svetlobo sonca, lune, zvezd in umetno svetlobo.

S svetlobo se umetniki ukvarjajo od nekdaj, specifičen odnos do te veličastne optične danosti, ki iz teme izlušči pojavnosti sveta in veselja, so imeli že starodavni narodi, pozneje ustvarjalci gotike, renesanse in baroka. V začetku 19. stoletja je svetloba dobila specifičen pomen z iznajdbo fotografske kamere in zatem še filmske tehnike, tako da danes pomeni nepogrešljiv pripomoček za uresničevanje različnih kreativnih idej.

S poslanim ciklom črno-belih fotografij se tudi Matevž Peršin izkazuje kot častilec svetlobe in sence. Zgornji posnetek predstavlja slikovit urbani motiv stopnišča na obrežju Ljubljane, na katerem pridejo do izraza izredno dolge sence kamnitega stebra in človeške figure, kar je motivno najbliže mistični metafiziki. Na srednjem posnetku je poudarek na senci ženske figure, ki v rokah drži neprepznaven predmet. Projekcija sence izriše na tla karikirano figuro satirične izraznosti, medtem ko spodnja podoba vsebuje zamišljeno razpoloženje sedečega moškega, oblitega z ozkim pramenom svetlobe, kar spominja na gledališki scenski prizor. Za objavljeni cikel fotografij je Matevž Peršin osvojil nagrado. Nagrajencu sta se najbolj približala Jura Štok z motivom kipa Merkur, ki stoji na vrhu pročelja secesijske stavbe na Prešernovem trgu, in Slavko Zupan s primestnimi motivi, ki prikazujejo zrelo žitno polje z drevesi, za katerimi se nakazujejo komaj razvidne mestne vedute.

Marko Kovič je poslal vsebinsko zanimiv dokumentarni posnetek s predstavitev indijske kulture pred Mestno hišo; Janu Križaju se je posrečil črno-bel posnetek Mesarskega mostu; Barbara Lavrič je ujela razgibano tihožitje na boljšem trgu, Jure Štraus pa je zabeležil panoramo mesta, obsijano z jutranjo svetlobo akvarelne barvitosti.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 16. avgusta 2013 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

9. do 11. julij: ShaPPin Dia FEST

Festival popotništva in popotniške fotografije že sedmo leto zapored odpira vrata v atriju Lepe žoge na Celovski 43 v Ljubljani. Festival letos združuje najboljše, najbolj posrečeno, najbolj odbito in najbolj drugačno: od potpisnih predavanj, 3D fotografije, predstavitev predelanega tovornjaka *Klativitez* Metoda Filipiča, pogovorov na temo reportažne in popotne fotografije z Arnejem Hodaličem in Iztokom Bončino, fotografske razstave Matjaža Krivica *Urbanistan* do kulinaricnih dobrot, dobre glasbe in še in še. Pridružite se nam v prijetnem druženju na najstarejšem slovenskem festivalu popotništva in popotne fotografije! Začetek predavanj ob 19:30. Več informacij na www.shappa.si/predavanja/

»Človek za nove čase« dr. Simon Mandelj, avtor inovativnega elektromotorja podjetja GEM motors

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Dr. Simon Mandelj

Podjetje GEM motors d.o.o. je član Ljubljanskega univerzitetnega inkubatorja in ima sedež v Ljubljani. Lastnik podjetja je dr. Simon Mandelj, univerzitetni diplomirani inženir strojništva, ki je tudi direktor podjetja ter inovator, duhovnim iskalcem pa znan kot avtor priročnika za duhovno rast *Človek za nove čase*. Z inovacijami se ukvarja od srednje šole naprej. Plod njegovih idej je novi elektromotor, ki je primeren za dvokolesna in tudi štirikolesna vozila. Z inovativnim pristopom k zasnovi elektromotorja je strokovnjakom podjetja uspelo razviti prototip, ki postavlja nove standarde na področju pogona električnih vozil. Od konkurence se razlikuje v novi integrirani konstrukciji elektromotorja, kjer je celoten elektromotor in krmilnik vgrajen znotraj kolesa.

To je podjetju uspelo z novo tehnologijo, ki je predmet patentne zaščite in omogoča preprosto in ekonomično rešitev električnega pogona. Elektromotor odlikuje velik izkoristek, tudi do 20 odstotkov večji od konkurence, velika moč in navor, tekoče in mirno delovanje ter dognan dizajn s preiščeno konstrukcijo elektromotorja v kolesu vozila. Podjetje s tem izdelkom sledi svoji viziji, v kateri želi ponuditi energetske učinkovite električne pogone, prijazne do narave in učinkovite za človeka. Glavni trg novega elektromotorja so električna vozila. Dr. Simon Mandelj je bil naš sogovornik takoj po predstavitvi elektromotorja širši javnosti, ki je potekala v prostorih Univerzitetnega inkubatorja Ljubljana 18. junija 2013.

V čem je bistvo vaše inovacije, ki je takoj pritegnila pozornost strokovne javnosti?

Z razvito rešitvijo pridobimo za vozila enostaven pogon v kolesu, preprost in ekonomičen, z direktnim prenosom, z možnostjo regenerativnega zaviranja oziroma vračanja energije ob zaviranju, večjo učinkovitostjo in močjo ter večjimi pospeški vozila. Z uporabljenim elektromotorjem lahko prispevamo k večjemu, tudi 20-odstotnemu, dometu električnih vozil.

Razviti izdelek ima izjemen tržni potencial, saj inovativna zasnova omogoča hiter razvoj elektromotorjev različnih moči tako za dvokolesna vozila – skuterje in mopede – kot za štirikolesna vozila – lahka, majhna in mestna vozila. Z osvojitvijo samo petih odstotkov tržnega deleža na globalnem trgu v naslednjih petih letih ima podjetje potencial letnega prometa v vrednosti milijardo evrov.

Kdaj ste začeli z idejo in delom na novem izumu?

S projektom smo uradno začeli z ustanovitvijo podjetja GEM motors d.o.o. konec januarja 2010. Na podlagi poprej razvite teoretične ideje o novem elektromotorju sem uspel v razmeroma zelo kratkem času pridobiti investitorja, ki je projekt podprl finančno. Nato smo po ustanovitvi podjetja to idejo razvijali naprej do delujočega prototipa in kasneje z vrsto izboljšav in sprememb pripeljali razvoj do končnega elektromotorja.

So pri realizaciji ideje pomagali tudi sodelavci?

Začelo se je z mojo idejo, ki je nastala dokaj naključno pri mojih raziskavah na področju nelinearne dinamike

in elektromagnetike. Nato sem idejo razvijal naprej v podjetju do prvega prototipa. Pri tem mi je pomagala moja pestra tehnična izobrazba in delovne izkušnje; končal sem namreč srednjo elektrotehniško šolo (bolj znano kot Vegovo), nato nadaljeval študij strojništva, na podiplomskem študiju pa sem se ukvarjal predvsem z numeričnim modeliranjem na področju aplikativne fizike. Po naključju ali ne sem vse to znanje, namreč elektrotehniko, strojništvo in aplikativno fiziko, potreboval za izdelavo prvega delujočega prototipa. Nato pa so se projektu pridružili drugi sodelavci, saj je postajala potreba po ožji strokovnosti in tehnični izpopoljenosti takega visokotehnološkega izdelka vedno bolj zahtevna. Tako lahko rečem, da je končni izdelek plod skupnega dela vseh vključenih v projekt, vendar na podlagi moje ideje in vodenja celotnega projekta.

Ste se morda pri razvoju projekta prijavljali na državne razpise za financiranje inovacij?

Projekt je, kot rečeno, v glavnem financiran iz zasebnega kapitala. Pri razvojnem delu smo seveda poskušali najti še finančno podporo države, s tem da smo se praktično prijavili na vsak odprt razvojni razpis, ki je bil za nas relevanten. Na žalost teh ni bilo veliko, tako da je bilo te pomoči razmeroma malo, skupaj manj kot 20 odstotkov. V podjetju imamo zaposlene štiri razvojne inženirje, od tega dva doktorja znanosti. Deloma smo sodelovali tudi s fakultetami, vendar v omejenem obsegu, predvsem zaradi delikatnosti informacij o tehnični noviteti našega izdelka.

Kaj mislite o odnosu države do inovacij in inovatorjev nasploh?

Lahko le rečem tisto, kar vam bo praktično rekel vsak inovator. Dejanska pomoč države do inovacij je precej skromna, čeprav je o tem veliko govora. Tipičen odraz tega je, da smo lansko leto praktično izgubili že pridobljena sredstva, saj so bile razvojne subvencije v času varčevanja ukinjene. In seveda se potem moraš znajti sam, kako boš pokrival plače svojih raziskovalcev v podjetju. Poleg tega se srečujemo z neživljenjskimi razpisi in birokratskimi postopki. Pri prijavi za državno pomoč se je recimo zataknilo pri datumu ustanovitve podjetja, ker smo bili ustanovljeni nekaj dni kasneje, kot je bilo zapisano v dokumentaciji. Zakaj je ta datum tako pomemben, je težko razumeti. Da smo uspeli dokončati razvoj, pa je zasluga predvsem naše jasne odločitve, da projekt speljemo do konca z ali brez pomoči države. Projekt je preveč pomemben, da bi bil odvisen od birokratskih razpisov ali od volje politikov. Tudi druga uspešna razvojna podjetja v Sloveniji imajo podobno zgodbo. Če želiš uspeti, se moraš pri delu in razvoju nasloniti predvsem nase, druga pomoč je samo dodatna spodbuda pri tem.

Pričakujete mednarodno finančno podporo?

Naš izdelek je namenjen mednarodnemu trgu. Zato smo tudi usmerjeni v iskanje tujega partnerja in/ali tujega finančnega investitorja. Ne zanima nas samo finančna podpora, ampak si želimo najti predvsem partnerja, ki nudi še drugo dodano vrednost v smislu dostopa do trgov, strokovno znanje, tehnologijo izdelave in podobno.

Evropski center najstarejše medicine na svetu v Ljubljani

Ajurvedski in siddha zdravnik (vajdja)

Nithi Subramaniam

14. maja 2013 je bilo v polni dvorani kavarne Slamič predavanje Holozofskega društva Slovenije z naslovom *Kako umiriti um, Živeti v harmoniji s seboj in drugimi*. Kot gost je ob tej priložnosti predaval tudi ajurvedski in siddha zdravnik (vajdja) Nithi Subramaniam iz Sri Lanke, ki v Ljubljani deluje že četrto leto, svoj matični center pa ima v Langkawiju v Maleziji. Iz zgoščene predstavitve metod njegovega dela, ki temelji na družinskem izročilu, v katerem je sam 14. v generaciji ajurvedskih in siddha zdravnikov in za katero se je v ašramu izobraževal od svojega četrtega leta naprej polnih dvajset let, smo lahko le zaslučili, kako vseobsežna znanost in umetnost o življenju je ta najstarejša indijska medicina. Ker smo v dvorani srečali tudi več njegovih slovenskih pacientov, smo izvedeli, da med nami deluje izjemen mojster naravnega zdravljenja in moder učitelj. Pod njegovim strokovnim vodstvom in z njegovimi terapevtskimi postopki neozdravljivih bolezni tako rekoč skoraj ni, če je zdravljene ob tem le pripravljen dosledno upoštevati natančen seznam priporočenih živil v prehranjevanju z morebitnimi dodatnimi zdravnikovimi pripravki in individualnimi nasveti o načinu življenja, ki vodi v ozdravitev. Zanimalo nas je, kakšne izkušnje ima zdravnik Nithi Subramaniam z zdravljenjem v Ljubljani.

Ker prihajajo k vam pacienti z vseh kontinentov, nas zanima, ali imajo ljudje v Sloveniji glede na druge narode kakšne specifične težave, s katerimi se obračajo na vas?

Več ali manj gre za podobne bolezni kot drugod po svetu. Vendar pa v Ljubljani laže zdravim, ker ste Slovenci glede zdravja bistveno bolj ozaveščeni kot na primer drugi Evropejci ali Američani, imate več znanstvenih podatkov o prehrani, bistveno laže se prilagodite predpisani dieti kot na primer v današnji Indiji ali Maleziji, kjer ljudje ne želijo spremeniti ustaljenega načina prehranjevanja. V siddha in ajurveda medicini pa je dieta bistvenega pomena. Pravilna hrana je zdravilo. Tukaj ljudje priporočeni način prehrane jemljejo kot pozitiven napotek, tudi starejši, in dobri rezultati takega zdravljenja se potem širijo od ust do ust. Uspeh zdravljenja lahko pripišem temu, da se ljudje v Sloveniji natančno držijo predpisane diete.

Katerih bolezni pa je pri nas največ?

K meni prihajajo bolniki z multiplo sklerozo, artrozo, psorazio, migrenami, tumorji, hemoroidi, revmo, težavami s hrbtenico, menstrualnimi težavami, neplodnostjo, bolečinami v križu, ekcemi, cistami, črevesnim rakom itn. Precej je tudi raka na prsih, čeprav je treba vedeti, da vsaka zatrdlina na prsih še ne pomeni, da je to rak, ampak je lahko posledica slabe prekrvavitve rok, ki jih prinaša dviganje težkih bremen in obremenjujoč način gibanja pri nekaterih opravilih. Veliko bolezni povzročata tudi način, kako sedimo, kako delamo in kako hodimo.

Kako lahko najbolje poskrbimo za svoje zdravje?

Bistvena je primerna prehrana, ki ni kemično obdelana, in telesna vadba, ob tem pa umirjenost in harmonični medsebojni odnosi brez jeze in napetosti. Dobro je vedeti, da je vzrok za večino zdravstvenih težav nepravilna prebava. Nepravilna prebava namreč povzroči, da se kri zastrupi. To pa je eden od razlogov,

da lahko zbolimo za rakom, multiplo sklerozo, psorazio, da dobimo ekceme, bolečine v sklepih itn. Zelo pomembna je predvsem umirjenost. Nemir je nekakšna kronična bolezen, ki slabo vpliva na zdravje in prinaša nesporazume v družini in pri delu. Ljudje so potem jezni, maščevalni, nespečni, hodijo naokrog povešenih ramen. V takem telesnem položaju so dihalni in prebavni organi stisnjeni in ne morejo pravilno delovati. Priporočljivo pa je tudi, da ne jemljemo preveč zdravil.

Kateri hrani pa se je priporočljivo izogibati?

V tem pogledu ni posplošenih pravil. Hrana je zdravilo, ki je za vsako zdravstveno stanje različno, zato je mogoče vsakomur dati le individualne napotke, kako naj se prehranjuje, da bo zdrav.

Ali lahko ajurveda zdravi tudi duševne bolezni, kot je npr. shizofrenija ali pri otrocih avtizem?

Nekatere lahko, drugih pa ne. Zdraviti jih je mogoče z različnimi metodami, tudi s pogovorom. Otroci so odprti, čisti in jih je laže zdraviti, tudi otroke z avtizmom, ki je v Indiji precej pogostejši kot tukaj. Vzrok za nastanek avtizma so strupi v debelem črevesu, ki povzročajo blokado v možganih. Če se otroci držijo pravilne diete – to pa je seveda odvisno od staršev –, je mogoče strupe iz črevesa odstraniti, posledično pa tudi blokado v možganih in tako bo otrok ozdravel.

Kaj razlikuje vaš način zdravljenja, imenovan tudi Nithi ajurveda, od ajurvede, ki je razširjena pri nas in po svetu?

Družinska tradicija, ki združuje siddha in ajurveda medicino in sem se je učil od svojega očeta in deda, temelji na strogem načinu prehranjevanja brez mesa, brez alkohola ... Naša medicina temelji na dotiku, masaži, raztezanju, doma pridelanih zeliščih, jogi, meditaciji, borilnih veščinah in na dolgotrajni učni pripravi, ki v ašramu poteka od otroštva.

Katerim okoliščinam se lahko Ljubljana zahvali, da ste s svojim izjemnim medicinskim znanjem in poznavanjem življenjskih zakonitosti prav tukaj odprli svoj evropski center?

Imam zelo veliko pacientov po vsem svetu, tudi v Evropi in Rusiji in Slovenija leži na križišču. Poleg tega ima celotna Slovenija obilo zdravilne energije, ki jo močno občutim. Nekaj posebnega je na tem prostoru. Zdravilna moč je v Sloveniji zaradi gora in vaših prednikov. Celotna država ima zelo ugodno nadmorsko višino in zdravilne gore. Slovenci ste resnično obdarjeni s tem, da živite na takem kraju.

Ljubljana je članica tako imenovanih zdravih mest Svetovne zdravstvene organizacije. Kako zdravo mesto pa je Ljubljana v vaših očeh in kako vidite tukajšnje ljudi?

Ljudje so odprti, prijazni, prijateljski, gostoljubni, tudi naivni, kar pomeni, da so zelo zdravi. To na primer ne velja za druge Evropejce, Italijane, Angleže, Nemce in Ruse. Pri Slovencih je edini problem preveč jeze in občutka samopomembnosti, kar pa je nasploh pojav modernega časa. Če bi to dvojce lahko spremenili, bi se lahko dvignili zelo visoko. Morali bi se truditi, da bi bili bolj potrpežljivi, da bi v svojih družinah skleпали kompromise in ne razvajali svojih otrok. Ljubljana pa je zelo prijetno mesto brez prometnih zastojev, zelo čisto in izjemno varno mesto. Brez skrbi se lahko sprehajate po mestu tudi zvečer. Tukaj se resnično počutim kot doma.

Foto: osebni arhiv

Nithi Subramaniam

Ayurveda Nithi
Keržičeva 4, 1000 Ljubljana, M: 070/ 447 122,
W: <http://www.langkawi-ayurvedic-massage.com/nithi-subramaniam>

10 LET HUMANITARNE AKCIJE UNICEFA POSVOJI PUNČKO IN REŠI OTROKA

Nada Breznik

Pod stropom galerije Kresija je 26. maja zvečer zaplapolala pisana družina punčk, ki so jih iz cunj in po svoji zamisli izdelale spretne roke prostovoljk. Naslednjega dne, 27. maja, so galerijo do zadnjega kotička zasedli obiskovalci in gostje, da bi počastili deseto obletnico te odmevne humanitarne akcije. K veselemu praznovanju sta prispevala pevka Nuša Derenda, pevec in nacionalni ambasador Unicefa Slovenije Lado Leskovar ter otroški pevski zbor. O pomembnosti in namenu akcije sta med drugimi spregovorila Tomaž Bergoč, izvršni direktor Unicefa Slovenije, in župan Zoran Janković. Punčke iz cunj (med njimi je bilo tudi nekaj fantkov), opremljene z osebno izkaznico in imenom, so zapeljevale s svojim videzom in čakale na posvojitelje. Prispevek 20 evrov, kolikor jih posvojitelj prispeva, omogoča izvedbo cepljenja za enega otroka proti šestim nalezljivim boleznim, zaradi katerih v državah v razvoju še vedno umre 1,5 milijona otrok. Nekaj pred samo otvoritvijo razstave je tistega dne v prvem nadstropju knjižarne Konzorcij potekala predstavitev punčk, ki so jih pod vodstvom vzgojiteljic in ob pomoči mamic, babic in tet, izdelali otroci iz vrtcev in šol. Njihove punčke, opremljene z dnevniki, so se pridružile skupni akciji. Izdelava punčk in njihovo gostovanje po družinah, kakor je potekal ta posebni projekt, ki že pri najmanjših razvija čut za solidarnost z manj srečnimi otroki po svetu, je sprožilo čustvene odmeve in dodatno utrjevanje vezi med otroki in njihovimi odraslimi vzorniki.

Na otvoritvi razstave so posebno zahvalo namenili prostovoljkam, »omicam«, saj nekatere med njimi v akciji sodelujejo že vrsto let in so prispevale tudi do 200 punčk.

»Medtem ko je bilo na sami otvoritvi posvojenih 40 punčk, je v celotnem času trajanja razstave, ki je bila v galeriji Kresija in v prvem nadstropju knjižarne Konzorcij odprta do 9. junija, posvojitelje dobilo skupno 246 punčk, med katerimi so tudi vrtčevske punčke in tiste, ki so bile posvojene po spletu,« nam je zaupala Vesna Klavora, prostovoljka Unicefa Slovenije, ki za to in druge akcije te humanitarne in drugih organizacij nesebično daruje veliko število ur predanega dela. Prispevek prostovoljcev v tej in podobnih humanitarnih akcijah je vreden vse pohvale in spoštovanja.

Da se zaupanje v Unicef vrača in krepi, priča tudi nedavni podatek davčne uprave, po katerem se je Slovenska fundacija za Unicef prebila na vrh prejemnikov donacij iz dohodnine. Po začasnih podatkih je iz dohodnine za leto 2012 z 12.224 donacijami prejela 152.723,44 evra.

Ko tudi v za nas težkih razmerah pomagamo preživeti življenjsko ogroženim otrokom po svetu, ohranjamo svoje človeško poslanstvo in dostojanstvo.

Ohranjanje in promocija mladostnic in mladostnikov Programi, ki jih sofinancira Mestna

Z zdravstvenega vidika so otroci in mladi zelo občutljiva populacija, ki zahteva posebno skrb. Njihove zdravstvene težave so pretežno povezane z značilnostmi rasti in razvoja, načinom življenja ter z ožjim in širšim družbenim okoljem. Ohranjanje in promocija zdravlja otrok in mladostnikov je povezana z vzgojnimi deli za varovanje zdravlja, ki na nevsiljiv in priljuden način vplivajo na vzorce vedenja, lahko zagotovijo izboljšanje dolgoročnih zdravstvenih izidov ter obenem zmanjšajo razlike v zdravju otrok in mladih. Prehrana je pomemben vedenjski dejavnik tveganja za zdravje. Prehranski vnos, prehranjevalne navade in prehranski status so poglavitne determinante večine kroničnih nenalezljivih bolezni predvsem v poznejših letih, bodisi kot dejavniki tveganja, ki ogrožajo zdravje, ali kot varovalni dejavniki, ki zdravje krepijo in tako izboljšajo kakovost življenja. Telesna dejavnost oziroma gibanje prav tako pomembno vpliva na zdravje. Pogostost, intenzivnost, trajanje in vrsta telesne dejavnosti, (ne)aktivni življenjski slog oziroma gibalne navade – enako kot prehrana – pomembno vplivajo na večino kroničnih nenalezljivih bolezni. Tretji vidik, na katerega se osredotočamo, je oblikovanje in prevzemanje vzorcev, ki zadevajo skrb za higieno. Otrok se je sposoben zavedati skrbi za lastno zdravje in osnovne higijene že v vrtcu, še bolj pozneje v šoli. Področje osebne higiene je občutljivo in ni deležno ustreznih obravnav. Da je tako, potrjuje tudi pomanjkanje didaktičnih in učnih pripomočkov. Med programe za ohranjanje in promocijo zdravlja otrok, mladostnic in mladostnikov, ki jih sofinancira Mestna občina Ljubljana, spada tudi tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani.

Osnovnošolci na zaključni prireditvi Tekmovanja za čiste zobe ob zdravi prehrani.

Tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani

Tekmovanja za čiste zobe ob zdravi prehrani se je pred 30 leti domislila prim. mag. Tatjana Leskošek Denišlič, ki še danes vodi projekt. Najprej je tekmovanje sama organizirala na OŠ Ketteja in Murna v Ljubljani, kjer je imela ambulanto, po štirih letih pa je Stomatološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva prevzela strokovno organizacijsko vodstvo. Takšno tekmovanje je bilo prvič izvedeno v šolskem letu 1983/1984, ko je na njem sodelovalo 34 šol, na tekmovanju v letu 2012 pa je sodelovalo kar 705 šol iz celotne Slovenije. Tekmovanje običajno poteka tako, da zobozdravstveni delavci različnih profilov trikrat mesečno nenapovedano preverjajo čistost zob pri naključno izbranih otrocih v sodelujočih razredih in skupinah. Zobozdravstveni delavci po predhodni privolitvi staršev otrokom razdelijo testne tablete za obarvanje zobnega plaka. Nato ocenijo čistost njihovih zob. Po oceni si otroci s primerno zobno ščetko premažejo zobe s fluoridnim gelom, ki zaščiti zobe, da so bolj odporni proti zobni gnilobi. Otroci svojemu razredu z ustno higieno priborijo nagradne točke ali zabavne oznake, ki označujejo, da so zobje dobro, še dobro ali manj dobro očiščeni. Znaki se vpisujejo v slikovite preglednice, ki so na vidnem mestu, da se otroci lahko primerjajo in bodrijo. Učenci, ki imajo ob vsaki nenapovedani kontroli čiste zobe, so nagrajeni. Ob zaključku tekmovanja organizatorji pripravijo prireditev, na katero povabijo razrede z najboljšimi rezultati ter različne goste. Za najboljše pripravijo različne poučne izlete. K zmanjševanju zobne gnilobe veliko prispevajo tudi zaposleni v šolah in vrtcih, ki s svojim razumevanjem in sodelovanjem spodbujajo otroke k skrbi za splošno zdravje in zdravlje zob. Zdravnica Tatjana Leskošek Denišlič je v 30 letih tekmovanja dosegla, da je uspeh njene akcije postal prepoznaven na lokalni, državni

in tudi mednarodni ravni. Mednarodno združenje za otroško zobozdravstvo je leta 1997 slovenskim zobozdravnikom podelilo prvo nagrado, potem ko so bili sedem let prej že uvrščeni med sedem najboljših v zobozdravstveni preventivi na svetu. Tri leta pozneje so v Parizu akcijo predstavili na skupnem plenarnem zasedanju, kjer je predstavnik svetovne zdravstvene organizacije predstavil preventivno akcijo kot uspešen vzorec sodelovanja med zobozdravstvenimi delavci, učitelji in starši. Gospa Tatjana Leskošek Denišlič je za svoje delo leta 2000 prejela plaketo Mestne občine Ljubljana, oktobra 2006 pa jo je z redom za zasluge za izjemen prispevek k izboljšanju zdravlja zob generacijam otrok in mladine odlikoval tedanji predsednik RS Janez Drnovšek.

Prim. mag. Tatjana Leskošek Denišlič: »Čist zob je zdrav zob«

Kako vam je prišlo na misel, da ste čiščenje zob povezali s tekmovanjem?

Ko sem pred več kot 30 leti začela s delom v šolski zobni ambulanti OŠ Ketteja in Murna v Ljubljani, sem kaj hitro zadihala z otroki. Žal je bila takrat ustna higiena osnovnošolcev še zelo slaba. Sem pa hitro zadihala s šolo in šolarji. Spoznala sem, da je to populacija, ki ima močno razvit kolektivni duh in ki zelo rada tekmuje. Samo pomislite, kje vse naši šolarji tekmujejo! V tistem času sem pričela z magistrskim študijem in kar sama od sebe je prišla misel, da bi združila prijetno s koristnim.

Je ideja od začetka pa do danes doživela veliko sprememb?

Pred 34 leti sem z idejo o izboljšanju ustne higiene med osnovnošolci uspela prepričati vodstvo šole, kjer še vedno delam,

zdravja otrok,

občina Ljubljana

in predpostavljene v enoti Zdravstvenega doma Ljubljana. Štiri leta smo poskusno tekmovali le na naši šoli. Zbirala sem povratne informacije, pozivala kolege k sodelovanju in se nato s tedanjim predsednikom Stomatološke sekcije SZD dogovorila, da je naša stanovska organizacija prevzela strokovno in organizacijsko vodstvo tekmovanja. Ideja je še vedno enaka: na enostaven, poceni in otrokom ljub način privzgojiti navade pravilne in zadostne ustne higijene. Iz leta v leto se je spreminjalo le število vključenih; tako smo v šolskem letu 1983/84, ko je tekmovalje postaloslovensko, zabeležili 34 tekmujočih šol, 15. tekmovalje je uspešno zaključilo 571 šol (med njimi 19 šol in zavodov za otroke s posebnimi potrebami), v 25. tekmovalje je bilo vključenih 683 šol skupaj s 37 šolami in zavodi za otroke s posebnimi potrebami. Danes so zajete skoraj vse slovenske osnovne šole in vse šole in zavodi za otroke s posebnimi potrebami!

Imate morda tudi konkretne podatke o izboljšanju zobne higijene in zdravja zob otrok in mladostnikov, odkar ste začeli s tekmovanjem?

Ustna higiena se je iz leta v leto izboljševala – vsakih pet let je skupina prof. dr. Vrbiča pregledala naključno izbrane 12-letnike in ugotavljali smo zelo opazen padec zobne gnilobe. Vsi vemo, da je čist zob zdrav zob. Takrat smo začeli z registracijo KEP indeksa (dr. Vito Vrbič je s sodelavci leta 1986 na območju nekdanje Jugoslavije na podlagi vprašalnika WHO izvedel pilotsko študijo o oralnem zdravju prebivalstva. Ključni pri tem je tako imenovani kazalnik KEP, ki govori o številu zob, prizadetih s kariesom, izpuljenih zobeh in plombah; danes je v uporabi že natančnejši) in le-ta se je iz 5,1 v letu 1987 zmanjšal na 2,6 v letu 1993, nato je padel na 1,8 in pri 1,7 vztrajal 10 let. Letos, ko bomo izdali že 4. zbornik o tekmovanju, pa pričakujemo nov podatek. Žal se bojim, da ne bo boljši. V zadnjih dveh do treh letih zobozdravstveni delavci Slovenije opažamo, da se ustna higiena slabša. To pripisujemo slabši gospodarski situaciji, povečani negotovosti in ne nazadnje revščini, ki se vztrajno plazi v našo vsakdanjost.

Ali v tujini obstaja kakšen podoben projekt?

Ne, v tujini ni nobenega primerljivega projekta. Smo pa naše tekmovalje že večkrat predstavili v tujini in bili pred leti med sedmimi nominirani za nagrado Johnson-Johnson ter večkrat prejeli laskave ocene. Na letošnjo osrednjo zaključno prireditev so se povabili otroci z učiteljico iz sosednje Hrvaške, natančneje z Reke. Prihodnje leto sem kot predavateljica povabljen na evropski kongres.

Kje jemljete energijo, da pri projektu vztrajate že 30 let? Imate morda izbranega že svojega naslednika?

Obrabljeno, a zagotovo drži: Kdor dela z otroki, se navzame njihove energije. Otroci, ki so nam zaupani, so vredni truda. Že nekaj let mi poleg sodelavcev iz vse Slovenije pomaga mlajši kolega Matej Leskošek iz ZD Vrhnika, tudi član IO Stomatološke sekcije SZD, ki še vedno bdi nad tekmovanjem. Bil je edini, ki od zaprosenih ni povprašal, koliko bo plačan za delo. Obvlada sistem celotnega tekmovanja, saj je bil kot osnovnošolec vanj tudi vključen. Pa tudi pedontologinja Jurka Korenini - Kavšek iz enote ZD Ljubljana, ki ji pripadam, je obljubila pomoč.

Kakšne načrte imate za prihodnost?

Sama bom počasi zaključila z delom. Tekmovalju seveda želim vse najboljše. Veste, ni enostavno zgraditi in voditi preventivno naravnane projekta. Kaj lahko pa ga je zrušiti. Bojim se, da obeti niso najboljše. Poglejte, 25 let je bi generalni sponzor LEK, enota Kozmetika, in nato 4 leta Mercator d.d. Letošnje jubilejno leto pa smo ostali brez sponzorja. Svetla izjema je Mestna občina Ljubljana, ki nam že vrsto let namenja sredstva za organizacijo osrednje zaključne prireditve v Ljubljani, Studio Moderna, ki bo letos nagradil regijske zmagovalce in najrazred Slovenije, ter PanSan in Wrigley, ki sta z nami že vse od začetka.

Zavedamo se, da so minili časi, ko je bilo 29 let nagrajevanih, verjeli ali ne, okoli 17.000 otrok iz več kot 700 zmagovalnih razredov posameznih tekmujočih šol RS in dve stotniji najboljših med njimi še posebej. Nešteto prošelj in prijav na razpise je bilo oddanih, pa vse zaman. Menim, da bi morali poklicani udejanjiti načelo, da so mladi naša prihodnost, in s tem dokazati zavezo za družbeno in zdravstveno koristen cilj, saj je oralno zdravje nedvomno pomemben del dobrega počutja. Srčno si želim, da bi Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, ZZZS, ZZZV oz. IVZ in še kdo iz farmacevtske industrije dali v svoje letne proračune majhno postavko, npr. 1.000 ali 1.500 evrov, da bi naše tekmovalje teklo dalje brez skrbi, saj zobozdravstveni delavci Slovenije, ki delamo z otroki, to znamo, to počnemo z veseljem in smo večni optimisti. Na koncu pa moram posebej pohvaliti vodstvo ZD Ljubljana z direktorjem Rudijem Dolškom na čelu, saj v ustanovi dihaajo z našim tekmovanjem in verjamejo v nas in naše otroke.

(Besedilo je odlomek iz brošure Ljubljana – zdravo mesto.)

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spomnim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Risba: France Gorše

V katero današnje mestno četrt je pripovednik Janez Jalen v trilogiji Bobri umestil kolišče Ostrorogega Jelena?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 16. avgusta na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravilnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila Trojni svetilki je arhitekt Jože Plečnik umestil na Šuštarški (Čevljarski) most čez Ljubljanico (1930-31); v bližini je tudi danes nekaj čevljarskih delavnic in trgovin.

Fotografija Joco Žnidaršič

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobil Matej Medmeš, učenec 2. b. razreda OŠ Zadobrova.

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

Demenca, fenomen ali epidemija

Okrogla miza Zavoda za oskrbo na domu

Nada Breznik

Fotografiji: Nik Rovani

Zavod za oskrbo na domu je na pobudo Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana 6. junija 2013 pripravil okroglo mizo z naslovom *Življenje oseb z demenco na domu*.

6. junija 2013 je v Veliki sejni sobi mestne hiše potekala okrogla miza z naslovom *Življenje oseb z demenco na domu*. Ob tej priložnosti je Zavod za oskrbo na domu na pobudo Oddelka za zdravje in socialno varstvo pripravil in izdal informativno zloženko o pomenu domačega okolja za bolnike z demenco s praktičnimi nasveti in navodili za vzpostavitev varnega okolja ter osnovnimi informacijami o javnih službah in storitvah, ki so na voljo in v pomoč svojcem pri domači oskrbi. Velika sejna soba je bila zasedena do zadnjega kotička. Navzoče je pozdravila direktorica zavoda Liljana Batič, v nadaljevanju tudi župan Zoran Jankovič, ki je svojemu že prislovičnemu »najlepšemu mestu na svetu« dodal še nekaj podatkov o uspehih Mestne občine Ljubljana pri prilagoditvah mestnega okolja različnim potrebam meščanov in navzočim zazelel uspešno delo.

Nujno potrebna podpora svojcem obolelih

Dr. Aleš Kogoj, specialist psihiatrije in predsednik društva Spominčica, je v uvodnem predavanju nanizal nekaj ključnih značilnosti bolezni, ki je, kot je poudaril, zelo draga bolezen. Stroški bolezni so v 55-odstotnem deležu na ramenih svojcev, le 5-odstotni delež gre za zdravila, drugo pa so stroški sociale. Svojci obolelih z napredujočo demenco so spričo časovne in psihične obremenjenosti potencialni kandidati za nove bolnike, zato nujno potrebujejo podporo v obliki socialnih servisov za pomoč na domu, dnevnihih centrov za bolnike, novih informacij in izobraževanj, seznamov specialistov in novih zdravil, skupin za samopomoč, svetovalnih telefonov, literature, priložnostnih glasil in skupin za samopomoč. Vse našete oblike že delujejo na primer v ZDA. Nemalo, a še vedno premalo in nepovezano tudi pri nas, kot se je izkazalo v razpravi. Premor, prosti čas, dopust in občutek, da niso sami, svojcem zelo pomagajo pri premagovanju težav in vsakodnevnih obveznosti pri negi in varovanju bolnikov z demenco. Neresljivi problem pa v mnogih družinah predstavljajo prenizki prejemki.

Poziv k združevanju moči za pomoč pri dolgotrajni oskrbi bolnikov z demenco

O pomoči, ki jo nudi Zavod za oskrbo na domu v Ljubljani, je spregovorila **Blanka Vilfan**. Socialna oskrba je načrtovana individualno do 20 ur na teden, storitev socialnega servisa, ki se v večjem obsegu izvaja od letošnjega leta, oskrbo razširja na pomoč pri hišnih in drugih opravilih, ki jih upravičenec lahko naroči in tudi krije stroške zanje. Trajne prisotnosti pri bolnikih z demenco zavod ne more zagotoviti, skrbi pa za stalnost osebja, ki prihaja na dom. Svojci naj bi njihovo navzočnosti izkoristili za svoj prosti čas.

Navzoči so bili predstavniki Fakultete za socialno delo, Univerzitetnega kliničnega centra, Zdravstvene fakultete, Inštituta Antona Trstenjaka, Zveze društev upokojencev, patronažnih služb iz Ljubljane in okolice, društva Spominčica, domov upokojencev, prostovoljcev, društva bolnikov s Parkinsonovo boleznijo Trepetlika, zasebnega zavoda Papirot in drugih. Poročali so o izkušnjah pri svojih prizadevanjih, a sklepna ugotovitev je bila, da manjka medinstitucionalnega povezovanja. Zato so pozdravili organizacijo okrogle mize in pozivali k združevanju moči. Večkrat so opozorili na nujnost

čimprejšnjega sprejetja Zakona za dolgotrajno oskrbo. Opozarjali so, da celo zdravstveni delavci niso seznanjeni z možnostmi reševanja zapletov in težav v zvezi z boleznijo in institucijami, ki so na voljo.

Predlogi za reševanje stisk pri oskrbi

Kam z bolnikom, če njegov oskrbovalec, ponavadi njegov zakonec, zbolji ali umre? Ljudje vidijo rešitev z oddajo bolnika z demenco v bolnišnično oskrbo in z različnimi izgovori prihajajo na urgenco, ko se želijo oddahniti med prazniki ali oditi na dopust! »Bolnica ni prostor za reševanje tovrstnih težav,« je opozorila zdravnica, ki dela na urgenci, in obenem predlagala ustanovitev interventne urgentne službe na področju sociale.

Predstavnica svetovalne službe pri UKC je opozorila na zaščito ljudi, ki živijo sami in potrebujejo sistemsko zaščito pred vsakovrstnim izkoriščanjem. Primer mladega sezonskega delavca, ki se je poročil s starko in v njuno hišo vodil pajdaše na pijančevanja in veseljačenja, jo pretepal ter kasneje razglašal za neprišteveno, je zgrozil poslušalce. Preobremenjenost patronažnih sester (2500 oskrbovancev na terenu in obeti za zaostrovanje normativov), normiranje časa, ki ga imajo zdravniki na voljo za pogovor s pacienti ne glede na vrsto in težo bolezni, in drugi ukrepi v zdravstvu vplivajo na izgorevanje zdravstvenega in negovalnega osebja.

Obeti za prihodnost

Primeri samoiniciativnega delovanja starejših patronažnih sester v prid pacientov, kroničnih bolnikov, predlogi za zaposlovanje delovnih terapevtov v domovih (vsaj enega strokovnega terapevta!), predlogi za vrnitev manjših oskrbovalnih trgovin v center mesta, namestitve posebnih opozorilnih in usmerjevalnih oznak, hojice za starejše v muzejih in kulturnih ustanovah, ustrezno izobraževanje uslužbencev za bančniimi, poštnimi, matičnimi okenci, na policiji in v drugih javnih službah za prepoznavanje znakov demence in ustrezno ukrepanje, izobraževanje oskrbovalcev, kot jih izvaja Inštitut Antona Trstenjaka, redna srečanja svojcev v Alzheimer cafejih, uvedba svetovalnega telefona in napovedana izdaja glasila, ure in ure prostovoljnega dela zdravnikov specialistov, vse to je prispevalo k vedrejšemu vzdušju ob spoznanju, da je mogoče in zmerno storiti marsikaj. Upoštevanja vredna je tudi pripomba bolnika s Parkinsonovo boleznijo iz društva Trepetlika, ki si prizadeva, da se bolniki vključijo v svet Zavoda za pomoč na domu, saj sami ali njihovi svojci lahko najbolje izrazijo, kakšno pomoč potrebujejo. Razprava, v kateri so sodelovali skoraj vsi predstavniki, je nakazala vrsto žgočih problemov, a tudi dobrih praks in novih predlogov, zato se zdi sklepna pobuda organizatorja, da ponovno skliče vse delujoče na obravnavanem področju in nadaljuje prizadevanja za načrtno operativno delovanje in pregledno mrežo institucij, polna upanja.

sedanjega in prihodnjega časa

Dr. Aleš Kogoj, specialist psihiatrije in predsednik društva Spominčica.

Dr. Aleš Kogoj: »Za ohranjanje duševnega zdravja je pomembno, da znamo živeti v sožitju s seboj in okolico«

Nada Breznik

Zdravo staranje je gotovo ideal, ki bi si ga v obetih vse daljšega življenja želeli vsi, tako v telesnem kot v duševnem pogledu. Priporočil za ohranjanje telesnega zdravja je veliko, manj jih je za ohranjanje duševnega zdravja. Kakšna naj bi bila preventiva na tem področju?

Tudi sam sem vedno znova presenečen, kako malo pozornosti je namenjena ohranjanju duševnega zdravja. In vendar brez duševnega zdravja ni telesnega. Seveda velja tudi obratno. Morda je to zato, ker sta duševnost in možgani kot njen sedež slabše raziskani. Kljub temu se še vedno porabi nekajkrat več denarja za raziskave različnih drugih bolezni, čeprav prinaša demenca družbi nekajkrat več stroškov. Za ohranjanje duševnega zdravja je pomembno, da znamo živeti v sožitju s seboj in okolico. To je mogoče, če znamo prisluhniti svojemu telesu in duši, če prepoznamo resnične potrebe in meje sposobnosti. Vedno lahko najdemo v življenju tudi svetle trenutke, če jih le hočemo videti. Tudi kakršnokoli dobro opravljeno delo prinaša zadovoljstvo. Najbrž je za ohranjanje duševnega zdravja pomembno tudi, da se znamo sprostiti – česar se lahko naučimo – in da znamo poskrbeti za umske sposobnosti. Za slednje pa velja v osnovi zelo podobno priporočilo kot za telesno zdravje. Če treniramo svoje možgane z različnimi nalogami in

izzivi – najbolje vse življenje –, nam bodo služili dalj časa, ne glede na to, ali se bo naše življenje zaključilo z demenco ali ne.

Še nedolgo tega so spremembe vedenja, razmišljanja, značaja in osebnosti v procesu staranja veljale za nekaj normalnega. Danes so diagnosticirane kot bolezen, demenca, ki jo je v začetnih fazah mogoče zdraviti. Ali je (bo) kognitivna rehabilitacija, o kateri so poročali na nedavnem srečanju kliničnih psihologov, dostopna tudi bolnikom z demenco?

Staranje res prinese nekatere telesne in duševne spremembe, ki pa same po sebi niso tako izrazite, da bi pomembno ovirale sposobnosti starejšega človeka za samostojno življenje. Vse preveč pogosto se je starosti pripisalo tudi duševne spremembe, ki so nedvomno posledica različnih bolezni, kakršna je npr. demenca. Že preden opazimo pomembne težave s spominom, težave pri sporazumevanju, orientaciji, zaznavanju in dnevnih aktivnostih, se lahko dogajajo osebne spremembe in spremembe čustvovanja in vedenja, ki pa so že posledica neopazno razvijajoče se demence. S sodobnimi metodami lahko demenco dokažemo v že zelo zgodnjih stadijih, ko imamo več možnosti za različne oblike pomoči. Kaže, da se kot družba še ne zavedamo pomena preventive, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja demence, ki dolgoročno pomeni prihranek. Najbrž bo preteklo še veliko časa, da bodo kognitivne rehabilitacije deležni vsi, ki jo potrebujejo. To spet kaže na neenakopraven položaj nekaterih bolnikov.

Vsa opozarjanja na problematiko starajoče se družbe, predvsem težav obolelih za demenco in njihovih svojcev, so najodmevnejša prav v krogu prizadetih ter strokovnjakov, ki se s problematiko ukvarjajo. Kako prebiti ta okvir?

Zdi se mi, da smo v zadnjih dobrih 10 letih ta okvir počasi začeli prebijati. V domovih starejših občanov so v tem času veliko naredili za boljšo oskrbo njihovih stanovalcev z demenco. Prislunilo je tudi ministrstvo za zdravje s postavitvijo skupine za pripravo Nacionalnega programa za obvladovanje demence. S tem smo sicer šele na začetku pomembnejših sprememb, vendar upam, da je to prvi korak, ki ne bo zastal zaradi kakšnih ožjih interesov posameznikov, kot se je to v preteklosti že zgodilo.

Kako pomagati starostnikom, ki živijo sami ali v parih, ki ne morejo računati na pomoč bližnjih, nimajo dovolj denarja za plačilo uslug zavodov in servisov za pomoč na domu ali za bivanje v domovih in hirajo v zavesti, da tako pač mora biti in svojih težav in bolezni niti ne prepoznajo? Zavedamo se, da veliko bolnikov z demenco še vedno nima postavljene niti diagnoze. Zaradi tega so

prikrajšani že pri zdravljenju. Prva ovira je neznanje, nepoznavanje demence tako pri laikih kot tudi še vedno pri nekaterih strokovnih delavcih. Zato bo potrebno o demenci še veliko govoriti in spremeniti tudi nekatere predpise, ker so bolniki z demenco pomembno prikrajšani za nekatere pravice, ki osebam z drugačnimi težavami pripadajo, pa čeprav se njihove sposobnosti in potrebe ne razlikujejo. Za pomoč najbolj prikrajšanim lahko veliko naredijo tudi prostovoljci in nevladna združenja, kakršno je npr. Spominčica.

Kot zdravnik specialist opravite ogromno dela, veliko tudi prostovoljnega. Ste predsednik društva Spominčica in navzoči na številnih srečanjih svojcev bolnikov z demenco, neutrudno predavate, nesebično in vedno znova ponavljate dejstva o bolezni ter potrpežljivo odgovarjate na številna vprašanja svojcev. Se ne bojite lastne izgorelosti?

Marsikdo bi verjetno menil, da imam srečo, ker si v sedanji krizi ne znam predstavljati, kako je biti brez dela. Včasih moram celo zavrniti kakšno ponudbo. Dan ima žal samo 24 ur, ob tem pa se mi zdi pomembna tudi kakovost opravljenega dela in ne samo količina. Kljub temu pa imam del časa rezerviranega tudi za prostovoljno delo. Menim – ali pa si morda domišljam –, da sem pred časom prepoznal znake izgorevanja, ki niso odvisni samo od količine dela, temveč tudi od delovnega vzdušja in odnosov v kolektivu. Zato sem spremenil nekaj stvari v svojem življenju. Še vedno sem precej zaposlen, čeprav že manj kot v preteklosti, v prihodnje pa bom moral odložiti še nekaj obveznosti.

Na okrogli mizi smo slišali vrsto pobud in predlogov za povezovanje vseh delujočih na tem področju, žal pa tudi precej alarmantnih podatkov. Kje še vidite možnosti in potencialne za aktiviranje družbene pomoči?

V razvitih zahodnih državah, po katerih se radi zgledujemo, so demenco že prepoznali kot javnozdravstveno prioriteto. V skladu s tem so postavili načrte za razvoj pomoči in se zavzeli za povečanje sredstev, namenjenih za raziskave. Družba pokaže svojo zrelost v odnosu do najšibkejših, med katere sodijo tudi osebe z demenco. Veliko jih je med nami, pa niso deležne pravega odnosa, ker bolezen pri mnogih niti ni prepoznana. Še več jih bo v prihodnje. In kdo ve, morda bomo med njimi tudi mi sami. Vsakdo izmed nas lahko na svoj način prispeva delček k prizadevanjem, da bi s skupnimi močmi ustvarili osebam z demenco prijaznejše okolje. Svoje potrebe bodo morali še bolj jasno in organizirano izraziti tudi svojci in bolniki sami.

Ljubljanski hostli II

Emi Vega

Fotografije: Emi Vega

Hostel H2O na Petkovškovem nabrežju 47.

Alibi Hostel na Cankarjevem nabrežju 27.

Hostel&Spa24 na Poljanski cesti 15.

H2O HOSTEL, Petkovškovo nabrežje 47

Hostel je v ime zapisal bližino vode, ker leži ob reki, med Zmajskim mostom in Rogom. Zaživel je v temeljito in strokovno prenovljeni historični hiši z očarljivim osrednjim atrijem in deluje od leta 2006. Začeli so skromno, s tremi sobami v nadstropju, ki jim pritiče skupna kopalnica in kuhinja, v pritličju pa recepcija in kar prostoren lobi – skupna dnevna soba. Sledila je širitev kapacitet – uredili so še tri večposteljne sobe z dostopom iz osrednjega atrija. Te sobe imajo lastno kopalnico, dve tudi kuhinjo, vse pa so premišljeno in tudi prijetno opremljene. Skupna kapaciteta je 40 ležišč v dvo-, tri-, štiri- in šestposteljnih sobah. Poleg uslug, kot so pranje, hramba prtljage, prost dostop do interneta in dveh računalnikov, svojim gostom nudijo lastna kolesa – imajo lepo zbirko 50 unikatnih modelov, odpeljejo jih na izlet po mestu ali na Bled, najraje pa na rafting in po potrebi na letališče. Da bi poskrbeli tudi za ljudi starejših letnikov, so se lotili projekta B&B since 1830. To pomeni še eno adaptacijo v neposredni bližini, ki bo ob nadgradnji tradicije zagotovila še 10 dvoposteljnih sob z lastnimi kopalnicami in skupno kuhinjo z zajtrkovalnico na

povezovalni galeriji. Vsa ta načrtovanja in način delovanja dajejo vtis predane skrbi za dobrobit gostov, pa tudi podjetja. Z zasedenostjo hostla so zadovoljni, predvsem od pomladi do jeseni. V mrtvi sezoni prihajajo popotniki predvsem ob praznikih in za podaljšane vikende, marsikateri po priporočilu prijateljev ali znancev.

ALIBI HOSTEL, Cankarjevo nabrežje 27

Hostel razpolaga s sto ležišči v dvo-, štiri- in osemposteljnih sobah, ki imajo razgled na reko in nabrežje ali na Grad. Kopalnice so skupne, skupni bivalni prostor pa je urejen v osrednjem nadkritej atriju poleg stopnišča. Recepcija je v pritličju in deluje 24 ur, imajo internetni kotiček, kuhinje pa ne in tudi zajtrkov ne nudijo. Omogočajo pa pranje in uporabo sefov ter prijazno posredujejo turistične informacije. Posebnost hostla je grafična oprema – grafiti in stenske slikarje, ki jih v prenovljenih sobah ni več –, odličnost pa lokacija na nabrežju. Kaj več vtisov o Alibi hostlu ni bilo mogoče zbrati, ker ogled v živo ni bil mogoč.

HOSTEL & SPA 24, Poljanska cesta 15

Hostel je urejen v jugovzhodnem vogalu Rdeče hiše. Po malem spominja na labirint presenečenj, vendar izžareva trdno odločenost, gostom ponuditi kar največ. Delovati je začel v juliju lansko leto in bo postopoma dograjen do tiste stopnje, kot jo obljublja ime – v kleti se obeta savna z jakuzijem. Sicer razpolagajo s 50 ležišči v dvo-, tri-, štiri-, šest- in dvanajstposteljnih sobah. Vse sobe imajo lastne kopalnice. Oprema bazični nivo nekoliko presega z različnimi funkcionalnimi in okrasnimi dodatki. Skupna kuhinja z jedilnico je v kleti, v pritličju je recepcija in majhna restavracija, kjer pečejo pice in je mogoče dobiti še marsikaj za zajtrk ali hitri prigrizek, pa seveda tople in hladne napitke. Na voljo je tudi intimnejša kavarnica v zaledju restavracije, pa še majhna poletna terasa pred vhodom. Dostop do interneta in računalnika je prost, mogoče je pranje in hramba prtljage, sprejmejo tudi kakega štirinožca. Gosti dobijo pijačo za dobrodošlico in 10-odstotni popust v lokalu, pa tudi turistične informacije in časopise, ob večerih pa jih utedejo presenetiti s kakšno zabavo. Kdor želi, se lahko po mili volji razigra na pianinu. Vse od odprtja je obisk hostla dober in vnaprejšnje rezervacije obetajo polno zasedenost od marca do konca leta.

Michael Koller, Avstrija, Gradec, H2O Hostel

Prihajam iz Gradca, kjer sicer živim in študiram prevajalstvo oziroma jezike – nemščino, angleščino in španščino, četudi me precej bolj privlači umetnost, tako likovna kot glasbena. Ljubljana se mi zdi podobna Gradcu, majhna je in obvladljiva, je pa na svoj način pristrčna. Všeč so mi vse te skulpture, ki jih srečujem, tako novejšje kot stare, pa tudi zmagi na mostu. Rad se družim z mladimi. Ko se odpravim iz hostla, vedno odkrijem kaj novega. Gibanje po mestu daje občutek svobodnosti in rad se sprehajam. Vse je videti na doseg in ljubko. Tudi ljudje so ljubezni in družabni, vedno so pripravljeni pomagati, zato se počutim prijetno. Najboljša pa je zame Metelkova – z vso subkulturo in underground glasbo ter pank in rok koncerti, vse na enem mestu. Všeč so mi mladi glasbeniki, ki pridejo s svojimi instrumenti kar tako in tam igrajo. Navdušuje me nenavadna zbirka vseh mogočih kipov in poslikava fasad, vsa ta galerija na prostem. Tudi moj hostel mi je všeč in počasi postajam njegov inventar. Namestitev je dobra, lahko si kaj skuham, toplo je in osebe je zelo ustrezljivo. Srečujem ljudi iz drugih držav in zanimivo se je pogovarjati z njimi. Nisem nameraval ostati tako dolgo, a mesto s hostlom vred mi je zlezlo pod kožo in upam, da bom odkril tisto, zaradi česar sem prišel – pravo smer za svoje življenje.

Camille Toupin, Francija, Pariz, H2O Hostel

Tudi jaz sem prišla s skupino Erasmusovih študentov. V Budimpešti sem že štiri mesece. Študiram poslovni management. Ljubljana se mi zdi lepa, le čas za ogled je kratek. Zanimiv je grad na hribu in mesto, kolikor smo ga videli, je lepo urejeno. Hostel je res dober. Sobe so zgledno opremljene in čiste, lastna kopalnica in lastna kuhinja pa sta dobrodošel nadstandard. Imamo vse, kar potrebujemo. Ljubljano doživljam kot prijetno spremembo po Parizu, pa tudi po Budimpešti. Precej mirneje je in domačno.

Sjoerd Boersma, Nizozemska, Alibi Hostel

V Slovenijo sem prišel s skupino štiridesetih kolegov. Vsi smo študenti matematike, fizike ali računalništva oz. informacijskih znanosti in smo na študijskem izletu. V Ljubljani smo tretji dan, ostali bomo še nekaj dni, nato bomo odpotovali v Bologno in v Benetke, od koder se bomo vrnil domov. Ljubljana je lepa in prijetna in tudi nekoliko večja, kot sem pričakoval. Všeč so mi mestni parki, predvsem Tivoli, pa hrib nad mestom in grad na njem. V bistvu bom mesto natančneje raziskal šele danes, doslej še nisem imel prave priložnosti.

Rad se sprehajam brez načrta in zbiram vtise – in to sem naredil. Zdaj sledi programski ogled. Obiskali bomo Muzej sodobne zgodovine in še nekaj znamenitosti. Naš hostel je dobra izhodiščna točka. Lokacija je odlična, res pa je, da je bilo ob večerih precej hrupno. Mislim, da je hostel popolnoma zaseden in gre hrup pripisati množici mladih. Pomagam si s čepki za ušesa ...

Henrik Stoewenau, Nemčija, Hanover, H2O Hostel

Sem študent ekonomskega inženiringa, ta semester pa sem v Erasmusovem programu v Budimpešti izbral različne predmete. V Ljubljano sem prišel s skupino – gre za organiziran izlet združenja za študentske izmenjave. Pripotovali smo iz Budimpešte za vikend, da bi si malo ogledali mesto. Z vremenom žal nimamo sreče, vendar je vtis dober – mesto je videti res prijetno. S kolegi smo naredili nekaj obhodov. Žal v dveh dnevih ni mogoče zaobjeti celote in zares izoblikovati vtisa. Opazil pa sem lepo urejene mestne trge in ulice in obrečne prostore, ki odpirajo poglede na zgradbe iz različnih zgodovinskih obdobj. Všeč so mi mostovi in zanimiv je grad na vrhu hriba. Ljubljana mi je zelo simpatična. Vesel sem, da sem prišel. Imeli smo se lepo.

Fatma Dogan, Turčija, Istanbul, Alibi Hostel

Že v gimnaziji sem prebrala knjigo Paula Coelho Veronika se odloči umreti in si zaželela spoznati Ljubljano. Navdušila sem se prijateljico – ona dela v agenciji za medijske komunikacije, jaz v mednarodni pomorski družbi. Imeli sva srečo s poceni letom in zdaj sva tu. Odločili sva se za marec, ne za visoko sezono, ker sva si želeli malo

Trgovina Müller, članica Mestnih trgovcev Ljubljana

Mirjana Ribič

Prisluhniti potrebam kupcev ni tako enostavno, kot se zdi na prvi pogled. Tega se dobro zavedajo v trgovskem podjetju Müller iz Nemčije. Prvo poslovalnico, lahko bi rekli tudi blagovnico, v Sloveniji so odprli pred nekaj leti v Čopovi ulici, v Ljubljani. Zelo frekventna ulica je bila takrat in je še danes prava izbira lokacije, kajti v Müllerju je vedno gneča. O zgodovini podjetja smo nekaj besed spregovorili z Mihom Drevenškom, asistentom vodje prodaje za Slovenijo in Hrvaško.

Rojstvo podjetja Müller

»Ko je bilo leta 1953 ustanovljeno podjetje Müller, ni bilo zanesljivo, da je to rojstvo enega najbolj zanimivih podjetij na področju maloprodaje. Danes našim kupcem v več kot 600 poslovalnicah ponujamo nakup z doživetjem in atmosfero. Gospod Erwin Müller, ustanovitelj družbe, je bil rojen v Münchnu leta 1932. Po končani frizerski izobrazbi je leta 1953 odprl svoj prvi frizerski salon za moške v hiši svojih staršev le nekaj kilometrov stran od današnjega sedeža družbe. Kot frizerskemu mojstru je posel tekkel tako dobro, da se je lahko že v kratkem času preselil v večje poslovne prostore. Zelo hitro je spoznal, kaj njegove stranke potrebujejo, in je ob svoji tedanji matični dejavnosti začel prodajati izdelke s področja parfumerije, kozmetike in drogerije.

Ščasoma se je nova poslovna veja razvijala tako dobro, da se je osredotočil samo na prodajo izdelkov, kar pa bi lahko šteli kot rojstvo današnje prodajne verige drogerij Müller.« Tako nam poroča naš simpatični sogovornik, Slovenec, rojen v Nemčiji, Miha Drevenšek, ki je 22 let živel v Nemčiji in mu je nemška kultura bolj znana kot slovenska. Zaveda se slovenskih korenin in o tem pravi: »Nikoli nisem izgubil stika s Slovenijo, saj sem v skoraj za vse počitnice skupaj s svojimi starši prihajal domov v Preddvor. Ravno zato težko zaznam velike razlike med obema kulturama.«

Enostavna načela uspeha

Skrivnost uspeha Müllerjevih trgovin v Ljubljani in drugod po Evropi temelji na enostavnih načelih: široki ponudbi, prijazni postrežbi, dobrem svetovanju in ugodnih cenah. Miha Drevenšek o raznoliki ponudbi izdelkov pravi: »Müller ne ponuja največje izbire s področja drogerije samo v Nemčiji, ampak tudi v Sloveniji. Prav tako lahko v naših poslovalnicah ponudimo izdelke s področja parfumerije, papirnice, igrač in multimedijev v največjem obsegu: pri nas lahko najdete skupaj 185.000 različnih izdelkov.

Osnova koncepta sta dve konstanti: cena in ustrežljivost. Da so cene podjetja Müller konkurenčne, vedno znova dokazujejo tudi neodvisne primerjave cen. Našo ustrežljivost potrjujejo naše stranke, ki nam vedno znova zaupajo. Naš cilj je vedno zagotoviti optimalno izbiro za naše kupce z ugodnimi cenami in obsežno izbiro. Tako postanejo kupci naše stalne stranke.

miru; čim manj prometa in gneče, ker je Istanbul strašno dinamično mesto. Izbira se je izkazala kot odlična. Zelo uživava. Včeraj sva bili na Bledu. Povzpeli sva se na grad in občudovali jezero in pokrajino. Bil je prečudovit dan, sploh ne najdem besed. Tudi s hostlom sva navdse zadovoljni. Najina soba nudi pogled na reko in je v kategoriji hostelskih sob čisto v redu. Receptorke so prijazne, nabrežje je krasno, najboljša pa je lokacija, ker so mestne zanimivosti zgoščene v okolici. Šli sva na ljubljanski grad in v Metelkovo mesto, ogledali sva si nekaj cerkva in muzejev, občudovali sva tržnico, najraje pa se sprehajava po ulicah starega mesta pod gradom in po nabrežjih reke. Res, zelo nama je všeč in najinih pet dni bo čisto prekratkih.

Janne Seppänen, Finska, Hostel & Spa

Star sem 22 let in sem prvič v Sloveniji. Prišel sem s prijatelji. Ostali bomo en teden. Nekaj dni bomo v Ljubljani, nekaj pa v Bohinju, pravzaprav na Voglu na smučanju. Tega se posebej veselimo; smučiči smo prinesli s seboj. Mislim, da je to majhno mesto zelo lepo – vse te stare zgradbe in ulice in trgi – očarljivo je in mi je všeč. Včeraj sem bil na Metelkovi in sem ves navdušen. Še nikoli nisem videl česa takega. Zbralo se je zelo veliko mladih, zabavali smo se skupaj in vsi so bili zelo prijazni. Marsikaj se je dogajalo, pa niti ni bilo žive muzike, bili so samo ljudje, ki so se imeli lepo. Sam študiram grafično oblikovanje in tudi zato me je Metelkovo mesto navdušilo.

Videl sem vse mogoče skulpture in veliko dobrih grafitov, veliko vsega na tako majhnem prostoru. Zdi se mi, da bi v Ljubljani lahko ostal za daljše obdobje. Mislim, da je res super mesto, četudi še nisem imel priložnosti, da bi ga поблиže spoznal. Vsekakor bom šel na hrib in si ogledal grad in vse drugo, kar bo le mogoče. Občutek je vsekakor dober. Tudi ko gre za hostel. Osebe je res prijazno. Ko sem prišel, sem ga doživel kot nekaj našega. Neko dekle je imelo rojstni dan in presenetili so jo s torto in pivom – kot darilo. To je bilo čudovito. Žal se bomo morali preseliti, ker bo hostel čez vikend ves zaseden. Mogoče bomo šli v Celico.

Foto: Robert Ribič

Trgovina Müller na Čopovi.

Poslovalnica Čopova

živi od prehodnosti strank, ki se na hitro oglasijo v poslovalnici in poslovalnico zapustijo z nakupovalno vrečko. »Veselilo bi nas, če bi mesto v središču Ljubljane organiziralo še več dogodkov, kar bi v našo poslovalnico privabilo še več mimoidočih,« pravi Miha Drevenšek.

Dotaknili smo se tudi vprašanja krize, ki dokaj klesti dohodek, vendar naš sogovornik pravi, da so z rastjo v Ljubljani zadovoljni. »Gospodarsko krizo občutimo samo v določeni meri, saj naša raznolika ponudba zadovoljuje predvsem vsakodnevne potrebe in naše stranke vedo, da pri nas dobijo visoko kakovostne izdelke z nizkimi in pravičnimi cenami. Naša rast je v Ljubljani v zadnjih letih konstantna med štirimi in šestimi odstotki.«

Brenda Penante, Brazilija, Hostel & Spa

Prihajam iz Londona, kjer študiram fiziko na doktorski stopnji. Začela sem v januarju in nameravam ostati tri ali štiri leta. Z Grigoryjem sva pripotovala na mednarodno konferenco fizikov v Italijo, v Trst, vendar sva sedla na vlak, da bi si pred tem ogledala še Ljubljano. Prišla sva v petek zvečer, za vikend. Mesto je očarljivo in počutim se prijatno. Sprehajala sva se ob reki in si spotoma ogledala simpatične mestne trge. Zelo mi ugajajo, ker v vsem tem območju ni avtomobilov in se ljudje lahko sprehajajo v miru, čez številne mostove z ene strani reke na drugo. Všeč mi je tudi diskretna osvetlitev ulic, trgov in hiš. Všeč mi je, ker se vsepovsod zbira veliko mladih. Videla sva tudi množico ljudi, ki je nosila transparente in demonstrirala. Žal nisva razumela, kaj se dogaja. Kaj pomeni Voda je svoboda? Bila sva tudi na Metelkovi. Pravzaprav nama je bilo to umetniško mesto v mestu tako všeč, da si ga bova na poti na železniško postajo ogledala še enkrat in temeljito pofotografirala njegove prikupne posebnosti. Tudi Hostel nama je všeč. Vzdušje je prijateljsko in sproščeno. Dobila sva lepo dvoposteljno sobo s kopalnico – kot v hotelu.

Grigory Sizov, Rusija, Hostel & Spa

Tudi jaz študiram v Londonu, tako kot Brenda, in se bom udeležil konference fizikov v Trstu. Ljubljana je za sprehajanje zelo prijatna. Všeč so mi mostovi in lepo urejena nabrežja. Metelkovo mesto pa je sploh nekaj posebnega. Česa podobnega še nisem videl – res zanimiva in živa alternativna scena, ker različna dogajanja povezuje na enem mestu, s tem pa tudi veliko mladih ljudi. Sprašujem se, kako je nastala. Tudi Hostel Celica je zanimiv in poseben; slišal sem, da so bili v njem zaporci. Če bi strnil vtise, lahko rečem, da je Ljubljana prijatno mesto. Tudi ljudje so ljubeznivi in pripravljeni pomagati z informacijami. Opazil sem, da večina dobro govori angleško. Vsekakor je to bil zanimiv vikend in vesel sem, da sva se odločila in prišla.

Foto: arhiv ČS center

Ob otvoritvi razstave članic likovne skupine Pušcl.

Foto: Sašo Škrlep

8. junija je bila v Podljubelju spominska slovesnost ob 68. obletnici osvoboditve edine podružnice taborišča Mathausen v Sloveniji.

Četrtni razgledi

Fotografije: Janez Platiše

Fotografije: Vera Sinčič

Moščanski dan sosedov z bogatim kulturnim in družabnim programom vsako leto znova privabi več krajanov, ki jih druženje zbližuje in bogati.

ČS Center

Razstavljale so članice likovne skupine Pušcl

Marijana Kobe

Članice Likovne skupine Pušcl, ki so vključene v kulturni program ČS Center, so letos drugič pripravile razstavo svojih del, ki so jih ustvarile med svojim druženjem v jesenskem in zimskem času. Odprtja razstave se je udeležilo veliko število prebivalcev ČS Center iz bližnje in malo bolj oddaljene okolice sedeža ČS Center na Štefanovi ulici. Po uvodnem pozdravu predsednice četrtne skupnosti Mete Verbič je mentorica skupine Darja Lobnikar Lovak povedala, kako se nekaj članic skupine pri likovnem ustvarjanju družijo že kar sedem let, vsako leto pa se pridruži kakšna nova. Upodabljajo različne motive: krajine, tihožitja in figuraliko. Slikajo na platno z akrilom, na steklo s tušem, pa tudi v pastelu. Vsaka od slikark si želi le, da bi na platnu lahko pričarala lastne vizije. Ne glede na to, ali vsako sredo ustvarjajo na Taboru v prostorih nekdanje krajevne skupnosti Tabor ali pa se odpravijo v naravo oziroma v mesto. Spomladi so bile na Gradu in v Križankah. Lotile so se tudi modeliranja z glino. Tako je za letošnjo razstavo vsaka pripravila svoj umetniški izdelek. In prav ti so zbudili veliko zanimanja in radovednosti obiskovalcev. Zahvalila se je za tehnične izboljšave v sami dvorani, ker so tako lahko letos razstavljale večje formate slik. »Naše ustvarjanje je predvsem priložnost za osebno rast in prijetno druženje,« je na koncu še povedala mentorica.

Odprtje razstave so z venčkom ljudskih pesmi popestrili učenci Osnovne šole Majde Vrhovnik pod vodstvom Vilme Petelin. Tako kot vedno je odprtju razstave sledilo druženje s prijetnim klepetom o ustvarjanju in o tem, kaj članicam Likovne skupine Pušcl tovrstno ustvarjalno druženje prinaša.

ČS Črnuče

Podljubelj, 8. junija 2013

Milena Lešnjak

8. junija ob 9. uri se nas je zbralo za poln avtobus članov ZZB za vrednote NOB iz Črnuče in okoliških krajev. Namenili smo se na spominsko slovesnost ob 68. obletnici osvoboditve edine podružnice taborišča Mathausen v Sloveniji. Da si osvežimo spomin mi, ki še pomnimo strahote druge svetovne vojne, in za tiste, ki tega niso doživeli, naj najprej podam nekaj osnovnih podatkov za tisti čas.

V drugi svetovni vojni je bilo prizadetih 61 držav z 1,7 milijarde prebivalcev. Bilo je 120 milijonov vojakov in 60 milijonov žrtev, večina med civilisti. Nemška država je zgradila (tudi italijanska) velika taborišča, kamor so zapirali ljudi, cele družine, narodnosti, ki jim niso bile pogodu, ker so menili, da niso »arijske« rase: Žide, Poljake, Slovence, Čeha ... Na Podljubelju so že leta 1941 zgradili civilno taborišče za zapornike, ki naj bi gradili cestni predor skozi Karavanke, da bi imeli severnjaki hitrejšo pot na jug, do morja. V noči z 29. na 30. junij 1941. leta so borci 2. Kokrškega odreda taborišče požgali in dela pri predoru so zastala. Vendar okupator ni pozabil na svojo idejo in tako so spomladi 1943 začeli graditi novo taborišče. Barake so obdali z bodočo žico in 4 stražnimi stolpi. Julija 1943 so esesovci iz Mathausa sem pripeljali prvih 100 političnih zapornikov 16 različnih narodnosti; večina je bila Francozov, zraven so bili še Belgijci, Rusi, Poljaki in Slovenci. To taborišče je bilo edina podružnica Mathausa na slovenskih tleh, čeprav je bilo vseh podružnic 49, posejanih v raznih krajih, večina po Avstriji.

Ujetniki so kopali tunel ob pičli hrani in železni disciplini pod nadzorom esesovcev. V vsem času se je zvrstilo čez tisoč zapornikov, med njimi okrog 120 Slovencev. Ne bom izgubljala besed o maltretiranju, pičli hrani, slabih higienskih razmerah in neprestanem priganjanju k delu. Če je kdo umrl ali so ga ubili, je njegovo telo končalo na rešetkah niže ob potoku, kjer so ga zažgali. Oslabele so tudi pošiljali nazaj v glavno taborišče, kjer so dočakali smrt. Kokrški odred je večkrat poskušal ujetnike

osvoboditi, a je nemška posadka okrepila postojanko z orožjem ter povečala število esesovcev na 300 torej: na tri zapornike en esesovec z vso oborožitvijo). Prvi avto je skozi predor zapeljal 4. decembra 1944, vendar je ostalo še veliko dela za čez zimo.

Proti koncu vojne, ko je bilo že jasno, kdo jo izgublja, so se pričeli umikati skozi predor v Avstrijo ostanki nemških, ustaških, četniških in domobrantskih čet. Taboriščni poveljnik SS pa je nameraval takrat vse ujetnike pogati v predor in jih pokončati. Ko so izvedeli za njegovo namero, so partizani zasedli hribe nad taboriščem in začeli streljati z mitraljezi. Vedelo se je, da so Rusi že pri Gradu in da Angleži prodirajo čez Tirolsko. Osnovne informacije o partizanskih pripravah na napad je ujetnikom prinašal inženir Janko Tišler, ki je sodeloval z odporniškim gibanjem. 6. maja 1945 so iz taborišča pobegnili vsi žandarji in varovanje je bilo okrnjeno. Večina ujetnikov se je 8. maja pridružila partizanom, ostali so le bolni, ki so jih prepeljali v Trzič. Med njimi je bilo 150 Francozov, ki so ustanovili brigado Liberté.

Na mestu, kjer je bilo taborišče, je danes spominski park, urejen po načrtih arhitektov Borisa Kobeta in Vlasta Kopača. V enem od objektov so vgrajene spominske plošče z imeni vseh 31 taborišč, kjer so bili med 2. svetovno vojno internirani Slovenci. **V spomin in opomin** je postavljena spominska arena z napisom **OBTOŽUJEM – JACCUSE**.

Na slovesnosti smo se zbrali zato, da ohranjamo spomin na dogajanja v Podljubelju z mislijo na ljudi, ki so tam trpeli ali celo izgubili življenje. **V SPOMIN IN OPOMIN na grozote vojne**, ki se ne smejo nikjer več ponoviti. In tja **SE BOMO ZNOVA VRAČALI vsako naslednje leto ob istem času**.

Ob kulturnem sporedu in pozdravih tržiškega župana je spregovorila tudi ministrica za delo, socialne zadeve in enake možnosti Anja Kopač Mrak, ki je med drugim poudarila tudi, da si moramo s strpnostjo zgraditi svet, ki bo vsakomur zagotavljal človeško dostojanstvo ter spoštovanje. Da bomo živeli v državi, kjer se spoštuje zakone in zagotavlja socialne pravice, kar je zapisano tudi v naši ustavi. - Vreme nam je bilo naklonjeno, sonce in oblaki so se izmenjavali. In srečali smo kar nekaj starih, dobrih znancev in prijateljev.

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtinskih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana
e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljan.si

ČS Moste

Moščanski dan sosedov

D. S.

»Iz različnih poti v složno bivanje« je misel, ki je vabila na letošnji Moščanski dan sosedov, ki smo ga v Mostah 28. maja 2013 na parkirišču TE-TOL pripravili že devetič. Mestna občina Ljubljana se je namreč leta 2005 pridružila veliki družini evropskih mest, združenih v projekt Evropski dan sosedov. Letos je ta družina štela že več kot 1200 mest in stanovanjskih združenj iz več kot 30 držav z več kot milijon prebivalci.

Tudi v Mostah se nas zbere vsako leto več, saj to srečanje bogati naše medsosedske in medčloveške odnose, in to prav v času, ko se včasih laže pogovarjamo z ljudmi z drugega konca sveta, kot pa pozdravimo svojega sosedo in poklepčemo z njim. Tudi tako se upiramo brezbriznosti in osamljenosti in spodbujamo medsebojno pomoč in solidarnost. »Zato pridite, da se spoznamo, poklepčemo, morda skupaj dobimo kakšno idejo, kako popestriti življenje in delo v našem okolju,« je med drugim v vabilu zapisala predsednica Sveta ČS Moste Stanka Marija Ferencak Marin, ki nas je na njej lasten človeško topel način tudi prva nagovorila. Za njo nam je prijetno razpoloženje zaželel gospod Samo Lozej, direktor podjetja TE-TOL, ki nam je tudi letos prijazno odstopilo svoj prostor.

In potem se je začelo. Najprej so nam pevke in pevci Doma starejših občanov Nove Fužine zapeli svojo *Fužinsko himno*. Sledili so srbski plesi v izvedbi mladih folkloristov KUD Mladost in ples ter pesmi ukrajinske folklorne skupine Zorecvit. Dijakinje Gimnazije Moste so z obiskovalci ustvarjale izdelke iz gline, nastopile pa so s hip hopom, trebušnim plesom in pesmijo *Calling grace*. Zelo zanimiv je bil tudi nastop skupine Fuskabo (OE SKALA), ki nam je v plesu in igri, v kar so vložili več kot dva meseca trdega dela, predstavila, kako lahko mladi ustvarjalno porabijo svoj čas in v življenju naredijo veliko dobrega tako zase kot za skupnost. Mladostni zagnanosti in energiji je sledil pevski nastop starejših, ki svoje življenjske izkušnje dopolnjujejo v CAF-u, centru aktivnosti za starejše kot samostojne organizacijske enote v DSO Nove Fužine. Ubrane glasove so spremljali kitaristi, kasneje pa se jim je pridružila še glasbena skupina PYROXE, hevny metal skupina mladih fantov, ki so se med drugim predstavili tudi Dylanovo pesmijo *Knocking on the heavens door*. Živahen in osvežujoč je bil nastop plesne skupine BAST, uradni del pa so s svojim nastopom udarno zaključili odrasli folkloristi KUD Mladost. Na koncu je seveda sledilo neizbežno kolo, ki so se mu pridružili številni iz občinstva.

Udeleženci, kar 24 nevladnih in drugih organizacij, so nam brezplačno prijazno ponudili tudi številne kulinarčne dobrote pa knjige in predstavili pestrost svojih številnih dejavnosti, pa naj gre za gasilce, policiste, planince, mladince, članice in člane ČS Moste ter številne druge ... Na prav poseben način sta druženje zaznamovala tudi modri in rjavi CEVKO javnega podjetja VO-KA, ki sta nas opozarjala na varčno in smotrno uporabo pitne in odpadne vode.

Ko smo odhajali domov v večeru, v katerem sta si roko podajala svetovni dan sonca in moščanski dan sosedov, smo bili veseli in ponosni, da živimo v četrtinski skupnosti, ki živi z ljudmi in za ljudi ... Se vidimo prihodnje leto v še večjem številu!

ČS Sostro

Tudi po 40 letih delovanja v TD Zadvor ne popuščamo

Primož Leban

V Zadvoru, vzhodnem predmestju zelenega mesta, je redko dolgčas. Če po naključju ne ropota katero izmed društev, ki imajo sedež v osrčju kraja, t. j. v Zadrudnem domu, pa s svojimi rednimi in tradicionalnimi prireditvami vskoči Turistično društvo Zadvor, ki letos slavi 40. obletnico delovanja. Kot ponosno povedo člani, se je v teh letih nabralo precej lepih dosežkov in dobrih zgodb, začeniš s tisto o postavitvi Brunarice Zadvor, ki naj bi postala osrednji prostor druženja in hkrati točka sprostitve. Z veliko dobre volje in prostovoljnega dela je Brunarica Zadvor zaživela v letu 1978 in od tlej neprenehoma upravičuje pričakovanja svojih snovalcev, saj ne gre zgolj za družabno točko, temveč je v letih svojega obstoja pridobila še funkcijo prireditvenega prostora, otroškega igrišča, s trimstezo tudi rekreativnega središča. To je pravzaprav že od začetka, saj ji že od takrat dela družbo dvostezno balinišče. Še več, balinišče je tam že od leta 1974.

Društvo, ki si je za smoter svojega delovanja izbralo razvijanje turizma, ki je sicer opredeljeno kot celota odnosov in pojavov, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja oseb, za katere kraj nastanitve ni niti glavno niti stalno bivališče niti kraj zaposlitve, je v vseh letih obstoja iskalo primerjalne prednosti v varovanju okolja, organizaciji prireditev, srečanj in izletov. V ta kontekst seveda sodijo še izobraževanja v obliki različnih praktičnih delavnic, kjer se člani lahko seznanijo in poglobijo svoje znanje o vseh niansah turistične dejavnosti

Danes društvo šteje 83 članov, ki organizirajo in sodelujejo pri množici lokalnih prireditev. Kot je že običajno, prav to društvo poskrbi za organizirane pustne norčije v tem delu mesta, prav tako pa se že tradicionalno angažira v marcu, ko pripravi prireditev v čast 8. marcu, materinskemu dnevu in dnevu mučenicov. Na ta način društvo prispeva h krepitvi lokalne pripadnosti in boljšim medsosedskim odnosom. Društvo se sicer redno udeležuje tudi čistilne akcije *Za lepšo Ljubljano* in si nasploh prizadeva za popularizacijo vzhodnega dela Ljubljane. Tudi zato in predvsem zaradi spomina na tragične dogodke je v letu 2012 sodelovalo pri organizaciji proslave in priprave razstave ob 70. obletnici požiga Podlipoglava in Lipoglava ter bojev na Pugledu. Ker v društvu verjamejo v rek, da smo turizem ljudje, se še posebej skrbno posvečajo povezovalnemu vidiku delovanja. Kar nekaj društvenih akcij je namenjenih druženju na način prijateljskega s koristnim. Tako so v ta namen organizirali delavnico o izdelovanju velikonočnih aranžmajev in voščilnic ter v sodelovanju z vrtcem iz Zadvora izpeljali prireditev *Pozdravimo pomlad*.

Med tradicionalne prireditve društva lahko zdaj že uvrstimo družabno-tekmovalni festival domačih salam. V povezavi s trenutnim najemnikom Brunarice Zadvor so letos že šestič zaporedoma organizirali *Salamiado* – družabni dogodek, na katerem se srečajo in pomerijo lokalni izdelovalci salam. Običajno je sodniška rabota precej zagonetna reč, saj je bogastvo okusov razkošno in mamljivo. Tradicionalno je tudi prvomajsko kresovanje in pohod na Molnik ter sodelovanje pri izvedbi Molniškega teka.

Fotografije: arhiv TD Zadvor

Agilno Turistično društvo Zadvor letos slavi 40-letnico delovanja.

V sklop aktivnosti Turističnega društva Zadvor spada še priprava in izvedba krajevnega praznika ter pomoč Balinarskemu društvu Zadvor pri izpeljavi balinarskega turnirja. Nekako samoumevna je tudi udeležba društva na Prazniku jeseni in Zeljadi. Tudi to sta prireditvi, ki promovirata kakovost lokalnega pristopa k življenju. Kot je zdaj že v navadi, se bo tudi leto 2013 zaključilo s tarokerskim turnirjem in novoletnim srečanjem članic in članov TD Zadvor.

Že uvodoma smo omenili, da društvo v tem letu slavi 40 let obstoja in ob tej priložnosti se je Brunarica Zadvor še enkrat več izkazala kot priročen prireditveni prostor. 13. aprila, sredi navala vremenske muhavosti, je bilo pripravljeno sproščeno in prisočno praznovanje obletnice, kjer so se člani in somišljeniki zaobljubili k nadaljnjemu delovanju društva ter snovanju novih prijemov k promociji turizma na vzhodnem delu mesta Ljubljane, tam »čez obvoznico«. Podelitev priznanj ustanovnim članom in tistim, ki skrbijo za aktivno Turistično društvo Zadvor, so popestrili podokničar Franc Pestotnik, Alfi Nipič, Tanja Zajc Zupan in njena hči Ana, Brigita Vrhovnik Dorič, učenci OŠ Sostro, vokalna skupina Sotočje in kakopak tudi lokalni junaki – ansambel Skala, manjkala ni niti torta. Seveda je o prijetni zabavi odveč izgubljeni besede, legendarni trenutki se bodo tako ali tako zapisali v zgodovino.

Sklepne besede v poročilu o delovanju TD Zadvor so usmerjene v prihodnost. Kot zatrjujejo člani, bo nedvomno društvo še naprej iskalo smisel svojega obstoja v pripravljajanju prireditev, ki bodo promovirale domače kraje in posebnosti tega konca. Na ta način si bo po eni strani prizadevalo za prijetno, prijateljsko in razumevajočo lokalno skupnost, v kateri se bodo po drugi strani dobro počutili tudi obiskovalci od drugod. V društvu še posebej poudarjajo zavezo k nadgradnji že uveljavljenih aktivnosti. Za konec velja zapisati še povabilo k sodelovanju za vse ljudi dobre volje, ki si želijo sprostitve, srečanja, rekreacije ali pa samo malo miru in umirjenosti, da se pridružijo članom TD Zadvor – pri njih ni nikoli dolgčas!

Pomladni zagon pelje ŠD Zadvor v aktivno poletje

Primož Leban

Po nekaj mesecih je ponovno napočil čas, da se oglasimo iz vzhodnega konca Ljubljane in poročamo o aktivnostih Športnega društva Zadvor, ki so jih prizadevni člani društva pripravili v prvi polovici letošnjega leta. Društvo se ni izneverilo slovesu društva, ki deluje v javnem interesu in se zato niti to pomlad ni pustilo ujeti spomladanski utrujenosti, saj je z lepim naborom aktivnosti tej nadlogi zanesljivo ubežalo poletju naproti.

Prek zimskega spanja na tek ob baklah

Pravzaprav lahko z veseljem poročamo, da se društvo v začetku leta tudi po naključju ni pogreznilo v zimski spanec, temveč je bilo vseskozi aktivno. Med drugim je tradicionalno in uspešno izpeljalo vsaj dva interna turnirja, ki sta povezana z redno rekreacijo skozi celotno sezono. Košarkarji so tako uspešno izpeljali svoj *Januarski zadetek*, na podoben prijateljskem, a vseeno napetem turnirju dvojic so se pomerili tudi igralci badmintona. Na tem mestu se sicer lahko pohvalimo tudi z namiznoteniško sekcijo, ki uspešno nastopa v eni izmed rekreativnih lig, ki potekajo na območju Ljubljane. V sezoni 2012/13 je v organizaciji ŠD Zadvor potekalo kar 24 različnih vodenih oblik rekreativnih vadb, ki so bile vse po vrsti precej dobro obiskane. V vsaj takšnem obsegu si želimo nadaljevati tudi v prihajajoči sezoni 2013/14.

Kljub hecni zimi so letos končno spet nastopile ugodne razmere za tek na smučeh v dolini pod Urhom. Vsem vremenskim nevšečnostim navkljub, ko je en dan snežilo, drugi dan deževalo, namesto mraza so vladale plundraste temperature in je bilo

progo za tek na smučeh težko vzdrževati, je društvu uspelo izpeljati nekaj zimskega veselja. Tisti torek, ko so se vremenske razmere vsaj malo uskladile, je bilo sploh živahno. Že dopoldne so se lahko zainteresirani na začetniškem tečaju teka na smučeh seznanili z uvodnimi kardio-tehničnimi triki na ozkih smučeh, pozno popoldne pa je šlo zares. S pomočjo spletnega obveščanja se je nabralo nekaj tekačev, ki so se pomerili na prireditvi *12. Tek ob baklah* ter na dogodku pričarali pravo rekreativno prijateljsko vzdušje. Vreme je v zaključku dneva le poskrbelo za nekaj neizogibnega pršenja, a zaveza k nadaljevanju tekaške zgodbe naslednje leto je ostala.

Z Molniškim tekom mimo spomladanske utrujenosti

Pomlad je čas novega zagona in načrtovanja, a tudi dokončnega zaključevanja preteklih projektov. Društvo inventuro običajno opravi na spomladanskem občnem zboru, že tradicionalno pa predstavlja vrhunec spomladanskih aktivnosti *Molniški tek – memorial Milana Briclja*, ki smo ga letos pripravili že 32. zapored in je bil tudi letos vključen v nacionalno mrežo *Za naravi prijazne športe 2013*.

Molniški tek – memorial Milana Briclja že dolgo ni zgolj enodnevna prireditev, kjer lahko tekači dirjajoč od starta do cilja očistijo ventile, temveč je pravzaprav ekološko-rekreativni festival, ki se začne v začetku aprila s čistilno akcijo, v kateri se dolino Konjščice temeljito očisti; med drugim člani ŠD Zadvor poberejo vse ljubzenske in druge odpadke, ki jih zaljubljeni pujsi tam pustijo čez leto. Po očiščenih trasi so se tudi letos v treh zaporednih aprilskih petkih pred glavnim dogodkom zapodili najbolj radovedni in neučakani tekači. ŠD Zadvor jih je na t. i. *Zmenkih s traso* popeljal po vseh ravninah, klancih, ovinkih, travah uradnega kroga prireditve, zaradi česar je izgovor o nepoznavanju trase izzvenel. Na teh deževnih snidenjih dobre volje se je v prijetnem tempu med drugim debatiralo tudi o mogočih izboljšavah naše tekaške prireditve. Nekaj izboljšav bomo poskušali udejanjiti že naslednje leto.

Za kroniste beleženje tradicionalnih dogodkov lahko pomeni pravo moro, ker je suhoparnost, ki nujno izpusti iz poročila vse tiste nianse, ki dogodku zagotovijo »šmek«, po katerem dogodek slovi v okolici *pa i šire*, vedno nevarno blizu. Podobno sladke muke že nekaj časa doživljamo tudi v ŠD Zadvor, saj je Molniški tek prireditev, ki je z nami že precej časa, zato se z lahkoto izgubljam v preigravanju samoumevnosti, kot je navajanje faktov o zgledni organizaciji, dostojnem številu tekačev, o prijetnem vzdušju. O vsem tem lahko poročamo tudi letos, saj prav veliko renčanja (bili pa so konstruktivni predlogi) s strani udeležencev nismo bili deležni, bili pa smo deležni opazk o dobrem rekreativnem dogodku v zeleni bližini zmajevega mesta. Nemara si zato lahko privoščimo in zapišemo, da je letošnji tek minil v prijetnem in sproščnem razpoloženju, kjer so lahko tekači na krožni trasi, v čudovitem nedeljskem vremenu v dolini Konjščica pod Urhom v okviru različnih razdalj in kategorij demonstrirali trenutno pripravljenost. O dobri formi 130 tekačev nedvomno pričajo tudi rezultati. Če obiščete našo spletno stran, si poleg doseženih časov lahko v fotogaleriji pričarate še boljši vpogled v dogajanje na dan 21. 4. 2013. Ugotovili boste, da so poleg tekačev nastopale tudi plesalske orientalskih plesov in demonstratorji večšine tai ji quan – oboji člani ŠD Zadvor (<http://www.sportnodrustvozadvor.si/26-novice/152-32-molniski-tek-vtisi.html>).

Čez poletno siesto po klančku gor – po klančku dol ...

Z izpeljanim Molniškim tekom in z zaključkom vodene rekreacije konec maja se tempo v društvu ni umiril, saj člani vseskozi podajajo pobude za nadaljnje aktivnosti. Ena od teh je ponovno obudila letošnje kolesarsko prireditev *Po klančku gor – po klančku dol*, ki bo letos doživela štirinajsto izvedbo. Prireditev je namenjena uživaškemu rekreativcem, kolesarskim družinam in vsem tistim radovednejšim, ki jih zanima, kaj se skriva za naslednjim *klančkom*, ne glede na to, ali ga je potrebno prepeljati gor ali dol. Po klančku gor – po klančku dol je kolesarski projekt netekmovalnega značaja, v katerem sodelujoči

Foto: arhiv ŠD Zadvor

Utrinki iz vse leto zavzeto dejavnega Športnega društva Zadvor.

z vpisovanjem žigov v kontrolno knjižico pridobiva točke. V kontrolni knjižici je letos 40 kolesarskih ciljev, ki pomenijo vsaj toliko prijetnih kolesarskih dogodivščin. Poleg 25 standardnih ciljev v okolici Ljubljane je v knjižico dodanih še 10 tematskih točk. Te so letos locirane v področje doline Soče, med drugim pa bo za pridobitev žiga potrebno odkolesariti tudi čez naše meje. V knjižici je ponovno na voljo tudi pet praznih prostorov, v katere lahko vpišete svoje predloge ali zanimivosti, ki smo jih mi morda spregledali. Več o akciji si lahko preberete na

Foto: arhiv OŠ Šentvid

Praznični športni dan OŠ Šentvid na prireditvi *Skoči z Jurijem Tepešem*

<http://www.sportnodrustvozadvor.si/prireditve/po-klancku-gor-po-klancku-dol.html>. Vabljeni k udeležbi!

... do jesenskega zagona

Poleg naštetega pa ima ŠD Zadvor letos v načrtu tudi obnovo sicer dobro obiskane trimsteze, ki se v dolžini treh kilometrov vije čez Zadvorski hrib. Od zadnjih popravil je namreč minilo že nekaj časa in večina telovadnih postaj si zasluži poštenih izboljšav. V želji za čim kakovostnejšo obnovo si društvo prizadeva pridobiti čim več finančnih in drugih sredstev, ki bi dodatno oplemenitila prostovoljno delo članov, ki ga ti namenijo za uspešno delovanje društva. Vsekakor želimo tudi ta projekt uspešno izpeljati še letos.

Kot je razvidno iz poročila o spomladanskem dogajanju v okviru našega društva, si člani društva na različne načine prizadevajo približati načela zdrave rekreacije čim širšemu krogu ljudi. Tej usmeritvi bomo sledili tudi v prihodnje. Že jeseni bo v ta namen spet živahno, saj bo ŠD Zadvor sodelovalo na festivalu *Veter v laseh*, zgolj nekaj dni kasneje pa bo pripravilo tudi *Dan športa Četrtna skupnosti Sostro*. Ne bo nam dolgčas! Se morda kje vidimo?

ČS Šentvid

Skoči z Jurijem Tepešem na OŠ Šentvid Ljubljana

Janko Rošelj

18. maja 2013 se je na igrišču OŠ Šentvid »dogajalo« kot že dolgo ne. Skupaj s skakalnim društvom Dolomiti iz Guncelj, katerega član je tudi poseben gost tistega dne Jurij Tepeš, smo pripravili praznovanje prav posebne vrste. Pa ne zato, ker je v dnevu brez oblaka kraljevalo sonce kot le redko to pomlad, pač pa zato, ker so šolsko igrišče preplavili športa željni učenci in učenke, njihovi starši, bratje, sestre, prijatelji ter učiteljice in učitelji. Najprej so se pomerili v zdaj že tradicionalnem družinskem teku, nato pa še v dveh skupinskih tekih: na krajši in daljši razdalji. Skupaj z njimi sta poleg letošnjega planiškega šampiona Jurija Tepeša tekla tudi dobitnik dveh odličij z letošnjega svetovnega prvenstva v Predazzu Peter Prevc in glavni trener slovenskih orlov Goran Janus. Jurij je bil kot naš nekdanji učenec deležen prav

Foto: Mirjana Ribič

Labodja družina s petimi mladički razveseljuje sprehajalce ob Koseškem bajerju.

posebne pozornosti. Učenci so skupaj s svojimi mentorji na odru pred šolo pripravili nekaj zanimivih vprašanj za Jurija, Petra in Gorana. Iskreni, kot znajo biti le otroci, so z neposrednimi vprašanji iz njih izvabili nekaj zelo zabavnih odgovorov, ki so praviloma povzročali skupinski smeh, aplavz ali oboje skupaj. Po opravljenem »ustnem izpitu« skakalnih asov je bil na vrsti prvi vrhunec dneva – torta velikanka. Jurij, Peter in Goran si še niso dobro »obliznili prstov«, že je sledilo nadaljevanje športno zabavnega programa. Na petih postajah smo pripravili polžji, zajčji, kengurujski in ptičji izziv ter izziv natančnega metanja žogic, da sta se skakalca lahko izkazala še kje drugje in ne le na skakalnicah in letalnicah. Pri vsakem od izzivov sta postavila rezultat, ki so ga potem obiskovalci poskušali preseči. In so ga presegli. Z obilo smeha in v veselem razpoloženju so se navzoči lahko ustavili tudi ob skrbno pripravljenih delavnica: izdelovali so aviončke iz papirja, vetrnice, zmaje, zrlji v nebo skozi objektiv teleskopa ali si čas popestrili ob igranju igre Slovenija. Lahko so si privoščili tudi oddih ob jogi ali prebiranju knjig v knjižnici, nekaj pa se jih je odločilo tudi za možgansko telovadbo v šahovski delavnici.

Dan smo sklenili z zabavno tekmo med dvema ognjema med učenci in učitelji OŠ Šentvid in skakalci ter z njihovimi trenerji, za konec pa so najpogumnejši zaplesali še skupinski improvizirani ples Harlem Shake. Obilica pozitivne energije, smeha, toplih besed in prijetnih doživetij, ki smo ji bili priča tisto soboto, je plačilo za ves trud, ki smo ga vložili organizatorji v prireditve. Pravijo, da pogumne spremlja sreča. Verjetno prav zato skakalci zmagujejo, nas pa je ves dan prireditve v sicer deževnem tednu grelo majsko sonce.

ČS Šiška

Labodji mladiči na Koseškem bajerju

Mirjana Ribič

Letošnjo pomlad Koseški bajer prvič gosti labodji par s petimi mladički. Pozimi je bilo na bajerju okoli 27 labodov, med njimi tudi labodji par, ki je ustvaril družino. Labodji par potrebuje za svojo družino okoli petsto metrov do enega kilometra krožnega prostora, zato je odgnal druge labode. Bajer je prav zaradi mladičkov najbolj oblegana turistična točka Ljubljancev in je tudi najlepša sprehajalna in kolesarska pot, ki ga obdaja.

Strokovnjaki za prehranjevanje labodjih mladičev in odraslih labodov opozarjajo, naj jih ne hranimo s kruhom, kajti kruh lahko mladiče zaduši in privablja velike in majhne ribe, ki so velika nevarnost za mladičke. Mladiči in odrasli labodi najraje jedo regrat, travo in koruzo. Sprehajalci ob jezeru so povedali, da je bilo sprva šest mladičkov, zdaj jih je le še pet. Sumijo, da je enega pojedla velika riba, ki tehtala tudi čez deset kilogramov.

3. srečanje sodelujočih v projektu COMENIUS HELP

Vanja Zidar Šmic

Zasebna gimnazija Erudio sodeluje v dveletnem mednarodnem projektu *Comenius HELP – Harmony for Earth, for Life, for People (2012–2014)*, ki se osredotoča na ekologijo in ozaveščanje

Foto: Nik Rovani

Učitelji in učenci zasebne gimnazije Erudio, ki sodelujejo v dveletnem mednarodnem projektu Comenius HELP, na sprejemu v Mestni hiši.

posameznika o pomembnosti čiste narave ter je financiran iz evropskih sredstev. Naša šola v projektu sodeluje skupaj s turško, špansko, poljsko, francosko, portugalsko, malteško, italijansko in romunsko partnersko srednjo šolo. K sodelovanju nas je povabila glavna koordinatorka projekta Liliana Oprea iz Romunije.

Prvo srečanje partnerskih šol brez udeležbe dijakov je potekalo konec meseca septembra 2012 v glavnem mestu Turčije Ankari. Na uvodnem srečanju vseh partnerskih šol, ki ga je gostila zasebna šola TED Ankara College, smo vsi učitelji predstavili svoje šole. Naša šola se je predstavila s kratkim filmom o šoli in Ljubljani, ki so ga pripravili dijaki.

Drugo srečanje partnerskih šol je potekalo konec novembra 2012 v španski Valencii. Dijaki iz vseh sodelujočih držav so pripravili predstavitev o biotski raznovrstnosti in alternativnih virih energije v posamezni državi. Šola gostiteljica IES LA SÈNIA, Paiporta je za vse gostujoče dijake pripravila delavnice, kjer so iz odpadnih materialov izdelovali različne umetniške predmete, in sicer zaplestnice, ogrlice, obeske in celo glasbila.

Tretje srečanje sodelujočih v projektu Comenius HELP, ki je potekalo v začetku marca 2013 v Ljubljani, je po vnaprej pripravljenem razporedu organizirala naša šola. Gostili smo 17 učiteljev in 20 dijakov iz prej omenjenih držav. Slednji so bili nameščeni pri 14 slovenskih dijakih oziroma njihovih družinah, ki se jim na tem mestu še enkrat iskreno zahvaljujemo za izkazano gostoljubje.

Na sončno nedeljo smo učiteljem pričarali lepote Ljubljane. Najprej smo si ogledali boljši trg, ki vsako nedeljo na breg Ljubljance privabi veliko obiskovalcev in ljubiteljev starin. Z vzpenjačo smo se povzpeli na Ljubljanski grad, s katerega se je zaradi jasnega vremena razprostiral prelep pogled na celotno mesto in njegovo okolico. Sprehodili smo se po mestnem jedru in učiteljem pokazali glavne ljubljanske znamenitosti, kot so park Zvezda s kipom emonskega meščana, Kongresni trg z Univerzo in Filharmonijo, Križanke, NUK, Lontovž, Čevljarški most, Stari trg z Magistratom in Robbovim vodnjakom, Stolnico, Tržnico, Zmajski most, Mesarski most in Tromostovje, Prešernov trg z Urbančevo in Hauptmannovo hišo in seveda s spomenikom Franceta Prešerna, Nebotičnik, Narodno galerijo, Opero, Narodni muzej in zgradbo slovenskega parlamenta. Ob ogledovanju vseh teh znamenitosti seveda nismo mogli mimo omembe arhitekta, ki je najbolj zaznamoval našo prestolnico, Jožeta Plečnika. Gostujoči učitelji so bili nad našo prestolnico popolnoma prevzeti in očarani.

Slovenski dijaki in njihovi starši pa so gostujočim dijakom poleg ogleda Ljubljane odkrili še delček naravnih lepote, ki jih skriva Slovenija. Španski in malteški dijaki so sploh prvič v življenju videli sneg in okusili zimske radosti, zato jim bo Slovenija še posebej ostala v spominu.

Naslednja dva dneva sta bila bolj delovna, zato smo kar nekaj časa preživeli v šoli. Prvi dan so dijaki predstavili primere varstva potrošnikov v posameznih državah. Predstavitve so bile izredno izvirne, saj so dijaki v večini primerov posneli kratke, tudi s humorjem obarvane filme. Sledila je predstavitev ekoloških zgodbic in pesmi, ki so jih napisali dijaki. Drugi dan je bil vrhunec našega srečanja s t. i. zelenim pohodom po centru Ljubljane. Dijaki so se v spremstvu učiteljev mirno sprehodili od parka Tivoli čez Cankarjevo cesto, Čopovo in Stritarjevo ulico do Mestne hiše. Vsak od nas je imel na sebi kos oblačila zelene barve. Nosili smo tudi nekaj transparentov zelene barve, ki smo jih poprej pripravili v šoli. Opremljeni so bili z različnimi ekološkimi slogani v jezikih vseh devetih sodelujočih držav in v angleščini, ki je naš povezovalni jezik. Ekološka slogana, ki so ju izbrali slovenski dijaki, sta bila:

»Bo rdeča kapica še kdaj srečala volka? Varujmo naravo!«

»Zapirajmo vodo! Ne pustimo, da se nam življenje izteče skozi pipo!«

»Zeleni pohod« se je končal v Mestni hiši, kjer nas je v imenu župana Zorana Jankovića prijazno sprejela in pogostila Marija Fabčič, vodja Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje.

Zvečer smo za naše goste pripravili »slovenski večer«, kjer so naši dijaki v vmesnimi glasbenimi in plesnimi vložki sami poskrbeli za promocijo Slovenije. Na koncu smo se vsi posladkali z domačimi dobrotami, potico, gibanico in piškoti, katerih peko je organizirala ena od učiteljic. Na naš zadnji uradni dan srečanja 6. marca smo se odpravili na celodnevni izlet. Ogledali smo si Postojnsko jamo, pršutarno Lokev na Krasu in Piran. Zvečer so se vsi dijaki še zadnjič družili ob igranju bowlinga, učitelji pa smo na »zadnji večerji« okušali slovensko kuhinjo in se zadovoljni nad videnim, slišanim, skratka celotno organizacijo, na koncu poslovili.

Naše zadnje srečanje v šolskem letu 2012/2013 je bilo maja v Zawierciu blizu Katowic na Poljskem. Naslednje šolsko leto pa bomo obiskali še Mont-de-Marsan v Franciji, Naxxar na Malti, Aveiro na Portugalskem in Decimomannu na Sardiniji. Veselimo se že novih izzivov, ki nas čakajo na prihodnjih srečanjih.

Razstava o pionirski progi

Janez Vovko za TD Koseze

Med 4. in 28. junijem je bila na šestih panojih v knjižnici Šiška na ogled razstava o Pionirski progi nekoč in danes. Poleg podrobnega opisa so bile predstavljene številne fotografije iz obdobja 1948–1954 in fotografije, posnete na trasi proge v zadnjih letih. Dodani so bili tudi načrti tirne situacije vseh treh postaj. V posebni vitrini so bili na ogled maketa postaje Jelenov žleb v Kosezah in modeli lokomotive ter vagonov, kakršni so vozili na Pionirski progi. Maketa postaje in vozni park so izdelani v merilu 1:87 po originalnih načrtih. Razstavo sta pripravila člana TD Koseze Roman in Venčeslav Thaler, sicer lastnika zasebne modulne železniške makete, ki je postavljena v prostorih OŠ Koseze

Oznake za Pionirsko progo

Janez Vovko za TD Koseze

Tik pred 65. obletnico začetka obratovanja Pionirske proge so po zaslugi podžupana prof. Janeza Koželja pripravili in postavili 5 napisnih tabel ob trasi nekdanje Pionirske proge, na kateri je danes v večjem delu od Viča do Kosez kolesarska steza. Na vsaki tabli je drugačna fotografija in kratek opis same proge. Prva tabla je pri lesenem mostičku čez Glinščico v Rožni dolini, druga pri vhodu v novo Biotehniško fakulteto, tretja na križišču Večne poti in Ceste na Brdo, četrta poleg postaje Jelenov žleb na Koseški cesti in zadnja poleg Poti ob Koseškem bajerju.

ČS Polje

Pot pod noge ob Evropskem dnevu sosedov

Mag. Minka Jerebič

Komisija za kulturo, pripravo prireditev in informiranje pri Svetu ČS Polje je ob Evropskem dnevu sosedov organizirala pohod po četrtini skupnosti. V četrtini skupnosti delujeta Planinsko društvo Saturnus in Planinsko društvo Polje. Ob sta bili pripravljene, da skupaj s četrtino skupnostjo organizirata pohod. Pohod je potekal po dveh smereh. Ena skupina se je zbrala v Krajinskem parku Zajčja dobrava in pot nadaljevala do najstarejšega mlina in posestva v Zalogu do Perlesa. Pot jih je vodila do sotočja treh rek. Reke Ljubljanka, Sava in Kamniška Bistrica, kot da bi čutila obisk, so žuborele in si nagajivo podajale roke ter skupaj nadaljevale svojo pot. Sledil je ogled starega dela Zaloga.

Druga skupina se je zbrala pred sedežem četrtne skupnosti in pot nadaljevala proti Slapam ob Ljubljani. Pot je potekala ob

Foto: arhiv ČS Polje

Ob evropskem dnevu sosedov so v ČS Polje organizirali pohod po četrtini skupnosti.

Ljubljani, mimo Vevč, Zgornjega Kašlja vse do vznožja Debnega vrha. Sledil je krajši postanek ob bajerju. Želve so nagajivo poplesavale po jezeru. Račja družina pa nas je le opazovala. Opazovali smo favno in floro ob tako lepi naravi. Ogledali smo si kraj, kjer sta pred mnogimi leti stali skakalnici. Danes je ostal le še spomin na pretekle dni. Cilj obeh skupin je bila Gostilnica Pri mostu, ki stoji na kraju, kjer je bilo nekoč rečno pristanišče Zalog. Mešani pevski zbor Pentakord je poskrbel za kulturni program. Ob zaključku smo si bili enotni: spoznavanje naše prelepe četrtne skupnosti je treba ponoviti tudi jeseni.

Ob Evropskem dnevu sosedov smo pokukali tudi v sosednjo četrtno skupnost. Zgodaj popoldne so v Domu starejših občanov Fužine člani CAF-a pripravili nepozabno kulturno prireditev, na kateri so nastopili Mešani pevski zbor CAF, njihova solistka in skupina kitaristov. Ob koncu kulturnega programa so skupaj zapeli priredbo skladbe Boba Dylana *Knockin' on Heaven's door*. V avli doma je bila na ogled slikarska razstava akvarelov članov likovne sekcije. Klekjarice so v vitrinah razstavljale svoje izdelke. Letošnja rdeča nit je bila pomlad. Članice sekcije Mozaik pa so pripravile izdelke, ki so bili na prav poseben način okrašeni s čudovitimi mozaičnimi vzorci. Dobri dve uri kasneje je bila v Knjižnici Zalog odprta samostojna razstava Tatjane Vidic, ki svojo ljubezen do slikanja prenaša na platno, kjer nastajajo čudoviti motivi pokrajine, tihožitja in portreti. Sledil je krajši kulturni program, ki so ga z glasbenimi vložki popestrili učenci Glasbene šole Moste Polje, oddelek Polje.

Junij se je začel z izredno velikim številom prireditev. KD Podgrad in TD Zalog sta 7. junija organizirala kulturno prireditev *Pod toplarjem po domače* v Podgradu. Predstavili so se nam številni ansambli in Moška vokalna skupina Sotočje. Glasbeni večer je bil posvečen nepozabnim skladbam Ansambla Lojzeta Slaka in fantov s Praprotna. 8. junija je ČS Polje praznovala svoj praznik. Prireditev je bila v Krajinskem parku Zajčja dobrava, kjer so se predstavila društva in obogatila sobotno popoldne s kulturnim in športnim programom. Zvečer pa so nas povabili gasilci PGD Zadobrova na vrtno veselico, kjer smo se lahko družili s krajanji, sosedi, prijatelji in se zavrteli ob prijetnih zvokih. Za ogled lepote naše domovine je sredi junija poskrbelo TD Zalog, ki je organiziralo izlet.

Evropskemu dnevu sosedov je posvečen le en dan v letu. Tega ne bi mogli reči za našo četrtno skupnost, saj nas druženje s sosedi povezuje vsak dan, vsak mesec, vse leto.

Foto: arhiv ČS Polje

Člani četrtne skupnosti Polje so si ob evropskem dnevu sosedov ogledali tudi slikarsko razstavo v Domu starejših občanov Fužine v sosednji ČS Moste.

»Tako čisto mesto, da lahko ješ s tal!«

Staša Cafuta Trček

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Jakko

Mat Brown

Georgina Rajczonek

Joanne DiMauro

Dr. Sabriye Çelik

Mark Keil

Soonie

Dražan Dennis Sunjić

Zagotovo se ne bi dovolj zavedali, kako zelena, varna, čista, bogate zgodovine, umetnosti in kulture polna nam je dana Ljubljana kot vsakdanji življenjski prostor, ustvarjen po meri človeka, če nam tega ne bi nenehno dopovedovali gostje, ki se pri nas ustavijo za krajši ali daljši čas ali pa se celo pogosto vračajo. Zeleno mesto z zelenim zaledjem in zeleno mestno reko v letošnjem Nantesu ni bilo dovolj za razglasitev naslova zelena prestolnica Evrope 2015 – naslov je 14. junija pripadel Bristolu –, a uvrstitev med štiri finaliste ostaja odlično izhodišče za naprej, posebej če se ozremo po številnih udeležanih in načrtovanih projektih letošnjega in prihodnjega leta. Ti še naprej uresničujejo razvojno vizijo do leta 2015, ki sledi ideji sonaravnega mesta, in tako kljubujejo tudi svetovni finančni krizi. Ob tem pa vlivajo med nas in naše goste v tem trenutku nepogrešljiv optimizem, ki zagotavlja, da je mogoče tudi nemogoče. Prav ta maksima je vodilo tokratne vodstvene ekipe, ki upravlja Ljubljano.

Jakko, študent ekonomije, Helsinki, Finska

V Ljubljano sem prišel prek študijske izmenjave Erasmus. Vaše glavno mesto sem izbral zato, ker ima zelo dobro pozicijo v tem delu Evrope. Moj načrt je bil, da si ob študiju ogledam tudi sosednje prestolnice. Zelo sem zadovoljen s kvaliteto študija na Ekonomski fakulteti. Profesorji so zelo fleksibilni in kooperativni. Počutim se tudi zelo varno. Vsi so mi pripravljeni pomagati. Z mladimi, s katerimi se družim, smo postali pravi prijatelji. Na splošno bi rekel, da ste zelo odprti navzven. Všeč mi je vaš sistem študentskih bonov za prehrano. Za zelo ugodno ceno lahko zaužijete kvalitetno obroko. Tega pri nas na Finskem žal ni.

Mat Brown, gradbinec, Leeds, Velika Britanija

Ravnokar sestavljam vtise o Sloveniji. Priletel sem z nizkocenovnim letalskim prevoznikom Wizz Air, ki na letališču Luton pri Londonu ter na svoji spletni strani na veliko oglašuje polet v vašo prestolnico. Verjamem, da veliko turistov opazi oglas, kjer zmaj in katedrala v ozadju vabita v Ljubljano.

Georgina Rajczonek, Northampton, Velika Britanija

Zelena, zelena in še enkrat zelena je vaša dežela. Tudi Ljubljana. Poleg tega je umirjena in varna. Arhitektura je popolnoma drugačna kot pri nas na »otoku«. Sedem dni je bilo premalo, želim se vrniti. Edina kritika, ki jo imam, je ta, da imate premalo ponudbe za vegetarijance; navdušili so me jadranski kalamari.

Joanne DiMauro, masažna terapevtka, trenerka fitnesa in umetnica, New York, ZDA

Moje počitnice v Sloveniji so pri koncu in kar lebdim na oblakih sreče, tako sem navdušena nad vsem, kar nosi podpis Slovenija. Veste, vi ste izredno iskren in inteligenten narod. Ponosni ste, da ste Slovenci. Občutila sem, da imate radi svojo majhno deželo. Ljubljana je zame najlepše mesto, kar sem jih kdaj videla. Ker sem Američanka, priznam, da si morda mislite, da pretiravam, ampak vam povem, da res tako mislim. Jeseni se vračam s sestro. Že razmišljam o tem, da bom zamenjala svoje stanovanje v New Yorku za mesec dni z nekom iz Ljubljane.

Dr. Sabriye Çelik, profesorica, Balikesir, Turčija

Ljubljana bo za vedno ostala v mojem spominu kot kulturnozgodovinsko mesto. Njeni prebivalci izžarevajo dobro energijo. Reko sem doživela kot mirno prebivalko mesta, ki mu daje svežino. Me razumete, kaj želim povedati? Mesto kot celoto doživljam veličastno.

Mark Keil, teniški trener, Honolulu, Havaji

Ljubljana je edinstvena. Samo ozrite se okoli sebe in pogledajte arhitekturo in vzdušje. Osebnostno ste drugačni od drugih ljudi. Zelo ste prijazni. Do nekaterih ljudi pri vas sem občutil domačnost in zdelo se mi je, da so moja družina. Navdušen sem tudi nad belimi oblački, ki dajejo poseben čar pogledu na mesto. Nekaj časa sem preživel tudi na Bledu, saj je tam potekal teniški turnir. Jezero, otoček in grad na pečini delujejo, kot da so kulisa Shakespearove igre.

Soonie, gospodinja, Penang, Malezija

V petnajstih dneh smo videli sedem držav. Zelo je naporno. Ljubljani smo namenili le eno popoldne, kar me zelo žalosti, saj bi si želela, da postanek ne bi bil samo kljukica na zemljevidu, temveč nekaj več. Me pa nekaj zelo zanima: Ali je Ljubljana zmeraj tako umirjeno prijetna? Občutek imam, da se človek tukaj res spočije.

Dražan Dennis Sunjić, WSET predavatelj na Hrvaškem, London, Velika Britanija

Ko sem čakal na let proti Londonu, sem izkoristil priložnost in se ustavil v Gostilni na gradu. Krasna lokacija, zelo poštene cene in dober servis. Všeč mi je gozd pod gradom ter vzpenjača, ki omogoča obisk gradu tudi ljudem s posebnimi potrebami. Sicer pa je mesto zelo zeleno in čisto. Pri nas bi rekli – tako čisto mesto, da lahko ješ s tal! Všeč mi je, da je na cesti ogromno kolesarjev. Zagotovo se bom redno vračal in želim Ljubljano še bolje spoznati!

Mestna občina
Ljubljana

NAJAVA JAVNEGA RAZPISA ZA ŠTIPENDIJE ZA NADARJENE DIJAKE IN ŠTUDENTE ZA ŠOLSKO OZ. ŠTUDIJSKO LETO 2013/14

Mestna občina Ljubljana bo predvidoma 15. julija 2013 objavila Javni razpis za štipendije za nadarjene dijake in študente za šolsko oziroma študijsko leto 2013/14, in sicer za:

- dijake,
- študente dodiplomskega izobraževanja in enovitega magistrskega študija v Sloveniji,
- študente podiplomskega izobraževanja v Sloveniji,
- dodiplomski študij v tujini,
- podiplomski študij v tujini.

Javni razpis s celotno dokumentacijo bo objavljen na spletnih straneh Mestne občine Ljubljana (www.ljubljana.si) in v septembrski številki glasila Ljubljana.

Postoj, ko mimo greš ...

Jože Čurin

Na cesti v Rožno dolino, streljaj od našega glavnega mesta, kjer stoji spomenik na tragično preminulega očeta, moža in pilota helikopterja **Tonija Mrlaka**, je bilo 15. junija navdse slovesno, kajti minilo je 22 let od zgodovinske desetdnevne osamosvojitvene vojne in toliko let od tistega nesrečnega 27. junija, ko je neoboroženi helikopter, natovorjen s kruhom, namenjen za teritorialce slovenske vojske, zadel smrtonosni izstrelke tedanje teritorialne obrambe.

Tik pred osamosvojitveno vojno je tedanja JLA prestavila helikopterja gazele z Brnika v vojašnico Šentvid. Vse gazele so bile neoborožene, kar je bilo videti že od daleč. Prvi dan vojne je Toni Mrlak vozil generala Marjana Vidmarja in Jože Kalan višjega oficirja Šipčiča, zvečer pa bi moral na Krim, kjer vojaki niso imeli kruha, poleteti Mika Stamenkovič, ki je nekaj dni pred tem prevzel poveljstvo enote, zato je na pot moral Toni Mrlak. Vzletel je v Šentvidu, poletel do pekarnice na Kodeljevem, nato čez Rožno dolino proti Krimu.

Ljubljanski vestnik

Ker je bil helikopter neoborožen, se je Toni počutil varnega, ni pa vedel za prepoved poletov tistega dne in tudi ni mogel verjeti, da bi se našel kdo, ki bi ukazal streljati nanj sredi mesta. A prav to se je zgodilo. Sestrelili so ga naši ljudje!

Na spomeniku piše, da je Toni umrl za samostojno Slovenijo, za državo, katere samostojnost je po 20 letih že krepko opešala in kljub obilici zbranega in dokaznega gradiva še ni uspela dokončno razkriti ozadja tega dogodka in primerno popraviti krivico. Sestreljen je bil kljub dogovoru, da po opravljeni nalogi prebегne iz tedanje JLA na slovensko stran. Tudi po 22 letih se ni skoraj nič zgodilo. Zgodilo se je le to, da je Ministrstvo za obrambo leta 1994 dalo postaviti spomenik. Območno združenje veteranov za Slovenijo Ljubljana je skupaj z družino pokojnega Tonija Mrlaka stvar vzelo v svoje roke. Tako so lani organizirali prvi pohod v spomin na prijatelja in sodelavca. V organizaciji omenjenega združenja, Policijskega veteranskega društva Sever in Mestne občine Ljubljana se je na vročo soboto uspešno končal že drugi pohod, ki se ga je udeležilo nekaj sto udeležencev, med njimi kar 42 učencev in vodstvo OŠ Grm iz Novega mesta.

V pozdravnem nagovoru je predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Dušan Presetnik dejal, da tokratna prireditev ni bila namenjena razčiščenju vzrokov za tragedijo niti iskanju krivcev zanj, pač pa temu, da se poklonijo spominu na prijatelja, sodelavca Tonija, ki je svoje življenje tako tragično končal v rosin letih. »... Naša zavest je zdrava in Tonija bomo tudi v tem duhu ohranjali in peljali naprej,« je še dodal Dušan Presetnik. Tudi misli drugih govornikov so bile usmerjene k spoštljivemu spominu na človeka, ki je tako tragično končal svoje poslanstvo. Po polaganju vencev je sledil še sklepni del s kulturnim programom v Moderni galeriji, v katerem so poleg igralk Drage Potočnjak sodelovali še Boris A. Novak, Vinko Möderndorfer, kvartet Policijskega orkestra in recitatorji.

Poletje na Ljubljanskem gradu
Srednjeveška trdnjava, simbol slovenske prestolnice, najbolj obiskana kulturno-turistična točka v Sloveniji, ki jo vsako leto obišeče okoli milijon domačih in tujih obiskovalcev, tudi za letošnje poletje - ob turistični ponudbi, pripravljaja pester kulturno-umetniški program.

Po lanskim razstavi fotografij Steva McCurryja letos nadaljujemo s sklopom razstav na temo lepote in čudes narave, kultur in narodov sveta; tokrat se bo s svojimi indijskimi fotografijami ter fotografijami o skrivnosti reke Ljubljanice predstavil slovenski fotograf mednarodnega slovesa **Arne Hodalič**. Razstava bo na ogled v Stanovski dvorani in Palaciju do 1. 9. *Kolo, 5.200 let* je naslov razstave, ki govori o najstarejšem kolesu na os na svetu, ki je bil najden v Sloveniji. Temeljna razstava je na ogled v Mestnem muzeju, umetniška instalacija **Kolo – simbol razvoja, Ljubljanski grad – simbol prestolnice**, pa v Kazematah Ljubljanskega gradu

do 15. 9. 2013. Življenjska zgodba nenavadne ženske, pisateljice, svetovne popotnice, raziskovalke in svetovljanke **Alme M. Karlin** bo v prostorski postaviti na ogled v Peterokotnem stolpu do 1. 9. 2013.

Pod zvezdnim nebom se bodo na grajskem dvorišču odvili tradicionalni dogodki; med 25. 7. in 17. 8. **Film pod zvezdami**, med 21. in 24. 8. festival stand-up komedije **Panč**, med 27. 8. in 1. 9. **pa Komedija pod zvezdami**.

Domače in tuje obiskovalce bodo med junijem in septembrom, vsako soboto ob 11. 30 z Razglednega stolpa »pozdravili« **Grajski piskači**, vsako nedeljo v juliju in avgustu pa bo v grajskem parku potekal **Srednjeveški tabor**. V zavetju grajskih kostanjev med junijem in septembrom, vsak petek, soboto in nedeljo, poteka **Knjižnica pod krošnjami**.

Za najmlajše obiskovalce bosta tudi v juliju in avgustu na sporedu pravljичno-ustvarjalni srečanja; vsako drugo soboto v mesecu ob 11. uri prebiramo grajske pravljice in ustvarjamo pravljичne like. 13. 7. bo na sporedu hrvaška pravljica **Mala vila**, 10. 8. pa irska pravljica **Jamie in mlada gospa**. - Več informacij in podrobnejše programe prireditev najdete na spletni strani www.ljubljanskigrad.si.

Jubilejnih trideset MePZ Lipa zelenela je ...

Bogdan Učakar

»Pesem je vedno mlada, če ji pomagamo, da živi,« so v svoj pevski moto ob visokem jubileju zapisali pevci Mešanega pevskega zbora Lipa zelenela je ... , ko so zapeli pod zdajšnjim vodstvom dirigenta Karla Leskovca v koncertni dvorani Konservatorija za glasbo in balet 1. junija 2013. Ob slavnostnih tridesetih je mešani pevski zbor vrgel svojo programsko mrežo daleč s sidrom in bojo z varnim napisom in svojo vsestransko dejavnostjo, prizadevnostjo in hotenjem. V prvem delu sporeda so pevci mešanega pevskega zbora zajeli v mrežo zborovska dela Gallusa, Sattnerja, Saint Saensa, Áhléna, Alda Kumarja, Mihaela Rožanca, Ubalda Vrabca, Iztoka Lajovica, Maklakiewiczza in Stanka Premrla, v nadaljevanju, po odmoru za glasilke, pa priredbe slovenskih narodnih in kar dolgih valovih slogovne različnosti izpod peresa skladateljev Mateja Hubada, Tomaža Habeta, Lojzeta Lebiča, Uroša Lajovica, Radovana Gobca in Vinka Žganca. Lipa živi, cveti in dehti s pevsko generacijo, ki so ji klesali pevski obraz številni odlični zborovski dirigenti, vtisnili svoj programski pečat, širili programska obzorja in skrbno uskladjali ljubezen do petja, druženja in pevskega veselja. Zbor je na oder stopil strumno in pogumno, pozabil na leta in se kar dobro počutil tudi med številnimi navdušenimi poslušalci, ki niso pozabili zbora od »nekadaj« in ga spoštujejo še danes. Dirigent Karel Leskovec še vedno išče in tudi najde tisto, kar zbor še zmore in ima. Tudi poslušalci, ki jih disciplinirano upošteva. Presegel je leta, ostalo je petje.

Zborovski spored ni bil sprimek, ampak zelo lepo in dramaturško prizmatično urejen in poustvarjalno domišljen. Že kar na začetku z

bogato pevsko obdaritvijo z zborom in vzvišenim posvetilom *Livide Quare tibi* Iacobusa Gallusa, izvedba, ki ni bila zgolj ogrevanje. Gallusa so zaslišali pevci, začutili poslušalci v polni dvorani. Poustvarjalne poudarke in zborovske slogovne premike in povednost smo najbolj začutili pri Kumorju, Vrabcu in kar z današnjo aktualno »lopato« ustrezno sporočilo Premrla.

V drugem delu je bilo na sporedu vse tisto, česar ne sme manjkati. Slovenska ljudska pesem in priredbe. Z zvezdicami so bile v sporedu označene priredbe po naročilu zbora, poklon zboru in posvečene zboru. Med temi *Šentjanžev* iz prvega dela ter dve Tomaža Habeta iz drugega dela. Tu je bil dirigent Karel Leskovec še posebno zgovoren vodič. Spored je bil kar pravi slovenski ljudski recital, čeprav ponekod ne posebno natančno prebran in razumljen.

Jenkova himnična zborovska, ki vedno najmočnejše potrka na zavest in dano obljubo tudi drži, pa je bila v dodatku tisto zborovsko sporočilo, ob katerem je z zborom zapela tudi dvorana. Jubilejni koncert ni bil zgolj zborovski, ampak tudi spominski, pa tudi priznanj ni manjkalo za vse tiste, ki so z zborom intimno in dejavno povezani. Tomaž Habe in Uroš Lajovic sta zdaj častna člana zbora, podeljenih je bilo tudi nekaj Gallusovih priznanj. Zbor poje in bo še pel. To je povedal zelo jasno s pevskega odra. Upamo, da ga slišijo generacije, ki prihajajo. Lipa diši, njenim dišavam se vsako leto kar ne moremo izogniti. Še na mnoga leta, naši pevci!

2. dobrodelni koncert pevskega Zbora zdravstvene fakultete Vox salutis v Mestni hiši

Vesna Osojnik

29. maja 2013 je pevski zbor Zdravstvene fakultete Vox Salutis v Mestni hiši s svojo 2. dobrodelno akademijo obeležil konec študijskega leta 2012/2013. Zbor, ki je v nastal pred dvema letoma na pobudo prodekana Zdravstvene fakultete doc dr. Blaža Ivanca, sestavljajo zaposlene in študentke fakultete, vodi pa jih absolventka akademije za glasbo Marta Movrin.

Glasbeni dogodek se je ob odvil pred zvesto publiko, ki je do konca napolnila Rdečo dvorano Mestne hiše. Prostovoljni prispevki so bili namenjeni Vincencijevi zvezi dobrote, ki pod pokroviteljstvom MOL skrbi za brezdomce. Po prvi pesmi *Ne čakaj na maj* je zbrane najprej nagovoril dekan Zdravstvene fakultete izr. prof. dr. France Sevšek, ki je poudaril pomembnost poklicev, za katere izobražuje Zdravstvena fakulteta, omenil pa je tudi pomembnost glasbe za zdravje. Zbrane je nato nagovoril še župan Zoran Jankovič, ki je dogodek ljubezno pozdravil, pevce pa na sproščen način povabil k nadaljevanju tradicije pod častnim pokroviteljstvom mesta Ljubljane ter k nastopom še ob drugih priložnostih, ki se odvijajo v mestu.

Sledili sta pesmi *This little light of mine* ter *Kje so tiste stezice*. Zbrane je zatem s hudomušnim plesom *KlobuVALček* in v koreografiji Nene Vrhovc Stevens presenetila baletka Jelena Ficzkova,

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode v Ljubljani maja 2013

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode maja 2013

( ) meja zaznavanja merilne metode (LOD)

MV predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Mejne vrednosti za podzemne vode so bile maja 2013 presežene na merilnem mestu Brest II a, in sicer za razgradni produkt atrazina desetilatrazin. Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Kakovost zraka v Ljubljani aprila 2013

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo marca 2013 zabeležili 5 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo onesnaženosti z delci PM_{10} v zraku. Na letni ravni (od začetka januarja do konca aprila) je bila mejna 24-urna vrednost delcev PM_{10} , ki znaša $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, presežena 40-krat.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO_2 (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO_2 (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna urna vrednost je $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM_{10} (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna dnevna vrednost delcev PM_{10} je $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rezultati notranjega nadzora maja 2013

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			KLEČE	KLEČE, HRASTJE, BREST
			7. 5. 2013	7. 5. 2013
pH		6,5 -9,5	7,5	7,5
Elektroprevodnost (pri 20°C)	$\mu\text{S}/\text{cm}$	2500	461	451
Nitrat	$\text{mg}/\text{l NO}_3$	50	13,1	11,9
Nitrit	$\text{mg}/\text{l NO}_2$	0,5	<0,008	<0,008
Sulfat	$\text{mg}/\text{l SO}_4$	250	11,5	8,82
Klorid	$\text{mg}/\text{l Cl}$	250	10,1	6,99
Fluorid	$\text{mg}/\text{l F}$	1,5	<0,04	<0,04
Bor	$\text{mg}/\text{l B}$	1	0,017	0,015
Krom	$\mu\text{g}/\text{l Cr}$	50	0,67	0,71
Svinec	$\mu\text{g}/\text{l Pb}$	25	1,0	1,1
Atrazin	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	<0,009	<0,009
Desetilatriazin	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	0,016	0,030
2,6-diklorobenzamid	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	<0,006	<0,006
Pesticidi - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,5	0,022	0,040
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	10	0,06	0,2
Trihalometani - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	100	<0,5	0,9
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., junij 2013

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Maj 2013

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatriazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	mg/l	$\mu\text{g}/\text{l}$
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče Villa	6. 5. 2013	0,006	0,018	0,1	8,4	1,3
Hrastje VIII	6. 5. 2013	0,080	0,078	0,7	16	13
Šentvid IIa	6. 5. 2013	0,016	0,025	0,1	16	2,1
Jarški prod III	6. 5. 2013	(0,002)	0,015	0,2	9,3	2,4
Brest IIa	6. 5. 2013	0,013	0,114	1,9	8	1,3

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2013, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani aprila 2013

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO_2	NO_2	NO_x	Benzen	PM_{10}
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	94 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	12	109	313	4	112
Maksimalna dnevna koncentracija	5	61	97	3	59
Minimalna dnevna koncentracija	2	23	30	2	22
Srednja (mesečna) koncentracija	4	44	68	3	37
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	0	5

Vse vrednosti koncentracij so navedene v $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Košarka pred vrati!

Največji športni dogodek v zgodovini Slovenije

Nina Šibič

Prostovoljci so se zbrali v dvorani Stožice.
Foto: KZS/www.alesfevzer.com

Ambasador prostovoljcev in Lipko na spoznavnem dnevu prostovoljcev v dvorani Stožice.
Foto: KZS/www.alesfevzer.com

Fotografije: Miha Fras

Polna dvorana Stožice je v vsem svojem sijaju zasijala že na otvoritveni tekmi, na kateri sta se 10. avgusta 2010 pomerili reprezentanci Slovenije in Španije.

Ljubljana se pripravlja na evropsko prvenstvo v košarki, ki bo potekalo med 4. in 22. septembrom 2013 v Hali Tivoli ter nato še v dvorani Stožice, kjer bodo na koncu najboljši košarkarji stare celine visoko v zrak dvignili pokal evropskega prvaka. Življenje v Ljubljani bo že pred, še bolj pa med prvenstvom povsem v košarkarskih barvah. Središče mesta bo polno navijačev, ljubiteljev košarke in drugih obiskovalcev, ki bodo Ljubljano obiskali ob tem največjem športnem dogodku v zgodovini Slovenije!

V Ljubljani bomo poskrbeli za vse in vsakogar posebej!

Na Kongresnem trgu bo mestna navijaška cona z velikim zaslonom, kjer si bodo obiskovalci lahko ogledali najzanimivejše tekme, po tri na dan. Skozi celotno prvenstvo bodo potekale različne brezplačne prireditve, od glasbenih in plesnih nastopov ter predstav uličnega gledališča pa vse do atraktivnih ekshibicijskih nastopov košarkarjev akrobatov Dunking Devils.

Pestro dogajanje na prostem pripravljamo tudi na Bregu. Tamkajšnji program bo zaznamovala vsebinsko nadgrajena Ljubljanska vinska pot z bogato ponudbo slovenskih jedi in vin. Dogajanje bodo popestrili tudi glasbeni nastopi, predstave uličnega gledališča, sobotna umetniška tržnica, nedeljski boljši sejem in še marsikaj. Skratka, v Ljubljani nikomur ne bo dolgčas!

Med evropskim prvenstvom v košarki Ljubljana ne bo spala, zato bodo mestni svetniki na seji Mestnega sveta 8. julija 2013 odločali tudi o podaljšanju obratovalnega časa gostinskih lokalov, s čimer bodo gostincem v središču mesta ob prireditvah, pomembnih za Mestno občino Ljubljana, omogočili podaljšan delovni čas gostinskih vrtov, teras gostinskih obratov ter samostojnih gostinskih vrtov.

Podrobnejši spremljalni program, poseben prometni režim, ki bo v Ljubljani veljal med evropskim prvenstvom v košarki, dodatne linije mestnih avtobusov, ki bodo v času tekem vozili do Hale Tivoli ter do dvorane Stožice, ter vse ostale podrobnosti o dogajanju v mestu med

EuroBasketom 2013 vam bomo predstavili v naslednji številki glasila Ljubljana, ogledali pa si jih boste lahko tudi na spletnih straneh www.ljubljana.si ter www.visitljubljana.com.

Prostovoljci v Stožicah

Dvorano Stožice so si ogledali tudi že prostovoljci, ki bodo sodelovali pri organizaciji EuroBasketa 2013. 1. junija se je namreč v dvorani Stožice na spoznavnem dnevu zbralo 700 prijavljenih prostovoljcev, ki so se jim predstavili člani lokalnega organizacijskega odbora, jim povedali več o organizaciji dogodka ter naravi dela, s katerim se bodo srečevali na prvenstvu oziroma že pred njim.

Dogajanje so popestrile prostovoljske igre, v katerih so se kandidati za prostovoljce med seboj pomerili v opravilih, ki jih bodo čakala na EuroBasketu, maskota Lipko in ambasador prostovoljcev Marko Milič pa sta se pomerila tudi v metanju prostih metov.

Prostovoljci so sicer ogrodje vsakega velikega športnega dogodka! Brez njih tudi organizacija EuroBasketa 2013 ne bi bila mogoča, saj so prav oni velikokrat ključni za uspešno izvedbo športnih tekmovanj na številnih področjih od transporta, medijev, infotočk ter akreditiranja, pa vse do atašejev ekip ter skrbi za usmerjanje občinstva.

Lastnosti pravega prostovoljca so prijaznost, ustrežljivost, zanesljivost in fleksibilnost, to pa so lastnosti, ki jih cenimo tudi v Ljubljani! Zatorej vsi dobrodošli v Ljubljani, gostiteljci EuroBasketa 2013!